

LÄÄNE
MAAKONNA
MAJANDUS-
ÜLEVAADE
2019–2022

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

KOOSTAJA:
Sihtasutus Läänemaa

KUJUNDUS:
Deko Disain OÜ

Sihtasutus Läänemaa
Karja 27, 90502 Haapsalu
info@laanemaa.ee
www.laanemaa.ee
www.facebook.com/laanemaasa

Haapsalu 2023

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti
tuleviku heaks

Saateks	4
Kokkuvõte	6
1. LÄÄNEMAA MAJANDUSE ÜLDNÄITAJAD AASTATEL 2019–2022	8
1.1. Ettevõtete arv	9
1.2. Töötajate arv	11
1.3. Müügitulu	14
1.4. Eksport	18
1.5. Ärikasum	21
1.6. Tööjõukulud	23
1.7. Brutopalk	26
1.8. Lisandväärtus	27
1.9. Lisandväärtus töötaja kohta	30
2. ETTEVÕTETE NÄITAJAD OMAVALITSUSTE KAUPA	32
2.1. Haapsalu	35
2.2. Lääne-Nigula	36
2.3. Vormsi	37
2.4. Kokkuvõte ja ettepanekud	37
3. LÄÄNEMAA VÕRDLUS TEISTE MAAKONDADEGA EESTIS	38
4. LÄÄNEMAA MAJANDUSVALDKONDADE NÄITAJAD AASTATEL 2019–2022	45
4.1. Ehitus	45
4.2. Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	47
4.3. Finants- ja kindlustustegevus	48
4.4. Haldus- ja abitegevused	49
4.5. Haridus	50
4.6. Info ja side	51
4.7. Jae- ja hulgikaubandus, mootorsõidukite ja mootorrattaste remont	53
4.8. Kinnisvaraalane tegevus	54
4.9. Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	56
4.10. Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	57
4.11. Majutus ja toitlustus	58
4.12. Muud teenindavad tegevused	59
4.13. Mäetööstus	60
4.14. Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	62
4.15. Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	63
4.16. Töötlev tööstus	64
4.16.1. Kummi- ja plasttoodete tootmine	66
4.16.2. Puidutöötlemine ning puit- ja korktoodete tootmine	67
4.16.3. Toiduainete tootmine	68
4.17. Veevarustus, kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	70
4.18. Veendus ja laondus	71

Saateks

gal aastal valmistavad pangad, ministerriumid ja muud riigiasutused ette riiklike majandusanalüüse ja ülevaateid, et anda ülevaade meie riigi majanduslikust seisundist. Enamasti on need analüüsid üldised ja ei käsitle maakondade ega omavalitsuste majanduslikku olukorda. Aastal 2020 alustas Sihtasutus Läänemaa uue majandusanalüüsi koostamist, mis keskendub Lääne maakonnale. Praegune analüüs on neljas omataoline ja keskendub 2022. aasta majandusaasta aruannete tulemustele, hõlmates perioodi 2019–2022.

Analüüsi andmed ja selgitused

Töö alusandmeteks on Äriregistrist saadud Läänemaa ettevõtete majandusandmete andmebaas (30.08.2023 kuupäeva seisuga) aastatel 2018–2022. Andmebaasi korrastati järgmiselt:

Ettevõtluskeskkonna ja -struktuuri analüüsimisel on allikatena kasutatud lisaks Äriregistri andmetele ka Statistikaameti ja Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi andmeid. Peamise andmebaasina on kasutatud Äriregistri andmeid. Ettevõtted on grupeeritud sektoriteks nende põhitegevusala EMTAK koodide alusel, kõrvaltegevusalade EMTAK koodide pole arvestatud.

Analüüsis on kajastatud vaid ettevõtlussektori statistikat, näiteks sihtasutused ja mittetulundusühendused on analüüsist väljas. Äriregistri andmed ei sisalda füüsilisest isikust ettevõtjate andmeid ning ettevõtete andmeid, kel puudus perioodil 2019–2022 deklareeritud majandustegevus.

Aastal 2020 alustas Sihtasutus Läänemaa uue majandusanalüüsi koostamist, mis keskendub Lääne maakonnale. Praegune analüüs on neljas omataoline ja keskendub 2022. aasta majandusaasta aruannete tulemustele, hõlmates perioodi 2019–2022.

Valdkonna nimetused vastavad EMTAK tähistusele ja sõnastusele. Teatud joonistel ja tabelites on kasutatud mõningaid lühendeid, näiteks „Puidutöötlemine ning puit- ja korktoodete tootmine, v.a mööbel; õlest ja punumismaterjalist toodete tootmine“ on ülevaates nimega „Puidutööstus“.

Käesolevasse ülevaatesse on lisatud 3 ettevõtet, mis pole registreeritud Läänemaale, kuid mille põhitegevuskoht asub Läänemaal: Trafonova OÜ, Plastone OÜ ja Bellfire OÜ.

Lääne maakonnas ei ole registreeritud kõiki maakonnas tegutsevaid jae- ning hulgi-kaubandussektori ettevõtteid, sealhulgas suuri kaubanduskette, mistõttu nende majandusnäitajad ei sisaldu käesolevas ülevaates.

Kui võrrelda käesoleva analüüsi andmeid Statistikaameti andmetega, tuleb arvestada, et Statistikaameti andmetes on pea-

miselt kajastatud ettevõtteid, kus töötab 20 või rohkem inimest. Mõned andmed piirduvad ainult käibemaksukohuslastega. Siiski tuleb märkida, et käesolevas ülevaates kasutatav, Äriregistrist saadud ja majandusaasta aruannete alusel koostatud andmebaas, hõlmab kõiki äriühinguid välja arvatud FIE-d.

Analüüsi käigus otsustas koostaja põhjalikumalt keskenduda valdkondadele, mis iseloomustavad maakonna ettevõtluskeskkonda ning kus paiknevad suuremad tööandjad:

- Töötlev tööstus (sh Kummi- ja plasttoodete tootmine, Puidutöötlemine ja Toiduainete tootmine);
- Jae- ja hulgikaubandus;
- Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük;
- Ehitus;
- Majutus ja toitlustus.

Võimaldamaks huvilistel teha enda soovile vastavaid päringuid, otsustas Sihtasutus Läänemaa töödelda mikroandmed makroandmeteks, kõrvaldades ettevõtete identifikaatorid.

Töödeldud makroandmed leiab SA Läänemaa majandusanalüüsi dokumendi [veebilehelt](#). Andmete kasutamisel palume viidata andmete allikatele: Äriregistrile ja Sihtasutusele Läänemaa.

Kokkuvõte

2022. aastal jätkus Läänemaa ettevõtlussektori kiire taastumine COVID-19 pandeemiast ja sellega seotud tarneraskustest põhjustatud majandusaktiivsuse langusest.

Maailmamajandus on jahenemise kursil, kus kiire hinnakasv ja intressimäärade tõus on viimastel kuudel viinud üleilmse majandusaktiivsuse edasise raugemiseni. Tarneprobleemid ja koroonapiirangud on varasematelt tiptasemetelt küll taandunud, kuid ostujõu vähene mine ja suurenenud ebakindlus piiravad nõudlust ning ettevõtete kasvuväljavaateid.

Eesti majanduse seis on seni olnud keskmisest parem, kuid hoogsa hinnatõusu mõju hakkab tugevamalt tunda andma. Oodata on tarbimismahu langust ja ettevõtete kasumite vähenemist. Tööpuudus suureneb ning palgakasv jääb järgmisel paaril aastal 8–9% lähedusse¹.

Eesti peamiste kaubanduspartnerite majanduskeskkond on keerulistel aegadel hästi vastu pidanud, kuigi energiakriis ja kõrge inflatsioon on kindlustunde langust põhjustanud. Alates 2023. aastast on eelkõige Rootsi ja Soome majandused jahenenud, mis on hakanud avaldama olulist mõju Eesti töötleva tööstuse ettevõtetele, kelle ekspordimahud nimetatud riikidesse on märkimisväärselt vähenenud². Antud trend on avaldanud negatiivset mõju alates 2023. aasta teisest poolest, mil oleme näinud mitmeid raskustesse sattunud tootmisettevõtteid.

2022. aastal jätkus Läänemaa ettevõtlussektori kiire taastumine COVID-19 pandeemiast ja sellega seotud tarneraskustest põhjustatud majandusaktiivsuse langusest.

Ettevõtete arvu dünaamika sektorite lõikes näitas mitmeid huvitavaid trende. Näiteks suurenes pandeemia järgselt ettevõtete arv sektorites Haridus ning Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne. Kinnisvarasektori ettevõtete arv kasvas samuti peale 2020. aastat oluliselt. Ettevõtete arv vähenes 2022. aastal näiteks Jae- ja hulgikaubanduses ning Töötlevas tööstuses, kuid mõlemad on jätkuvalt ühed suurimad maakonna majanduses.

Töötajate koguarv on perioodil 2019–2022 olnud stabiilne ning 2022. aastal on Läänemaa suurimad tööandjad jätkuvalt Töötlev tööstus, Jae- ja hulgikaubandus ja Ehitus.

2022. aastal müüsid Lääne maakonna ettevõtted tooteid ja teenuseid kokku summas üle 529 miljoni euro ning suurima panuse sellesse andsid Töötlev tööstus, Jae- ja hulgikaubandus ja Ehitus. Maakonnas tervikuna kasvas müügitulu eelmise aastaga võrreldes 10,4%.

¹ Eesti Pank. Rahapoliitika ja Majandus, 2022.

² Eesti Pank. Rahapoliitika ja Majandus, 2022.

Tööhõive on Lääne maakonnas jõudnud 2022. aastaks väga kõrge tasemeni – 70,5%. See näitab, et maakond on suutnud tööle rakendada suure osa tööealisest elanikkonnast.

Läänemaa eksporditulust 65,2% tuli Töötlevast tööstusest, mille peamiseks ekspordi sihtriikideks on jätkuvalt Põhjamaad. Suurimatest sektoritest kasvas eksport enim Ehituses, kus eksporditulu suurenes 2022. aastal 35,6%. Kokku ekspordisid Läänemaa ettevõtted 2022. aastal oma tooteid ja teenuseid 42 riiki.

2022. aastal teenisid Läänemaa ettevõtted varasema aastaga võrreldes 30% rohkem ärikasumit, mida oli kokku 63,5 miljonit eurot. Antud näitaja on mõnevõrra moonutatud Elekter, gaas, õhk ja aur sektori erakorralise kasumi poolt ning näiteks suurima müügi-käibega sektoris, Töötlevas tööstuses, oli ärikasum 2022. aastal kõrgete sisendhindade tõttu hoopis languses.

Tööhõive on Lääne maakonnas jõudnud 2022. aastaks väga kõrge tasemeni – 70,5%. See näitab, et maakond on suutnud tööle rakendada suure osa tööealisest elanikkonnast. Samal ajal on brutokuupalga tõus jäänud oodatust tagasihoidlikumaks, kuid olukord erineb sektorite lõikes väga oluliselt. Näiteks Finants ja kindlustus ning Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne on viimaste aastate jooksul suutnud palgataset oluliselt kiiremini kasvatada ning mõnevõrra üllatuslikult on näiteks Info ja side ning Ehitus sektorites jäänud palgakasv tagasihoidlikuks.

Üle poole Läänemaal loodavast lisandväärtusest tekitavad järgmised kolm sektorit: Töötlev tööstus (30,66%), Jae- ja hulgikaubandus (13,78%) ja Elekter, gaas, aur, õhk (6,5%).

Teiste maakondadega võrdluses on Läänemaa enamikes majanduskategooriates (ettevõtete arv, hõivatute arv, müügitulu jne.), absoluutarvude võrdluses koos teiste väiksemate maakondadega pingerea viimases kolmandikus. Suhtelisel skaalal mõõdetavate näitajate poolt (brutokuupalg, tööhõive, SKP elaniku kohta jne.) on Lääne maakond tugev keskmik või isegi kohati kõrgemal.

1.

LÄÄNEMAA MAJANDUSE ÜLDNÄITAJAD AASTATEL 2019–2022

Lääne maakonna majandus on üldnäitajate põhjal näidanud perioodil 2019–2022 selget kasvutrendi. Kõik Tabelis 1 kajastatud näitajad on kogu nimeetatud perioodi vältel tõusnud. SKP jooksevhindades näitab kõikumisi, kuid üldine tendents on kasvav. 2021. aastal toimus märkimisväärne hüpe, mis võib olla seotud erinevate majanduspoliitiliste abinõudega, nagu näiteks COVID-19 pandeemia taastumiseks võetud meetmed. SKP elaniku kohta on sarnases tempos liikunud ja võib osutada elanike keskmise sissetuleku suurenemisele, mida kinnitab ka keskmise brutopalka kasv.

Ettevõtluse käibe stabiilne kasv perioodil 2019–2022 näitab, et piirkonna ettevõtluskeskkond on suhteliselt tugev ja ettevõtted on suutnud oma tegevust laiendada. Ekspordi maht on märkimisväärselt suurenenud just 2021. ja 2022. aastal, mis näitab, et Lääne maakond on suutnud oma kaupu ja teenuseid edukalt välismaale müüa ning osa võtta rahvusvahelisest kaubandusest. Rahvaarv on maakonnas püsinud perioodil 2019–2022 stabiilne, kuid samal ajal on tööjõu arvukus näidanud kergest tõusu. Antud trendiga kooskõlas on kasvav tööhõive määr, mis jõudis 2022. aastaks rekordilise 70,5 protsendini, mis omakorda viitab tugevale majandusaktiivsusele ja töötuse vähenemisele.

Ettevõtluse käibe stabiilne kasv perioodil 2019–2022 näitab, et piirkonna ettevõtluskeskkond on suhteliselt tugev ja ettevõtted on suutnud oma tegevust laiendada.

Lisandväärtuse määr ja lisandväärtus töötaja kohta on mõlemad tõusnud oluliselt aastatel 2019–2022. See viitab sellele, et majanduse tootlikkus on suurenenud ja ettevõtted on suutnud luua rohkem väärtust töötaja kohta.

Kokkuvõttes võib öelda, et Lääne maakonna majandus on näidanud märkimisväärset kasvu ja arengut perioodil 2019–2022. Majanduskeskkond tundub olevat stabiilne ja elujõuline, kus tööjõu arv ja tööhõive määr on suurenenud ning ettevõtlussektor on kasvanud. Samuti on keskmine brutopalk ja SKP elaniku kohta tõusnud, mis võib viidata suurenenud elukvaliteedile piirkonnas. Siiski tasub jälgida, kuidas need trendid edaspidi jätkuvad ja milliseid majanduspoliitilisi meetmeid võetakse nende toetamiseks.

Tabel 1.
Läänemaa peamised
makromajanduslikud näitajad
ja nende muutus aastatel
2019–2022. Allikas:
Statistikaamet, Äriregistri
andmete analüüs

PEAMISED MAJANDUSNÄITAJAD					
Valdkond	2019	2020	2021	2022 ³	Muutus 2019–2022
SKP jooksevhindades, miljon €	263,75	260,20	289,22	-	11,2%
SKP elaniku kohta, €	12 864	12 749	14 261	-	11,9%
Ettevõtluse käive, miljon €	416,2	426,4	479,9	529,7	10,4%
Eksport, miljon €	98,1	96,2	113,7	122,6	7,9%
Keskmine brutopalk, €	1274	1155	1308	1329	1,6%
Töäjõud, tuhat €	10	10,3	9,6	10,7	11,5%
Rahvaarv	20 502	20 409	20 280	-	-0,6%
Tööhõive määr, %	62,1	64	63,8	70,5	10,5%
SKP elaniku kohta, % Eesti keskmisest	61,5	61,7	60,4	-	-2,1%
Lisandväärtus kokku, miljon €	133,9	141,8	163,2	189,2	15,9%
Lisandväärtus töötaja kohta, €	28 555	30 008	35 219	41 288	17,2%

³ Näitajate puhul, mille kohta pole 2022. aasta informatsiooni, on arvutustes kasutatud eelnevat aastat.

1.1.

ETTEVÕTETE ARV

Ettevõtete arv on majandusanalüüsi kontekstis oluline näitaja, kuna see kajastab maakonna ettevõtlusaktiivsust, tööhõive võimalusi ja majanduskasvu potentsiaali. Suurem arv ettevõtteid võib tähendada suuremat tööhõivet, rohkem investeringuid ja suuremat konkurentsi, mis omakorda tõstab kvaliteeti ja suunab ettevõtteid innovatsioonile.

Kokku esitas 2022. aastal Äriregistrile oma majandusaasta aruande 2170 Läänemaal registreeritud ettevõtet, mis näitab, et 83% aruande esitanud ettevõtetest olid 2022. aastal majanduslikult aktiivsed.

Antud analüüsis on kajastatud ainult ettevõtted, mis olid perioodil 2019–2022 majanduslikult aktiivsed. Selliseid ettevõtteid oli Lääne maakonnas 2022. aastal 1806, mis on 4,4% väiksem, kui 2021. aastal. Kokku esitas 2022. aastal Äriregistrile oma majandusaasta aruande 2170 Läänemaal registreeritud ettevõtet, mis näitab, et 83% aruande esitanud ettevõtetest olid 2022. aastal majanduslikult aktiivsed.

trendi põhjuseks on päikeseenergia tootmisega tegelevate äriühingute hüppeline kasv 2020. ja 2021. aastatel. Valdav osa nimetatud ettevõtetest pole antud analüüsi koostamise hetkeks veel 2022. aasta majandusaasta aruannet esitanud.

Lääne maakonna ettevõtete arvu dünaamika sektorite lõikes perioodil 2019–2022 näitab mitmeid huvitavaid trende (Joonis 1). Elekter, gaas, aur, õhk sektoris toimus märkimisväärne ettevõtete arvu kasv aastal 2021, kuid seejärel vähenes järsult aastal 2022. Selle

Haridus ning Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne sektorid näitasid suhteliselt stabiilset ettevõtete arvu kasvu perioodil 2019–2022. Tervishoius ja sotsiaalhoolekandes toimus 22% ettevõtete arvu kasv just COVID-19 pandeemia järgselt, mis on suure tõenäosusega omavahelises seoses.

Töötleva tööstuse ettevõtete arv vaadeldaval perioodil vähenes 8 ühiku võrra.

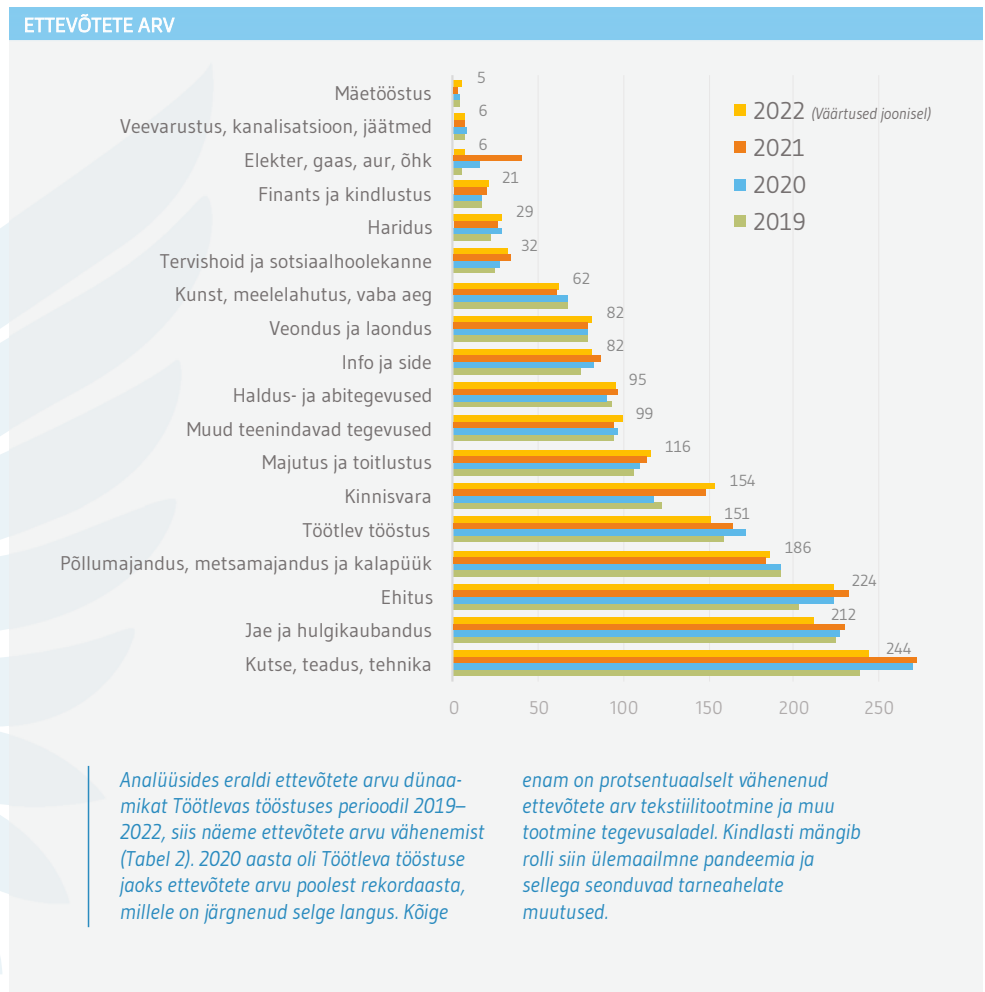
Kinnisvarasektor näitas hüppelist kasvu kohe peale 2020. aastat. Ettevõtete arv oli kukkunud pandeemia aastal 117-ni 123 pealt ja 2021 aastal tõusis see 149-ni. Siin on ka otse- ne korrelatsioon tekkinud ärivõimalustega selles sektoris, sest kinnisvaraettevõtete kasumid kahekordistusid 2021. aastal võrreldes eelmise aastaga.

Kuigi ettevõtete arv Jae- ja hulgikaubanduses vähenes aastal 2022, on see sektor jätkuvalt üks suurematest maakonna majandu-

ses, mida edestab nii ettevõtete arvu kui ka tööjõu poolest ainult Töötlev tööstus.

Üldiselt on näha, et ettevõtete arv on erinevate sektorite lõikes olnud üsnagi stabiilne. On oluline jälgida, kuidas need trendid edaspidi jätkuvad ja millised tegurid neid mõjutavad. Näiteks võivad need muutused olla seotud majandustingimustega, reguleerivate muudatustega, tehnoloogiliste arengutega ja tarbijate eelistuste muutustega. Antud töö teises pooles analüüsitakse igat sektorit ja nende tausta eraldi ja see võimaldab teha täpsemaid järeldusi.

Joonis 1.
Läänemaa ettevõtete arv
ja selle muutus aastatel
2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

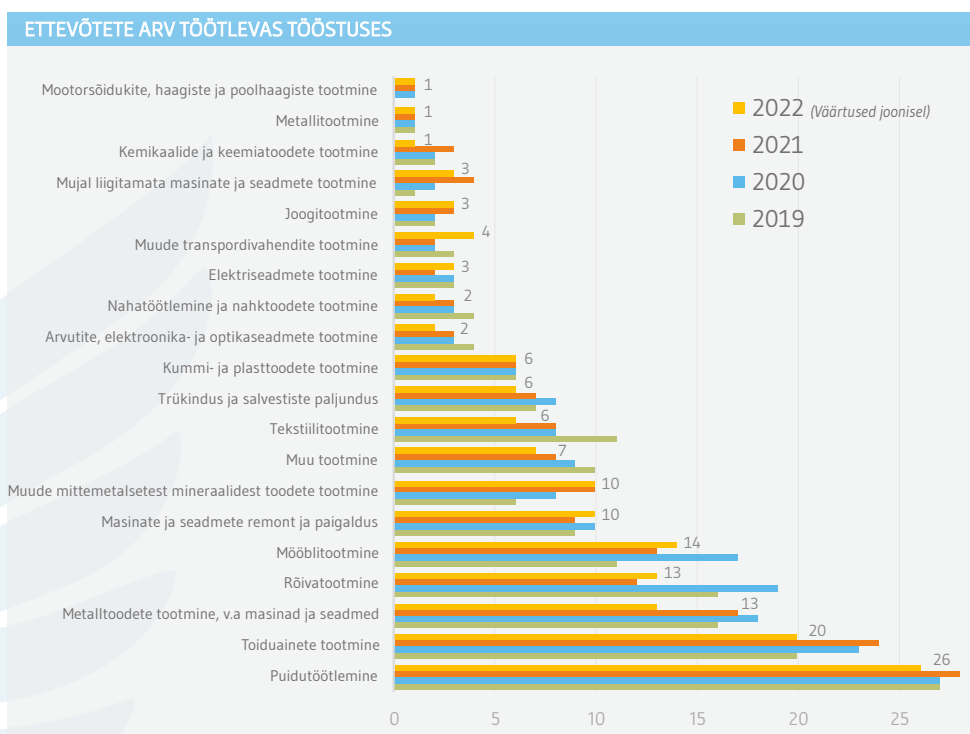
Tabel 2.

Läänemaa ettevõtete arv
Töötlevas tööstuses ja
selle muutus aastatel
2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

ETTEVÕTETE ARV TÖÖTLEVAS TÖÖSTUSES					
Valdkond	2019	2020	2021	2022	Muutus 2019–2022
Puidutöötlemine	27	27	28	26	-3,7%
Toiduainete tootmine	20	23	24	20	0,0%
Mööblitootmine	11	17	13	14	27,3%
Rõivatootmine	16	19	12	13	-18,8%
Metalltoodete tootmine, v.a masinad ja seadmed	16	18	17	13	-18,8%
Masinate ja seadmete remont ja paigaldus	9	10	9	10	11,1%
Muude mittemetallsetest mineraalidest toodete tootmine	6	8	10	10	66,7%
Muu tootmine	10	9	8	7	-30,0%
Tekstiilitootmine	11	8	8	6	-45,5%
Trükindus ja salvestiste paljundus	7	8	7	6	-14,3%
Kummi- ja plasttoodete tootmine	6	6	6	6	0,0%
Muud sektorid	20	19	22	20	0,0%
Üldkokkuvõte	159	172	164	151	-5,0%

Joonis 2.

Läänemaa ettevõtete arv
Töötlevas tööstuses
aastatel 2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

1.2.

TÖÖTAJATE ARV

Töötajate arv on kriitiline näitaja majandusanalüüsis, kuna see mõjutab otseselt maakonna tööhõivet, sissetulekuid ja kindlasti ka ligiõmbevõimet, mis näitab kas ettevõtted on töötajate jaoks atraktiivsed.

Töötajate koguarv on perioodil 2019–2022 olnud stabiilne (Joonis 3). Aastal 2022 töötas Lääne maakonda registreeritud äriühingutes 4583 inimest, mis on 3% vähem kui antud perioodi tippetkel 2020. aastal.

Töötajate koguarv on perioodil 2019–2022 olnud stabiilne.

Töötlev tööstus oli suurim tööandja Lääne maakonnas ning olenemata antud sektori ettevõtete arvu pidevast langusest püsis töötajate arv suhteliselt stabiilsena. See näitab, et kaotatud töökohad ühes ettevõttes leidsid endale väljundi teises ettevõttes.

Kuigi Ehitus sektori töötajate arv vähenes aastatel 2021–2022, on see siiski üks suuremaid tööandjaid Lääne maakonnas. See võib olla seotud ehitusprojektide tsüklilisusega ja turutingimustega.

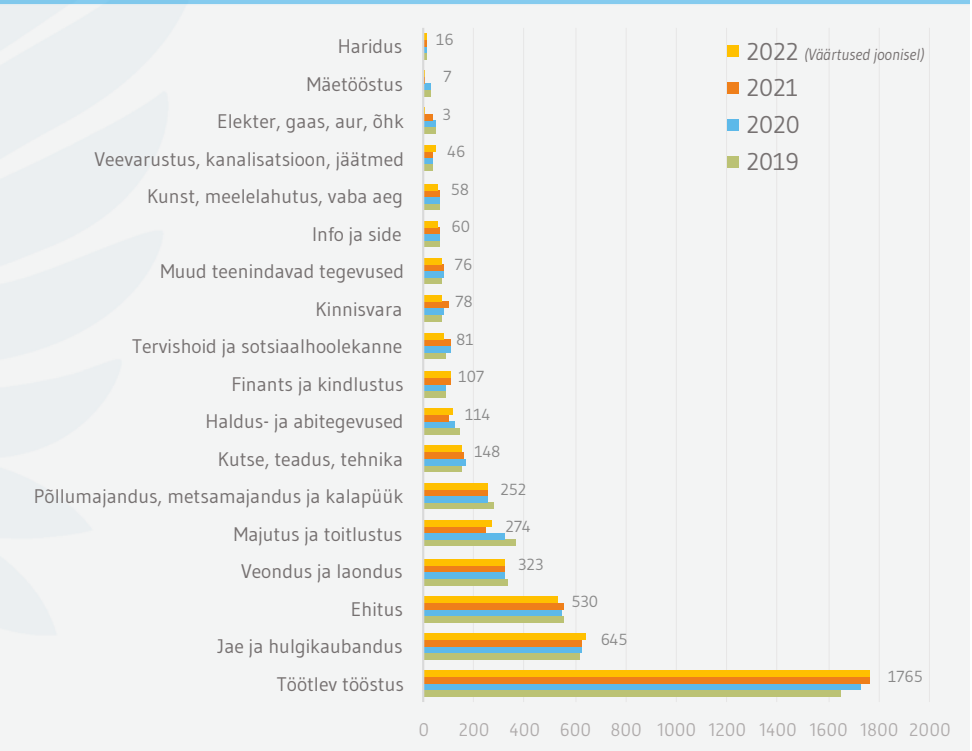
Jae- ja hulgimüügi sektor kasvatas töötajate arvu pidevalt perioodil 2019–2022. See võib näidata kaubanduse ja jaemüügi stabiilset nõudlust. Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük sektori töötajate arv vähenes kergelt, kuid püsis üldiselt stabiilsena. See peegeldab tugevate traditsioonidega valdkondade pikaajalisi mustreid. Töötajate arv Majutus ja toitlustus sektoris langes märkimisväärselt aastatel 2020–2021, kuid taastus

veidi aastal 2022. Selle trendi ilmselgeks põhjuseks on COVID-19 pandeemia ja sellest taastumine 2022. aastal. Huvitav on aga see, et olenemata töötajate arvu langusest tekkis 4 uut ettevõtet 2020–2021 perioodil juurde.

Üldiselt näitab töötajate arvu dünaamika, et teatud sektorites on toimunud mõningad muutused. Mõned neist muutustest võivad olla seotud majandustingimustega, tööturutingimustega ja sektori spetsiifiliste teguritega. Samuti mõjutas COVID-19 pandeemia töötajate arvu mõnes sektoris. Investeeringud sektoritesse, mis näitavad töötajate arvu kasvu, võivad edasi soodustada majanduskasvu ja tööhõivet.

Joonis 3.
Läänemaa ettevõtete
töötajate arv sektorite lõikes
aastatel 2019–2022. Allikas:
Äriregistri andmete analüüs.

TÖÖTAJATE ARV

Kui Töötleva tööstuse sektoris tervikuna on töötajate arv näidanud stabiilset kasvu-trendi, siis vaadeldes erinevaid tegevusalasid detailsemalt on võimalik välja tuua väga olulisi erinevusi. Töötleva tööstuse suurimates tegevusalades – Kummi- ja plasttoodete tootmine ja Toiduainete tootmine – toimus 2022. aastal märkimisväärne töötajate arvu

kasv. Kõige enam on vähenenud töötajate arv Röivatootmises ja tekstiilitootmises. Siinkohal on huvitav ära märkida, et kuigi ettevõtete arvu languse poolest oli Metalltoodete tootmine üks suurimaid, kaotades 6 ettevõtet, siis töötajate arv püsinud valdkonnas samal tasemel.

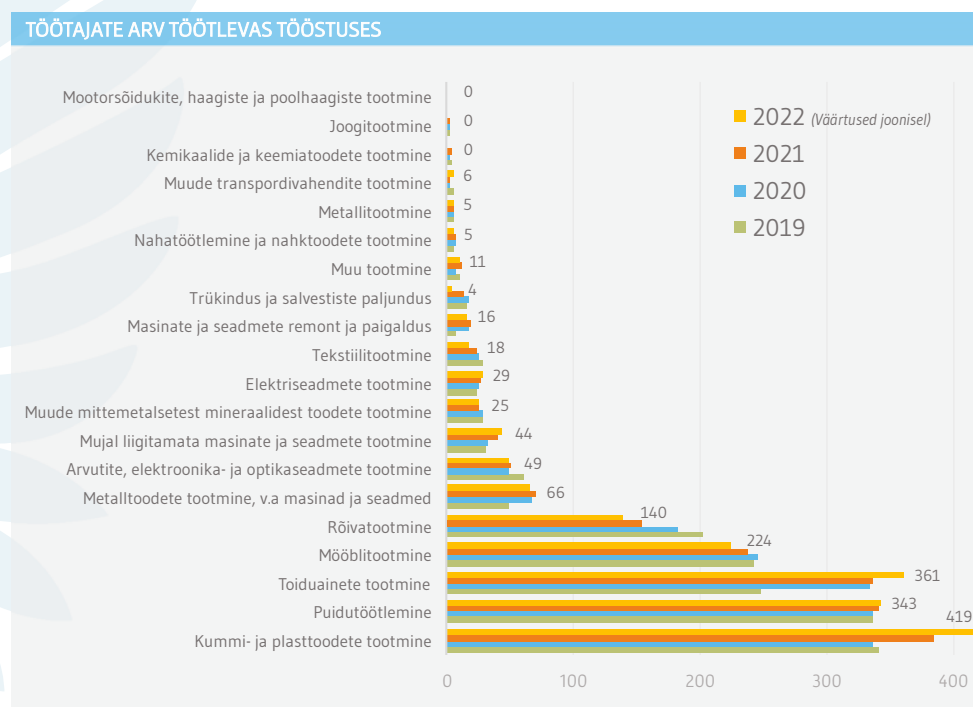
Tabel 3.

Läänemaa töötajate arv
Töötlevas tööstuses ja
selle muutus aastatel
2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

TÖÖTAJATE ARV TÖÖTLEVAS TÖÖSTUSES					
Valdkond	2019	2020	2021	2022	Muutus 2019–2022
Kummi- ja plasttoodete tootmine	341	337	384	419	22,9%
Toiduainete tootmine	248	334	337	361	45,6%
Puidutöötlemine	336	336	342	343	2,1%
Mööblitootmine	243	246	237	224	-7,8%
Röivatootmine	203	183	154	140	-31,0%
Metalltoodete tootmine, v.a masinad ja seadmed	49	68	70	66	34,7%
Arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine	60	49	50	49	-18,3%
Mujal liigitamata masinate ja seadmete tootmine	31	32	41	44	41,9%
Elektriseadmete tootmine	24	25	28	29	20,8%
Muude mittemetalletest mineraalidest toodete tootmine	29	29	25	25	-13,8%
Tekstiilitootmine	29	25	24	18	-37,9%
Muud sektorid	58	65	67	47	-19,0%
Üldkokkuvõte	1651	1729	1759	1765	6,9%

Joonis 4.

Läänemaa ettevõtete
töötajate arv sektorite
lõikes aastatel 2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

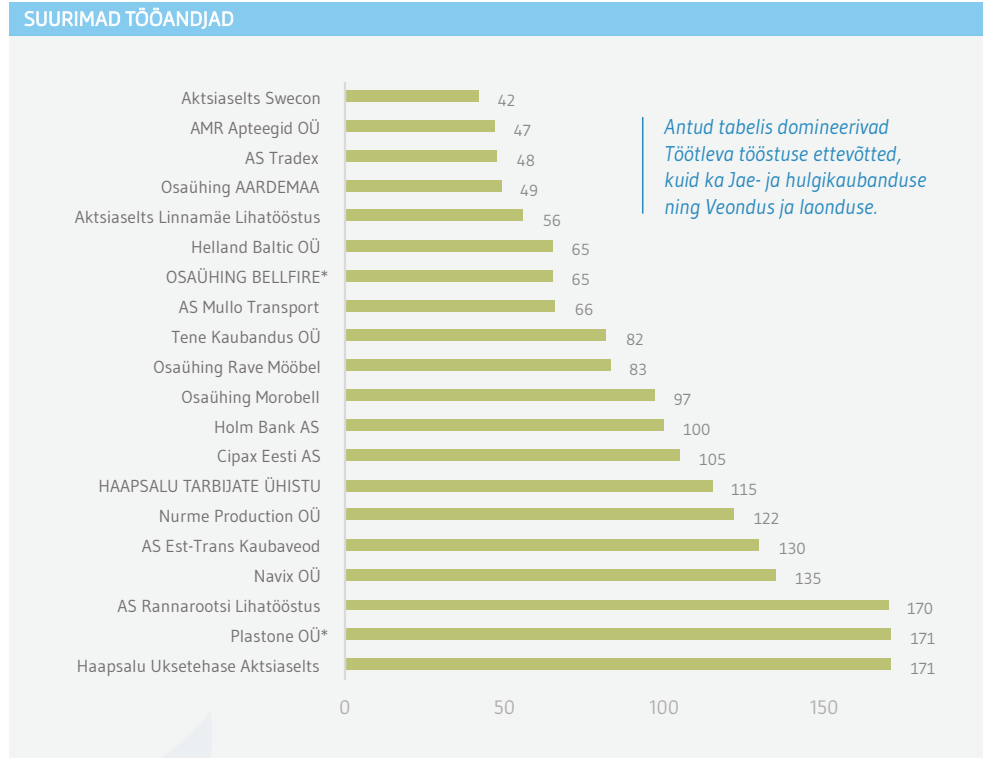

Joonis 5.

Läänemaa suurimad tööandjad
2022. aastal.

* tähistatud ettevõtted on
registreeritud mujal, kuid nende
peamine tegevuskoht on Lääne
maakonnas. Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

1.3.

MÜÜGITULU

Müügitulu on üks peamisi näitajaid ettevõtete ja sektorite majandusliku tervise hindamisel. Võimekus müüa hõlmab müügi- ja turundusoskusi, kliendisuhete loomist ja hoidmist, turu mõistmist ja konkurentsivõimet. Müügi võime on oluline, kuna see aitab suurendada müügitulu, saavutada kasvu ja tagada ettevõtte jätkusuutlikkus. Kõrgem müügitulu võib näidata suuremat nõudlust, mis omakorda võib viia investeringute ja töökohtade loomiseni.

2022. aastal müüsid Lääne maakonna ettevõtted tooteid ja teenuseid kokku summas üle 529 miljoni euro. Müügitulu kasv on olnud eriti märkimisväärne aastatel 2021 ja 2022, kui see kasvas võrreldes eelmise aastaga vastavalt 13% ja 10%. Samas on erinevate sektorite löikes olnud trendid vägagi erinevad.

Müügitulu kasv on olnud eriti märkimisväärne aastatel 2021 ja 2022, kui see kasvas võrreldes eelmise aastaga vastavalt 13% ja 10%.

Töötlev tööstus on suurim müügitulu tootja ja näitas tugevat kasvu kogu perioodi 2019–2022 jooksul. 2021. aastal kasvas müügitulu 24 miljonit eurot ja 2022. aastal täiendavalt 16 miljonit eurot. Kuigi ettevõtete arv sektoris vähenes, siis suutis sektor tervikuna leida uusi äri võimalusi ja kasvatada müügitulu.

Sarnaselt kasvas Jae- ja hulgimüügi sektor, mis osutab tarbimise ja kaubanduse aktiiv-

suse kasvule. Aastal 2021 kasvas sektori müügitulu 23 miljonit eurot. Siin võivad mängida rolli kaks olulist sündmust. Pandeemia järgselt avati kaubandusketid ja pensionireformi järgselt liikusid vahendid tarbimisse.

Majutus ja toitlustus sellist kasvu 2021. aastal ei näinud. Samas 2022. aastal kasvas

müügitulu 4 miljoni euro võrra, mis viis sektori 2019. aasta tasemele.

Märkimisväärne kasv, 3,9 miljonit eurot, toimus Finants ja kindlustus sektoris 2020. aastal, mis tõenäoliselt on seotud COVID-19 pandeemiaga. Sektor kasvas ka 2021. aastal ja jahtus 2022. aastal.

Tabel 4.

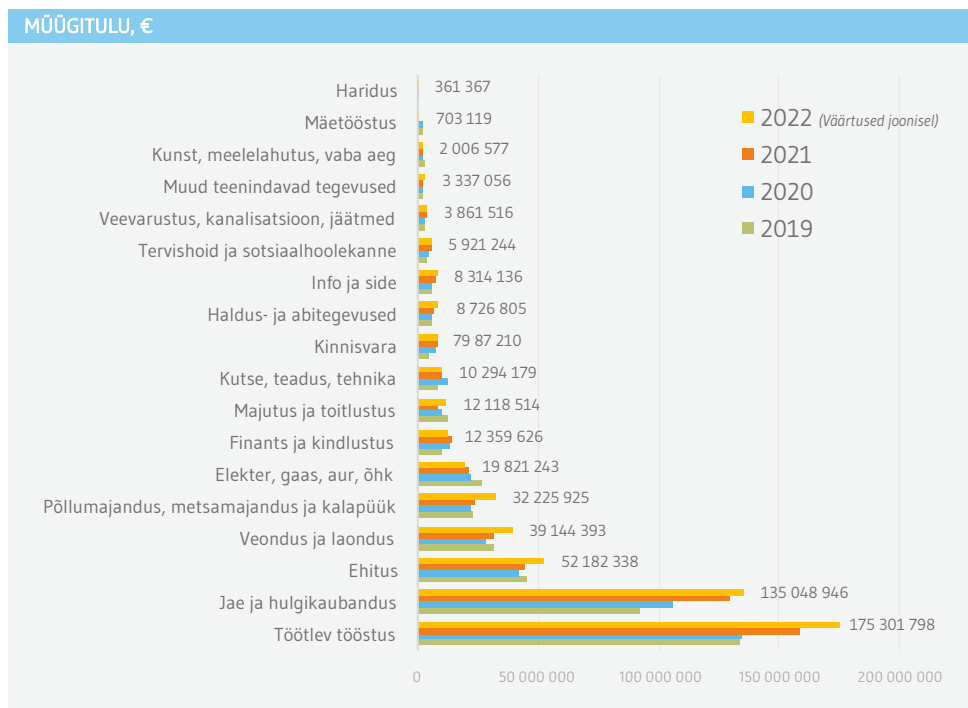
Läänemaa ettevõtete müügitulu sektorite lõikes ja selle muutus aastatel 2019–2022.

Allikas: Äriregistri andmete analüüs

MÜÜGITULU, €					
Valdkond	2019	2020	2021	2022	Muutus 2019–2022
Töötlev tööstus	133 881 858	134 362 011	158 454 273	175 301 798	10,6%
Jae- ja hulgikaubandus, mootorsõidukite remont	92 314 158	106 277 614	129 411 040	135 048 946	4,4%
Ehitus	45 619 642	42 428 813	44 657 259	52 182 338	16,9%
Veondus ja laondus	31 443 088	28 098 070	31 617 751	39 144 393	23,8%
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	22 690 079	22 572 246	23 860 534	32 225 925	35,1%
Elekter, gaas, aur, õhk	26 572 587	21 976 155	21 328 333	19 821 243	-7,1%
Finants ja kindlustus	9 682 958	13 535 284	14 309 624	12 359 626	-13,6%
Kinnisvara	12 961 627	9 680 636	8 286 473	12 118 514	46,2%
Majutus ja toitlustus	8 162 912	12 869 735	10 407 427	10 294 179	-1,1%
Kutse, teadus, tehnika	5 920 335	6 062 380	6 683 591	8 726 805	30,6%
Info ja side	5 503 791	5 765 538	7 558 140	8 314 136	10,0%
Haldus- ja abitegevused	5 148 308	7 644 570	8 426 876	7 987 210	-5,2%
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	4 043 930	4 847 057	5 570 489	5 921 244	6,3%
Veevarustus, kanalisatsioon, jäätmed, saastekäitlus	3 141 450	3 341 422	3 619 687	3 861 516	6,7%
Muud teenindavad tegevused	2 699 380	2 058 810	2 453 426	3 337 056	36,0%
Kunst, meelelahutus, vaba aeg	3 248 642	2 060 730	2 023 979	2 006 577	-0,9%
Haridus	534 522	667 434	785 581	703 119	-10,5%
Mäetööstus	2 593 528	2 136 347	457 479	361 367	-21,0%
Üldkokkuvõte	416 162 795	426 384 852	479 911 962	529 715 992	10,4%

Joonis 6.
Läänemaa ettevõtete
müügitulu sektorite lõikes
aastatel 2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

Praktiliselt kõik Töötleva tööstuse tegevusalad kasvatasid 2022. aastal oma müügi-
käivet olulisel määral. Suurematest tegevus-
aladest langes kergelt Mööblitootmise
müügi- ning Puidutöötlemise müügi-
käive püsis möödunud aastaga võrreldes

samaväärsel tasemel. Antud asjaolu võib
viidata nimetatud kahe sektori konkurentsivõime
kergele langusele. Kõige enam ka-
hanes protsentuaalselt müügitulu Metall-
toodete tootmise valdkonnas.

Tabel 5.
Läänemaa Töötleva
tööstuse ettevõtete
müügitulu ja selle muutus
aastatel 2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

MÜÜGITULU TÖÖTLEVAS TÖÖSTUSES, €

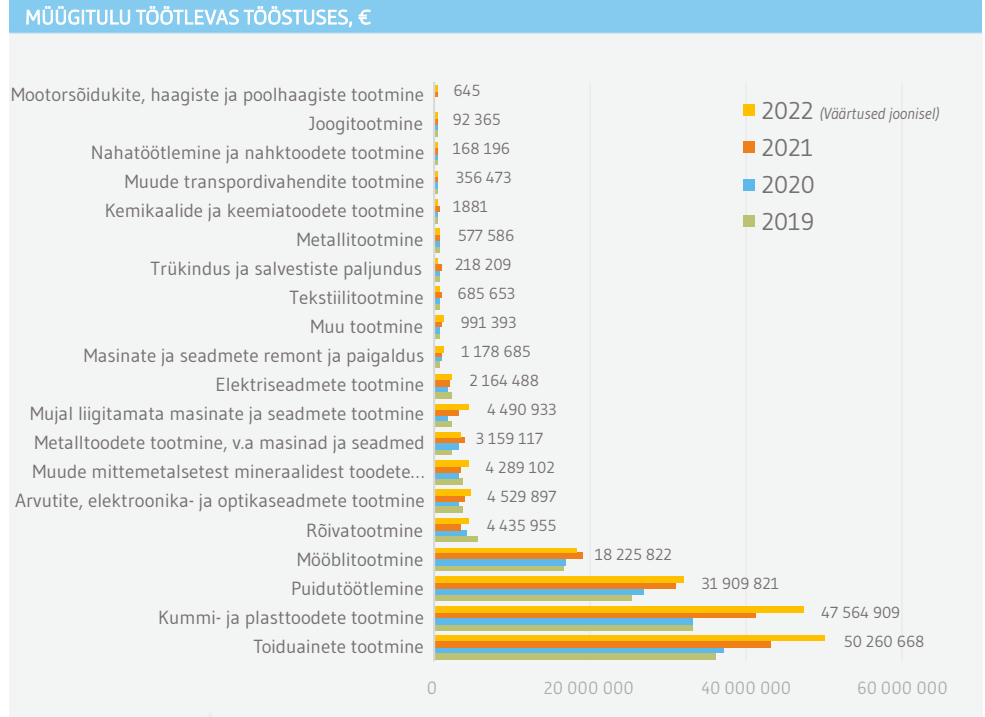
Valdkond	2019	2020	2021	2022	Muutus 2019–2022
Toiduainete tootmine	36 149 467	37 101 495	43 278 958	50 260 668	16,1%
Kummi- ja plasttoodete tootmine	33 169 028	33 136 911	41 276 388	47 564 909	15,2%
Puidutöötlemine	25 305 057	26 835 593	30 937 001	31 909 821	3,1%
Mööblitootmine	16 519 378	16 916 456	18 960 747	18 225 822	-3,9%
Arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine	3 629 850	2 947 237	3 758 239	4 529 897	20,5%
Mujal liigitamata masinate ja seadmete tootmine	2 176 520	1 683 628	3 003 116	4 490 933	49,5%
Rõivatootmine	5 341 840	3 977 867	3 320 130	4 435 955	33,6%
Muude mittemetallsetest mineraalidest toodete tootmine	3 610 823	3 124 055	3 160 805	4 289 102	35,7%
Metalltoodete tootmine, v.a masinad ja seadmed	2 094 592	2 947 242	3 902 721	3 159 117	-19,1%
Elektriseadmete tootmine	2 177 684	1 766 223	1 861 191	2 164 488	16,3%
Masinate ja seadmete remont ja paigaldus	446 677	903 119	881 407	1 178 685	33,7%
Muud sektorid	3 260 942	3 022 185	4 113 570	3 092 401	-24,8%
Üldkokkuvõte	133 881 858	134 362 011	158 454 273	175 301 798	10,6%

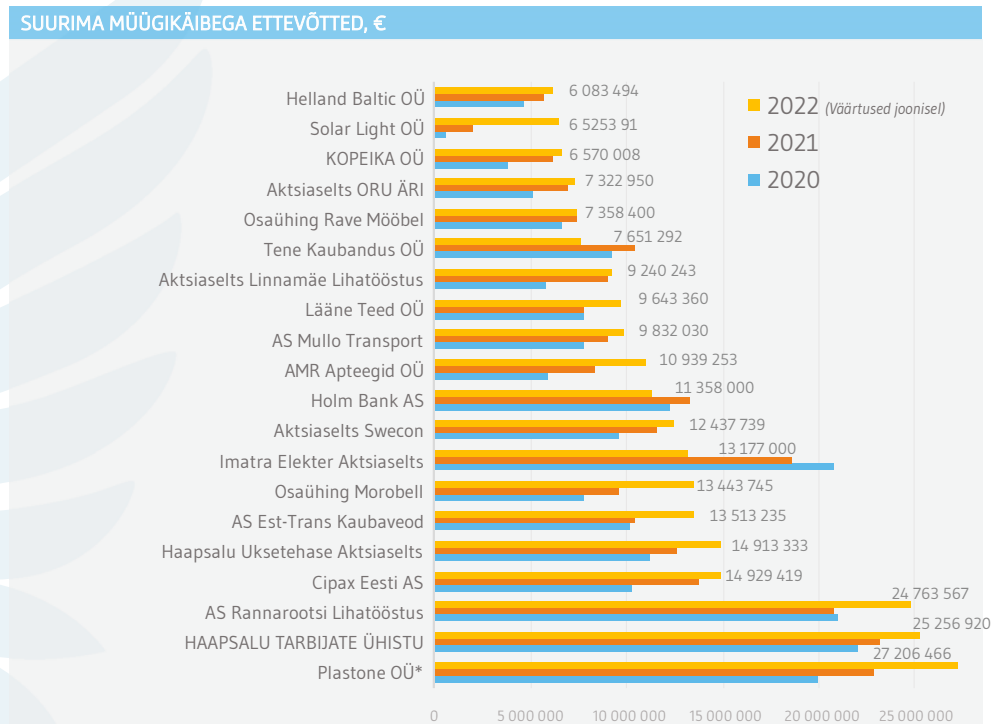

Joonis 7.
Läänemaa Töötleva
tööstuse ettevõtete
müügitulu aastatel
2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

Joonis 8.
Läänemaa suurima
müügikäibega ettevõtted
aastatel 2020–2022.
* tähistatud ettevõtted on
registreeritud mujal, kuid
nende peamine tegevuskoht
on Lääne maakonnas. Allikas:
Äriregistri andmete analüüs.

Joonisel on välja toodud Lääne maakonna suurima käibega ettevõtted. Aastast-aastasse olulisi muudatusi antud pingereas praktiliselt ei esine ning teistest eristuvad selgelt Plastone OÜ, HAAPSALU TARBIJATE ÜHISTU ja AS Rannarootsi Lihatoöstus.

1.4.

EKSPORT

Eksport on Eesti riigi väiksust arvestades kriitilise tähtsusega, kuna see suurendab oluliselt ettevõtete võimalusi müüa oma tooteid ja teenuseid suuremale hulgale klientidele potentsiaalselt parema hinnaga kui koduturul. Lisaks näitab eksport toodete ja teenuste konkurentsivõimet rahvusvahelisel turul.

Läänemaa ettevõtete eksport on perioodil 2021–2022 kasvanud samas tempos üldise müügitulu kasvuga, mis on positiivne (Joonis 9). See näitab, et maakonna majandusaktiivsuse kasv ei põhine ainult siseriiklikul tarbimisel, vaid on tagatud ka ekspordi poolt.

Töötleva tööstuse eksporditulu suurenes perioodil 2019–2021, kuid vähenes aastal 2022 (Tabel 6). See näitab ekspordi kasvu konkreetsetel Töötleva tööstuse tegevusaladel, nagu Kummi- ja plasttoodete tootmine, Puidutöötlemine ja Mööblitootmine. Aastal 2022 toimus siiski langus, mis võib olla seotud rahvusvahelise nõudluse muutumisega või muude turutingimuste muutustega.

Veonduse ja laonduse sektor näitas eksporditulu kasvu kogu perioodi jooksul, mis peegeldab nõudluse suurenemist transporditeenuste järele.

Jae- ja hulgikaubanduse eksporditulu stabiliseerus 2022. aastal pärast hüppelist kasvu perioodil 2019–2021. Selle põhjuseks on üksikute ettevõtete oluline ekspordimahu kasv 2021. aastal, mis stabiliseerus 2022. aastaks.

Läänemaa ettevõtete eksport on perioodil 2021–2022 kasvanud samas tempos üldise müügitulu kasvuga, mis on positiivne. See näitab, et maakonna majandusaktiivsuse kasv ei põhine ainult siseriiklikul tarbimisel, vaid on tagatud ka ekspordi poolt.

Ehitussektori eksporditulu oli kõikum perioodil 2019–2022, kuid 2022. aastal toimus märkimisväärne kasv. Näiteks Ehitus sektori eksporditulu Soomes kasvas 4 miljoni euro võrra 2022 aastal ja Saksamaale rohkem kui 700 000 euro võrra.

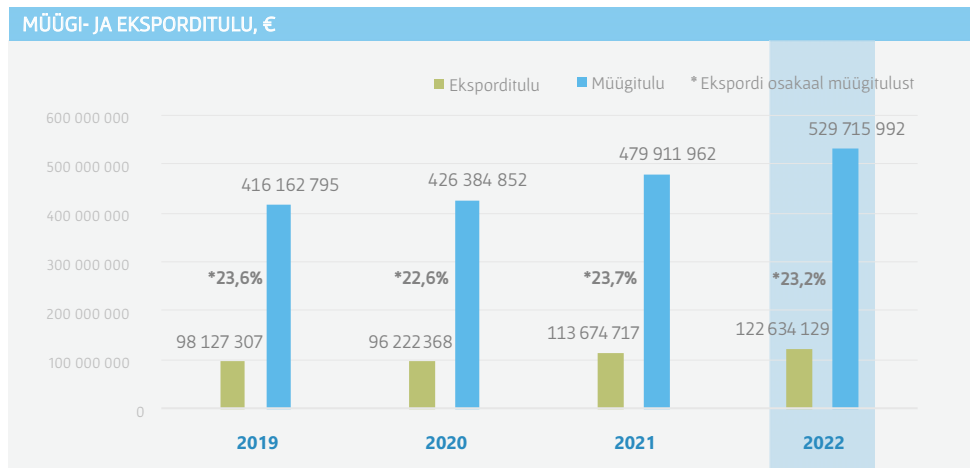
Suurematest sektoritest langes eksport kõige enam Toiduainete tootmine sektoris, mis on üllatav arvestades asjaolu, et sektor kasvatas 2022. aastal oluliselt oma üldist müügi käivet. Sektori eksport lähiriikidesse on püsinud samal tasemel, kuid aastal 2022 vähenes oluliselt müük näiteks Ameerika Ühendriikidesse ja Saksamaale. Need andmed näitavad, et toiduainete tootjad keskendusid möödunud aastal oluliselt rohkem siseturule.

Kokkuvõttes näitavad need trendid, et eksporditulu muutused Lääne maakonnas on seotud erinevate majandussektorite spetsiifiliste tingimustega ja rahvusvahelise nõudlusega.

Joonis 9.
Läänemaa ettevõtete
müügitulu ja eksporditulu
aastatel 2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

Tabel 6.
Läänemaa ettevõtete
eksporditulu ja selle
muutumine aastatel
2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

EKSPORDITULU, €

Valdkond	2019	2020	2021	2022	Muutus 2019–2022
Töötlev tööstus	65 192 008	67 670 640	81 361 833	79 970 528	-1,7%
sh. Kummi- ja plasttoodete tootmine	26 314 911	25 000 176	32 229 370	35 747 461	10,9%
sh. Puidutöötlemine	13 247 855	15 734 570	17 536 019	15 409 185	-12,1%
sh. Mööblitootmine	14 080 399	14 143 470	15 731 424	14 919 898	-5,2%
sh. Röivatootmine	4 286 424	3 173 208	3 644 438	4 061 873	11,5%
sh. Toiduainete tootmine	1 868 260	1 634 531	4 016 558	3 037 614	-24,4%
Veondus ja laondus	11 622 504	10 340 812	11 810 740	16 013 484	35,6%
Jae ja hulgikaubandus, mootorsõidukite remont	9 830 988	7 421 725	12 110 449	11 784 816	-2,7%
Ehitus	6 018 306	6 097 119	3 688 905	8 453 013	129,1%
Info ja side	1 685 996	1 932 434	2 858 845	4 162 351	45,6%
Haldus- ja abitegevused	943 526	1 465 047	867 406	1 164 212	34,2%
Kutse, teadus, tehnika	643 436	597 239	663 007	478 945	-27,8%
Majutus ja toitlustus	1 451 582	145 347	134 622	371 747	176,1%
Muud sektorid	722 383	464 072	122 157	148 845	21,8%
Üldkokkuvõte	98 127 307	93 408 068	111 493 637	122 634 129	10,0%

Läänemaa ettevõtete peamised ekspordi sihtturud on vaadeldava perioodi vältel püsivad samad – Soome, Rootsi ja Norra (Joonis 6). Rangelt vaadates on müük nendes riikides küll langenud, kuid samas tempos ja isegi kiiremini on tõusnud „Müük Euroopa Liidu riikidele, muud“, mis lubab oletada, et antud käibe taga peituvad suure tõenäosusega enim ka eelnevalt nimetatud Põhjamaa riigid. Alates 2021. aastast on tugevalt tõusnud eksport Ukrainasse ning 2022. aastal tõusis esmakordselt Lääne maakonna ettevõtete viie olulisema ekspordipartneri hulka

Hiina. Tõsi, antud kasvu taga on ainult üks Veondus ja laondus sektoris tegutsev ettevõtte. 2022. aastal kasvas oluliselt ka „Müük väljaspool Euroopa Liidu riike, muud“ ja samal ajal langes müük Venemaa Föderatsiooni nulli. Võib oletada, et mitmed ettevõtted ei kajastanud majandusaasta aruannetes enam Venemaale tehtud müüki otse, vaid nimetasid selle ümber. Lisaks ei münud mitmed ettevõtted oma toodangut ja teenuseid enam otse Venemaale vaid viimase naaberriikidele.

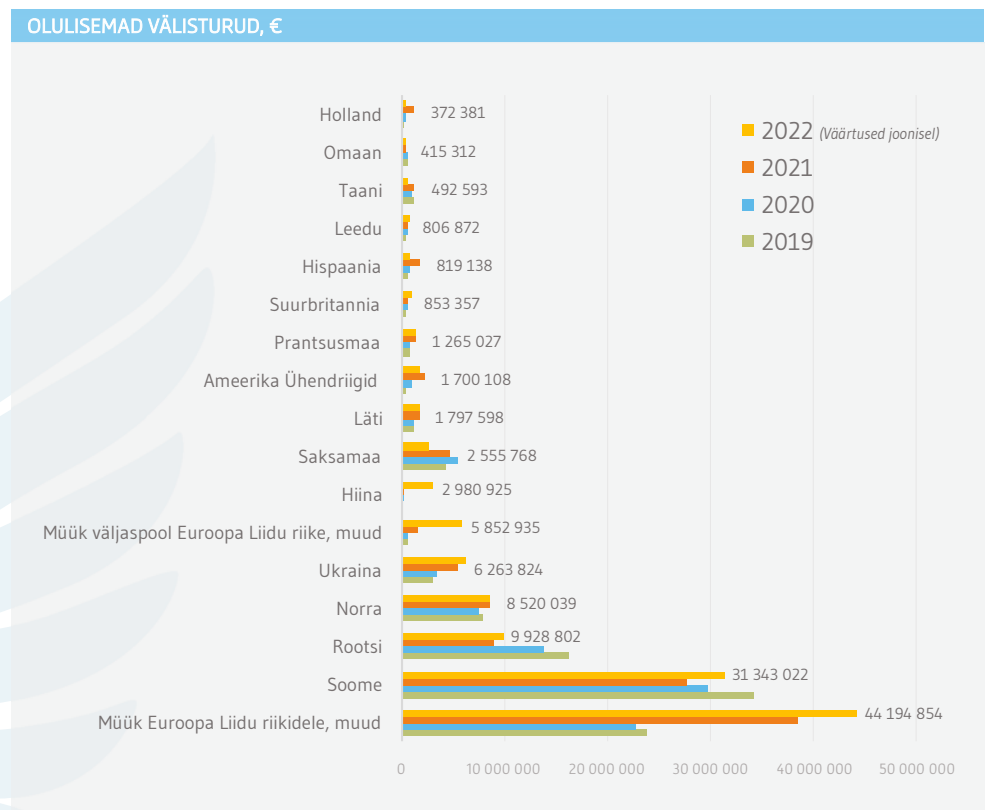

2022. aastani on Läänemaa ettevõtete ekspordimahud näidanud tänu tugevale välisnõudlusele kasvutrendi, kuid võib oletada, et 2023. aastal ja sellele järgnevatel lähiaastatel ei pruugi antud trend enam sellisel kujul jätkuda. Alates 2022. aasta teisest poolest on euroala majanduskasv aeglustunud ja sama trend on märgatav ka Läänemaa ettevõtete peamistel sihtturgudel – Soomes ja Rootsis⁴. Energiakriis ja inflatsioon on mõjutanud tugevalt ekspordipartnereid ja nende võimekust kasvada, kuna nõudlus väheneb. Lisaks on eelnevalt nimetatud tegurid mõjutanud negatiivselt ka tarbijate kindlustunnet, mille

nõrkuse tulemusena väheneb ettevõtete müük ja eksporditulu. Näiteks Rootsi ja Norra turgude puhul muudab Eesti ettevõtete olukorra keeruliseks nii Rootsi kui ka Norra krooni odavnemine euro suhtes. Sellises olukorras peavad Läänemaa ettevõtted olema aktiivsed, et leida vähenenud ekspordimahtudele asendused. Siinkohal on kindlasti oluline roll Eesti riigil, kes saab toetada ettevõtteid uute eksporditurude potentsiaali analüüsimisel ning vähendada ettevõtete riski pakkudes ekspordigarantii- sid ja -laene.

⁴ Eesti Pank. Rahapoliitika ja Majandus, 2022.

Joonis 10.
Läänemaa ettevõtete
olulisemad eksporditurud
perioodil 2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

1.5.

ÄRIKASUM

Ärikasum on ettevõtte tulude ja ärikulude vahe. See on oluline näitaja, sest see annab ülevaate ettevõtte põhitegevuse tulemuslikkusest. Positiivne ärikasum näitab, et ettevõtte on oma põhitegevuses kasumlik, samas kui negatiivne näitaja võib viidata võimalikele probleemidele. Majandusanalüüsi kontekstis on ärikasum oluline mitmel põhjusel. Kasumlikkuse hindamisel on võimalik vaadelda millised sektorid suudavad paremini enda ressursse ära kasutada. Mida efektiivsemalt ressurssidega käitutakse, seda suurem on sektori investeerimisvõime, mis võimaldab teha teadus- ja arendustegevusi. Ärikasumi analüüsimine annab ka poliitikakujundatele olulist teavet selle kohta, millistesse sektoritesse peaks suunama täiendavaid vahendeid stimuleerimaks tõhusust.

2022. aastal teenisid Läänemaa ettevõtted kokku 63,5 miljonit eurot kasumit (Joonis 11), mis on varasema aastaga võrreldes üle 30% kõrgem näitaja. Suurima panuse kasvu andis Elektri, gaasi, auru ja õhu sektor, mille ärikasum oli 2022. aastal ligi 20 miljonit eurot. Täpsemalt on selle kasvu taga elektrienergia tootjad, kes teenisid 2022. aastal erakorraliselt suurt kasumit.

Teine sektor, mis väga kiiresti kasumlikkust kasvatas, oli Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük, mille ettevõtted suutsid edukalt kulutada optimeerida ja tulusid suurendada.

Suurima panuse kasvu andis Elektri, gaasi, auru ja õhu sektor, mille ärikasum oli 2022. aastal ligi 20 miljonit eurot. Täpsemalt on selle kasvu taga elektrienergia tootjad, kes teenisid 2022. aastal erakorraliselt suurt kasumit.

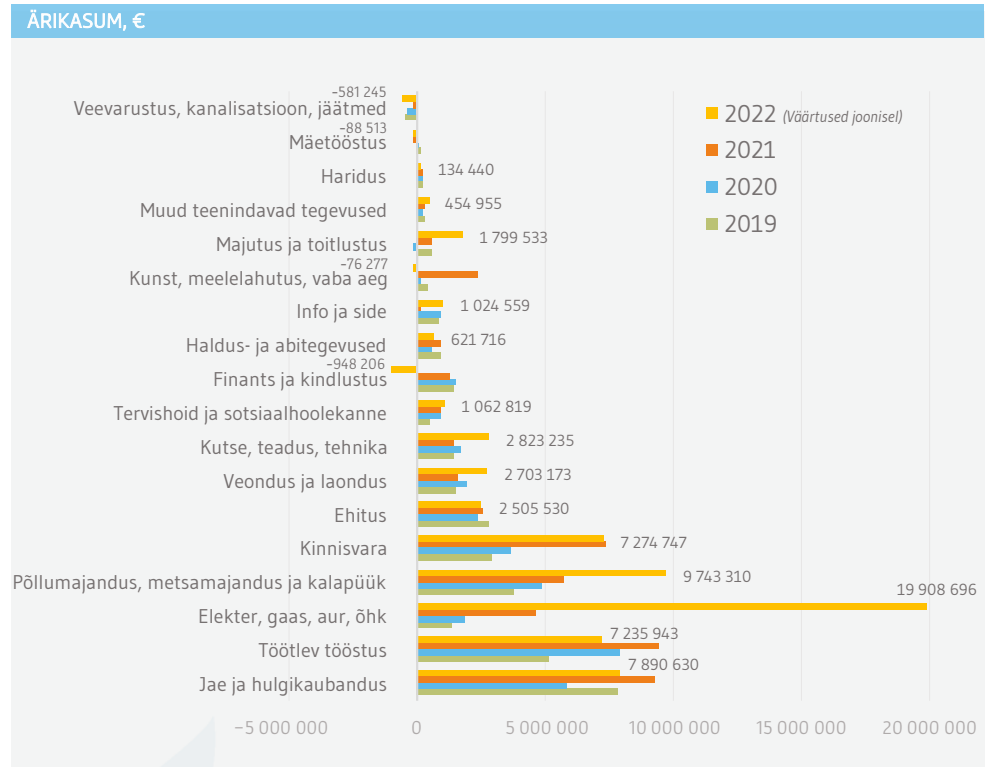
Ärikasumi kasvu ja languse kõikumisi on perioodil 2019–2022 võimalik täheldada Jae- ja hulgikaubanduse ja Töötleva tööstuse sektorites. Mõlemad kasvasid aastatel 2019 ja 2021, kuid sellele järgnes oluline langus 2022. aastal. Viimase aasta kasumlikkuse languse taga on mõlema sektori puhul osaliselt kindlasti energiahindade tõus.

Pärast negatiivset ärikasumit 2020. aastal suurenes Majutus ja toitlustus sektori ärikasum oluliselt 2022. aastal. See võib olla seotud turismi taastumise ja reisimise suurenemisega. Sarnast trendi võib märgata Kunst, meelelahutus ja vaba aja sektoris, mis näitas suuri kõikumisi ärikasumis perioodil 2019–2022, põhjuseks tõenäoliselt COVID-19 pandeemia ja selle mõjud tarbijate käitumisele. 2022. aastal intresside tõus veel oluliselt ettevõtete kasumlikkust ei mõjutanud.

Joonis 11.
Läänemaa ettevõtete
ärikasum perioodil
2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

Töötleva tööstuse tegevusalasid eraldiseisvalt analüüsid on võimalik näha, et kolmest suurimast valdkonnast kahes – Puidutöötlemine ja Kummi- ja plasttoodete tootmine – langes ärikasum 2022. aastal oluliselt

(Tabel 7). Antud trendi kõige olulisemaks põhjuseks on toorme ja elektrienergia hinnatõus, mida ettevõtetel ei õnnestunud täies ulatuses müügihinda üle kanda.

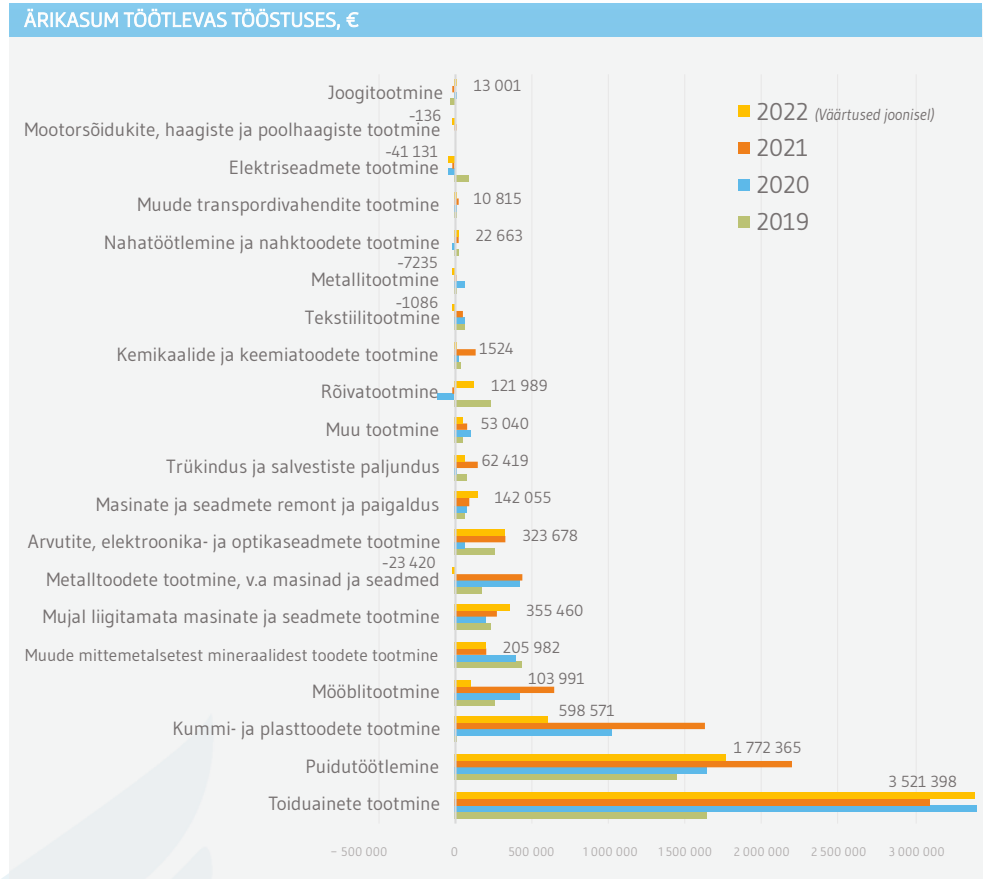
Tabel 7.
Läänemaa Töötleva
tööstuse ettevõtete
ärikasum ja selle
muutumine aastatel
2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

ÄRIKASUM TÖÖTLEVAS TÖÖSTUSES, €					
Valdkond	2019	2020	2021	2022	Muutus 2019–2022
Toiduainete tootmine	1 715 124	3 544 062	3 216 886	3 521 398	9,5%
Puidutöötlemine	1 445 031	1 643 020	2 201 370	1 772 365	-19,5%
Kummi- ja plasttoodete tootmine	13 086	1 025 182	1 629 624	598 571	-63,3%
Mujal liigitamata masinate ja seadmete tootmine	229 641	203 499	268 906	355 460	32,2%
Arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine	254 343	67 055	332 599	323 678	-2,7%
Muude mittemetallsetest mineraalidest toodete tootmine	441 765	402 210	201 798	205 982	2,1%
Masinate ja seadmete remont ja paigaldus	58 116	80 339	86 389	142 055	64,4%
Rõivatootmine	225 863	-111 687	-21 869	121 989	657,8%
Mööblitootmine	258 010	430 941	644 075	103 991	-83,9%
Muud sektorid	501 906	652 332	912 559	90 454	-90,1%
Üldkokkuvõte	5 142 885	7 936 953	9 472 337	7 235 943	-23,6%

Joonis 12
Läänemaa Töörleva
tööstuse ettevõtete
ärikasum aastatel
2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

1.6.

TÖÖJÕUKULUD

Tööstusala tööjõukulud on üks olulisemaid kulusid ettevõtete jaoks ning neil on otsene mõju konkurentsivõimele, tootlikkusele ja kasumlikkusele. Tööjõukulude dünaamika annab olulist informatsiooni ka tööturu seisukorra, palgapoliitika ja ettevõtete jätkusuutlikkuse kohta. Seega, tööjõukulude analüüs on majandusanalüüsi lahutamatu osa.

Tervikuna on tööjõukulud kasvanud märgatavalt (Joonis 13). Erinevate sektorite tööjõukulud absoluutarvudes on mõistetavalt otseselt seotud töötajate arvuga vastavas sektoris. Töörleva tööstuse tööjõukulud on vaadeldava perioodil 2019–2022 stabiilselt

Tervikuna on tööjõukulud kasvanud märgatavalt. Erinevate sektorite tööjõukulud absoluutarvudes on mõistetavalt otseselt seotud töötajate arvuga vastavas sektoris.

kasvanud ja moodustavad 2022. aastal ligi 40 miljonit eurot. Järgnevad Jae- ja hulgi-kaubandus, mis on samuti stabiilselt kasvanud ja Ehitus, mis tegi eelkõige 2022. aastal märgatava hüppe.

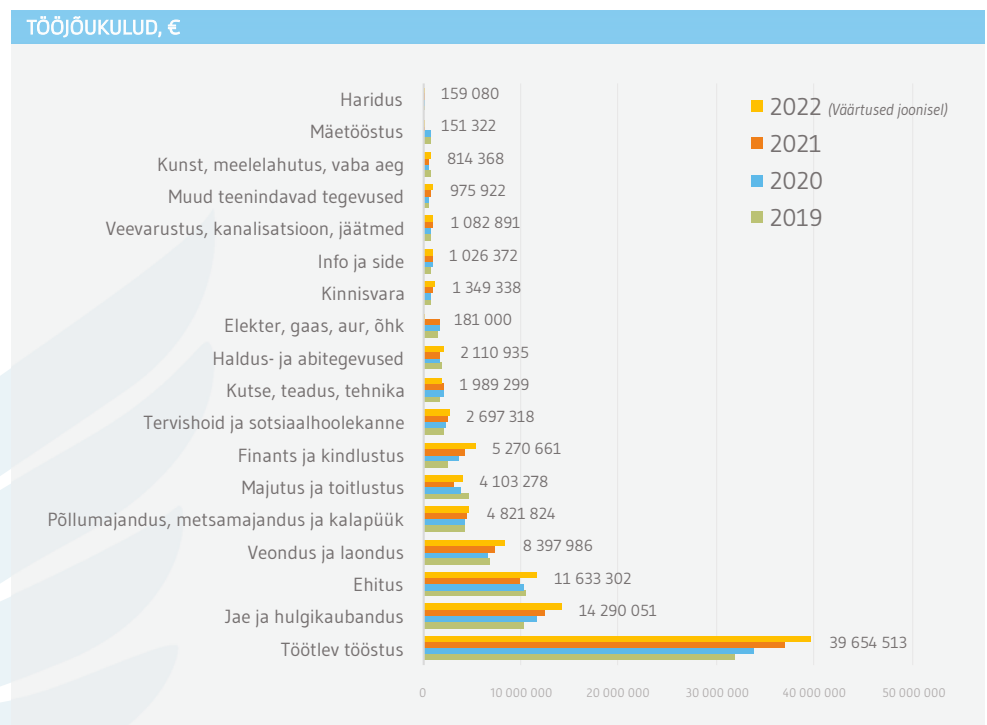
Finants- ja kindlustussektori tööjõukulud on kasvanud 25,7% aastatel 2021–2022 ja Elekter, gaas, aur, õhk sektori tööjõukulud on kasvanud märkimisväärsed 60,1%. See võib olla tingitud spetsialiseeritud oskustest ja haridusest, mis on nendes valdkondades vajalik.

Majutus ja toitlustus näitas tööjõukulude 10,9% kasvu aastatel 2021–2022, mis on siiski madalam kui mõnes teises sektoris. See võib olla murettekitav, kuna madalad palgad

võivad viia kvalifitseeritud tööjõu kaotuseni või vähesele töötajate rahulolule. Poliitika-kujundajad võiksid kaaluda meetmeid, kuidas parandada olukorda nendes madalate tööjõukuludega sektorites.

Kõrgemad tööjõukulud võivad kaasa tuua ettevõtete kasumlikkuse vähenemise, mis võib omakorda viia investeeringute vähenemiseni. Tark oleks uurida ettevõtjatelt, kellel on kõrgemad tööjõukulud, milliseid koolitusi nad vajavad.

Joonis 13.
Läänemaa ettevõtete
tööjõukulud perioodil
2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

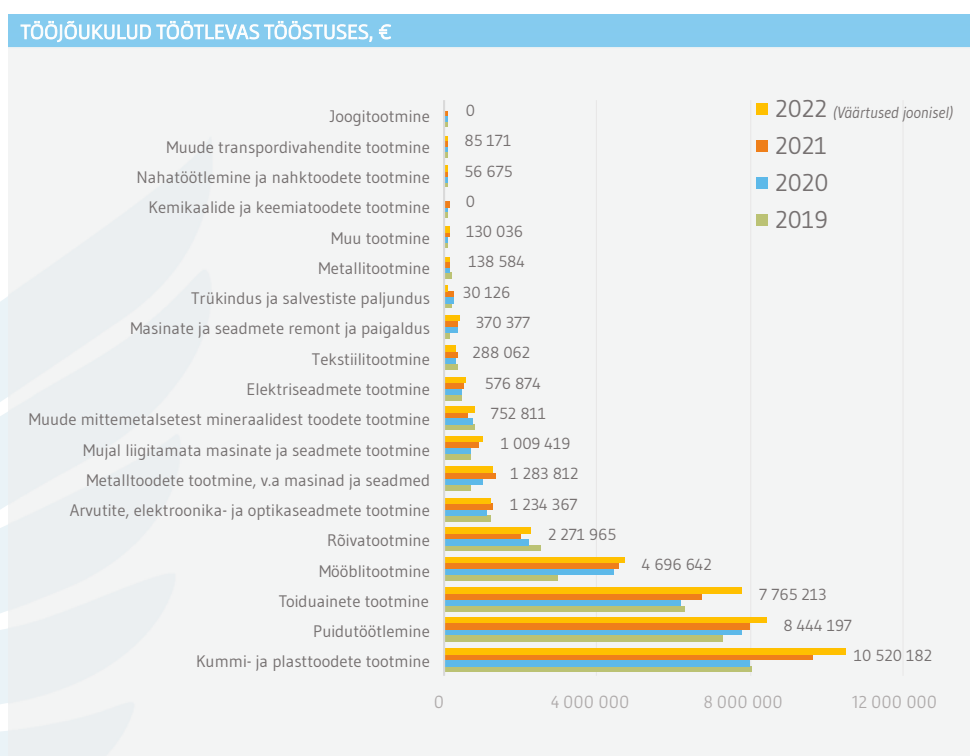

Tabel 8.
Läänemaa Töötleva
tööstuse ettevõtete
tööjõukulud ja nende
muutumine aastatel
2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

TÖÖJÕUKULUD TÖÖTLEVAS TÖÖSTUSES, €					
Valdkond	2019	2020	2021	2022	Muutus 2019–2022
Kummi- ja plasttoodete tootmine	8 031 186	7 987 566	9 618 698	10 520 182	9,4%
Puidutöötlemine	7 268 319	7 783 068	7 993 799	8 444 197	5,6%
Toiduainete tootmine	6 296 578	6 215 632	6 762 679	7 765 213	14,8%
Mööblitootmine	2 952 589	4 458 537	4 571 585	4 696 642	2,7%
Rõivatootmine	2 537 380	2 221 057	1 999 668	2 271 965	13,6%
Metalltoodete tootmine, v.a masinad ja seadmed	674 228	969 375	1 318 513	1 283 812	-2,6%
Arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine	1 196 191	1 079 988	1 253 300	1 234 367	-1,5%
Mujal liigitamata masinate ja seadmete tootmine	668 308	689 747	888 733	1 009 419	13,6%
Muude mittemetalletest mineraalidest toodete tootmine	782 280	737 245	603 953	752 811	24,6%
Elektriseadmete tootmine	430 123	447 349	509 884	576 874	13,1%
Muud sektorid	1 039 564	1 251 484	1 448 386	1 099 031	-24,1%
Üldkokkuvõte	31 876 746	33 841 048	36 969 198	39 654 513	9,4%

Joonis 14.
Läänemaa Töötleva
tööstuse ettevõtete
tööjõukulud aastatel
2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

Perioodil 2019–2022 on Töötleva tööstuse tööjõukulud kõikide tegevusalade üleselt oluliselt kasvanud (Tabel 8). Võib oletada, et kiiresti kasvav palgafond on üks põhjuseid, miks Töötleva tööstuse kasumlikkus 2022. aastal langes.

1.7.

BRUTOPALK

Brutopalk on töötaja töötasu enne maksude ja muude kohustuslike mahaarvamiste tegemist. Brutopalk on üks olulisemaid majandusnäitajaid, mis annab ülevaate nii tööjõuturu seisundist kui ka majanduse üldisest tervisest. Läänemaa kontekstis annab brutopalk ülevaate maakonna ettevõtluskeskkonna atraktiivsusest.

Mõned sektorid on näidanud perioodi 2019–2022 vältel erakordset kasvu, samas kui teistes on kasv olnud mõõdukam või isegi stagneerunud.

Käesolevas peatükis toome välja olulisemad üldised muutused aastatel 2019–2022 perioodil.

sel perioodil silma eriti kõrge palgakasvuga, vastavalt 78,0% ja 45,9%.

Erinevates sektorites on täheldatud erineva suurusega brutopalgakasvu (Tabel 9 ja Joonis 15). Mõned sektorid on näidanud perioodi 2019–2022 vältel erakordset kasvu, samas kui teistes on kasv olnud mõõdukam või isegi stagneerunud. Finants ja kindlustus ning Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne paistavad

Samas, näiteks Ehitus sektoris on palgakasv olnud 14,6% ja Info ja side sektoris 19,4%, mis on oluliselt tagasihoidlikum. Brutopalgad varieeruvad suuresti sektorite vahel. Elekter, gaas, aur ja õhk sektoril, mille töötajate arv on ka väga väike, oli 2022. aastal kõrgeim brutopalk (3758 eurot), samas kui haridussektoris oli see kõige madalam (619 eurot). See näitab, et kuigi üldine trend

Tabel 9.

Läänemaa ettevõtete brutopalgad ja nende muutumine aastatel 2019–2022.

Allikas: Äriregistri andmete analüüs

BRUTOPALK, €					
Valdkond	2019	2020	2021	2022	Muutus 2019–2022
Elekter, gaas, aur, õhk	1970	2044	2347	3758	60,1%
Finants ja kindlustus	1723	2356	2440	3068	25,7%
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1421	1387	1538	2074	34,9%
Veondus ja laondus	1269	1296	1400	1619	15,6%
Veevarustus, kanalisatsioon, jäätmed	1369	1303	1550	1466	-5,4%
Töötlev tööstus	1203	1219	1309	1399	6,9%
Jae ja hulgikaubandus	1042	1150	1254	1380	10,0%
Ehitus	1193	1181	1118	1367	22,3%
Mäetööstus	1539	1525	799	1346	68,5%
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	924	1028	1086	1192	9,8%
Haldus- ja abitegevused	870	898	1030	1153	11,9%
Kinnisvara	719	692	761	1077	41,5%
Info ja side	892	918	1037	1065	2,7%
Majutus ja toitlustus	813	760	841	933	10,9%
Kunst, meelelahutus, vaba aeg	789	704	692	874	26,3%
Kutse, teadus, tehnika	711	774	855	837	-2,1%
Muud teenindavad tegevused	553	569	662	800	20,8%
Haridus	679	536	997	619	-37,9%

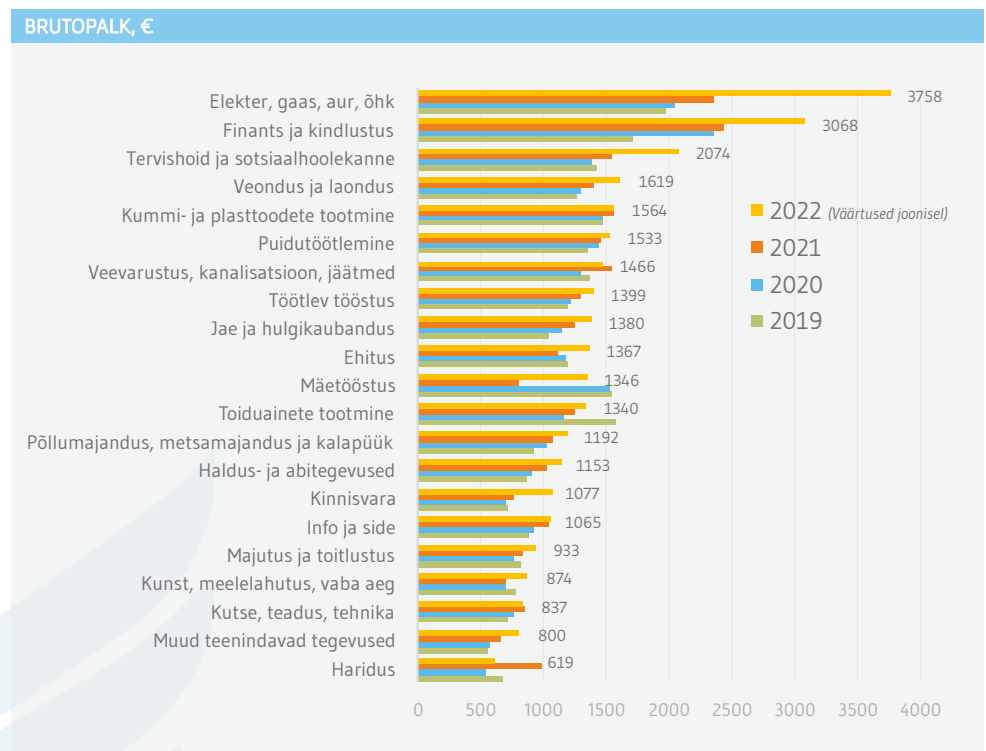

võib viidata brutopalgakasvule, on sektorite vahelised erinevused märkimisväärsed.

Brutopalk on oluline näitaja, mis mõjutab otseselt Lääne maakonna majanduslikku olukorda. See mõjutab nii töötajate elatus-

taset kui ka ettevõtete konkurentsivõimet ja atraktiivsust. Kuigi brutopalgad on üldiselt kasvutrendis, on oluline arvesse võtta sektorispetsiifilisi erinevusi.

Joonis 15.
Läänemaa ettevõtete
keksmine brutokuupalk
perioodil
2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

1.8.

LISANDVÄÄRTUS

Lisandväärtus on oluline majandusnäitaja, sest see näitab, kui palju väärtust on loodud majandustegevuse käigus. Lisandväärtus väljendab ettevõtte, tegevusala või riigi panust sisemajanduse kogutoodangusse (SKT) ja tööjõu tootlikkusse. Lisandväärtuse suurendamine tähendab suuremat kasumit, efektiivsust ja konkurentsivõimet. Lisaks aitab lisandväärtuse kasvatamine kaasa majanduskasvule ja piirkonna healolule. Antud analüüsis on lisandväärtuse arvutamisel kasutatud valemit: Ärikasum + Põhivarade kulum + Tööjõukulud.

Töötlev tööstus domineerib lisandväärtuse loomisel. See on üle kahe korra suurem näitaja kui Jae- ja hulgikaubandusel.

Erinevates analüüsidest kasutatavad lisandväärtuse arvutamise valemid võivad teatud detailides erineda, mistõttu pole võimalik näiteks Majandus- ja kommunikatsiooniministeriumi poolt kajastatud lisandväärtust ja käesolevas analüüsis arvatud lisandväärtust täielikult üks-ühele võrrelda.

Analüüsidest lisandväärtuse dünaamikat sektorite lõikes Lääne maakonnas aastatel 2019–2022, võib märgata järgmisi trende ja seaduspärasusi.

Töötlev tööstus domineerib lisandväärtuse loomisel. See on üle kahe korra suurem näitaja kui Jae- ja hulgikaubandusel. Iga-aastaselt on moodustab Töötlev tööstus suurusjärgus 30% kogu lisandväärtuse tekkimisel võrreldes teiste sektoritega.

Vaadeldava perioodi jooksul on Elekter, gaas, aur, õhk sektor kasvatanud lisandväärtust 5 korda. Sellest suurem osa toimus 2022. aastal. Siin on otsene seos ärikasumiga.

Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük näitas märkimisväärset 57% kasvu. See võib peegeldada põllumajandusettevõtete paremat tootlikkust ja suuremat nõudlust nende toodete järele. Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük moodustab keskmiselt 9,5% kogu lisandväärtuse tekkimisest Lääne maakonnas.

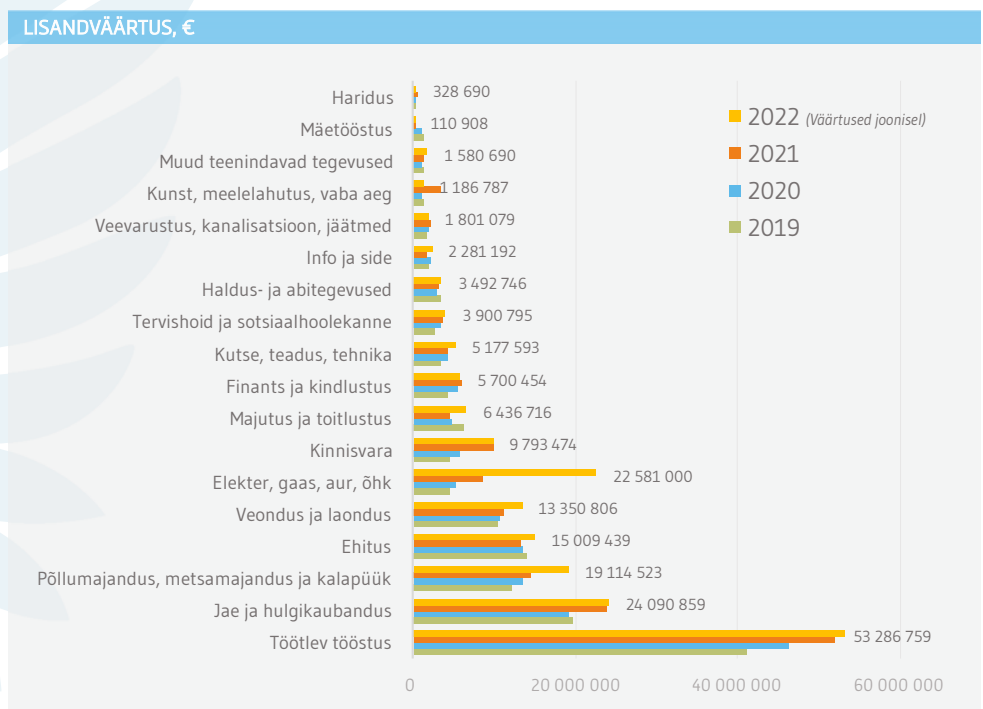
Majutus ja toitlustus sektor koges märkimisväärset kasvu lisandväärtuses 2022. aastal. See võib olla seotud turismi taastumisega pärast COVID-19 pandeemiat.

Veondus ja laondus ning Ehitus sektorid näitasid suurenenud lisandväärtust. See võib olla seotud infrastruktuuri projektide ja logistikateenuste suurenenud nõudlusega seoses COVID-19 pandeemia ja e-poodide pealekasvuga.

Kokkuvõttes võib öelda, et lisandväärtuse dünaamikat mõjutavad mitmed tegurid, sealhulgas majandussektorite eripärad, investeeringud, nõudluse muutused, majandustingimused, uued regulatsioonid ja geopoliitiline olukord.

Üle poole lisandväärtusest tekitavad järgmised kolm sektorit: Töötlev tööstus (30,66%), Jae- ja hulgikaubandus (13,78%) ja Elekter, gaas, aur, õhk (6,5%).

Joonis 16.
Läänemaa ettevõtete
lisandväärtus perioodil
2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

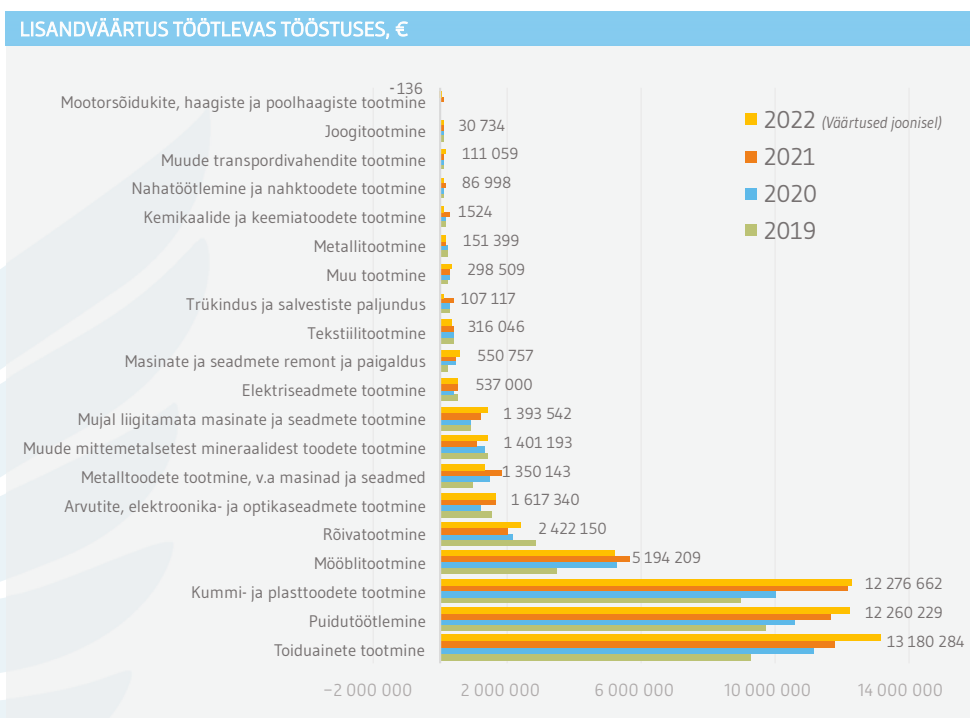
Tabel 10.

Läänemaa Töötleva tööstuse
ettevõtete lisandväärtus ja
selle muutumine aastatel
2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

LISANDVÄÄRTUS TÖÖTLEVAS TÖÖSTUSES, €					
Valdkond	2019	2020	2021	2022	Muutus 2019–2022
Toiduainete tootmine	9 315 398	11 160 831	11 792 199	13 180 284	11,8%
Kummi- ja plasttoodete tootmine	9 002 176	10 027 800	12 198 316	12 276 662	0,6%
Puidutöötlemine	9 699 468	10 627 313	11 679 387	12 260 229	5,0%
Mööblitootmine	3 481 085	5 282 313	5 624 346	5 194 209	-7,6%
Rõivatootmine	2 809 553	2 141 090	2 001 828	2 422 150	21,0%
Arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine	1 531 822	1 229 769	1 648 565	1 617 340	-1,9%
Muude mittemetalletest mineraalidest toodete tootmine	1 363 391	1 310 775	1 109 397	1 401 193	26,3%
Mujal liigitamata masinate ja seadmete tootmine	897 949	893 246	1 189 716	1 393 542	17,1%
Metalltoodete tootmine, v.a masinad ja seadmed	944 018	1 475 333	1 855 501	1 350 143	-27,2%
Masinate ja seadmete remont ja paigaldus	183 470	447 424	474 856	550 757	16,0%
Elektriseadmete tootmine	545 620	419 683	518 739	537 000	3,5%
Muud sektorid	1 303 037	1 357 648	1 775 072	1 103 250	-37,8%
Üldkokkuvõte	41 076 987	46 373 225	51 867 922	53 286 759	2,7%

Joonis 17.

Läänemaa Töötleva
tööstuse ettevõtete
lisandväärtus aastatel
2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

1.9.

LISANDVÄÄRTUS TÖÖTAJA KOHTA

Isandväärtus töötaja on oluline näitaja ettevõtete tootlikkuse iseloomustamiseks. Mida rohkem ettevõtte suudab ühe töötaja panusega toodetele ja teenustele väärtust lisada, seda kõrgemal kohal ta asub väärtusahelas. Kuna see näitaja on tugevalt seotud töötajate arvuga, võivad sektorid, kus töötajate hulk on väike, näidata aastate lõikes märkimisväärseid kõikumisi.

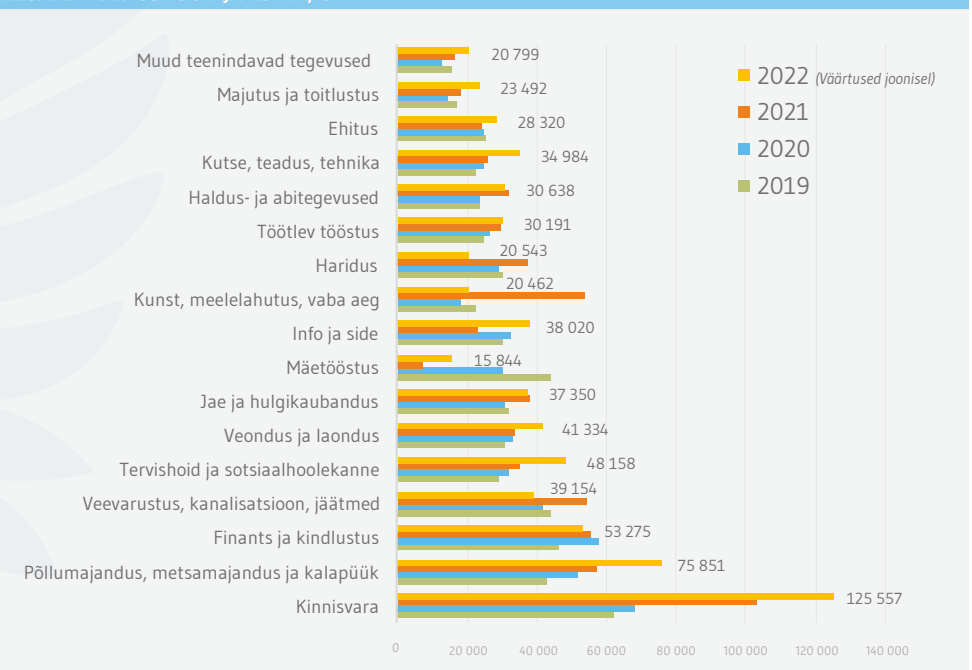
Sarnane trend on märgatav ka Läänemaal, kus mõned sektorid võivad näidata aasta-aastalt kahekordset, kolmekordset või isegi viiekümnekordset muutust võrreldes eelnevate aastatega (Joonis 18). Sellest tulenevalt on allolevalt jooniselt jäetud välja sektori Elekter, gaas, aur ja õhk sektori lisandväärtus töötaja kohta näitaja, mis oli üle 7,5 miljoni euro ja muudaks joonise loetamatuks.

Kinnisvara sektor on töötaja kohta teistest kõige tootlikum. Võrreldes 2019. aastaga on lisandväärtus töötaja kohta kahekordistunud.

Kinnisvara sektor on töötaja kohta teistest kõige tootlikum. Võrreldes 2019. aastaga on lisandväärtus töötaja kohta kahekordistunud. Tootlikkuse osas on stabiilset kasvu ja häid tulemusi näidanud ka Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük ning Finants ja kindlustus sektorid. Oluline muutus halvenemise suunas on toimunud Kunst, meelelahutus ja vaba aeg sektoris, kus lisandväärtus töötaja kohta kukkus 53 557 eurolt (2021) 20 462 euroni, mis on madalam kui 2019. aasta tase.

Joonis 18.
Läänemaa ettevõtete
lisandväärtus töötaja kohta
perioodil 2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

LISANDVÄÄRTUS TÖÖTAJA KOHTA, €

Kuna lisandväärtus töötaja kohta näitajat kasutatakse eriti tihti Töötleva tööstuse sektori ettevõtete tootlikkuse iseloomustamiseks, siis on antud analüüsis see eraldi välja toodud (Tabel 11).

Töötleva tööstuse keskmine lisandväärtus töötaja kohta perioodil 2019–2022 oli 27 571 eurot. Keskmisest kõrgemat tootlikkust on suutnud näidata kogu perioodi vältel Muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine, Toiduainete tootmine ja Puidutöötlemine.

Üle keskmise tulemuse saavutas kokku 8 tegevusala:

- Muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine;
- Toiduainete tootmine;
- Puidutöötlemine;

- Masinate ja seadmete remont ja paigaldus;
- Arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine;
- Mujal liigitamata masinate ja seadmete tootmine;
- Metallitootmine;
- Kummi- ja plasttoodete tootmine.

Märkimisväärselt edukalt on läinud Masinate ja seadmete remont ja paigaldus tegevusalal ning Muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmise tegevusalal, mis suutsid 2022. aastal lisandväärtust töötaja kohta kasvatada vastavalt 37,7% ja 26,3%. Samuti on teinud hea tulemuse Rõivatootmine, mis kasvatas lisandväärtust töötaja kohta 33,1%, aga sellega ollakse siiski üks madalama tootlikkusega tegevusalasid Töötleva tööstuse alamjaotuses.

Tabel 11.
Läänemaa Töötleva
tööstuse ettevõtete
lisandväärtus töötaja
kohta ja selle muutumine
aastatel 2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

LISANDVÄÄRTUS TÖÖTAJA KOHTA TÖÖTLEVAS TÖÖSTUSES, €					
Valdkond	2019	2020	2021	2022	Muutus 2019–2022
Muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine	47 013	45 199	44 376	56 048	26,3%
Toiduainete tootmine	37 562	33 416	34 992	36 510	4,3%
Puidutöötlemine	28 867	31 629	34 150	35 744	4,7%
Masinate ja seadmete remont ja paigaldus	22 934	24 857	24 992	34 422	37,7%
Arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine	25 530	25 097	32 971	33 007	0,1%
Mujal liigitamata masinate ja seadmete tootmine	28 966	27 914	29 017	31 671	9,1%
Metallitootmine	35 231	42 526	29 903	30 280	1,3%
Kummi- ja plasttoodete tootmine	26 399	29 756	31 766	29 300	-7,8%
Muu tootmine	17 422	31 029	22 515	27 137	20,5%
Trükindus ja salvestiste paljundus	18 202	14 213	30 003	26 779	-10,7%
Mööblitootmine	14 325	21 473	23 731	23 188	-2,3%
Metalltoodete tootmine, v.a masinad ja seadmed	19 266	21 696	26 507	20 457	-22,8%
Elektriseadmete tootmine	22 734	16 787	18 526	18 517	0,0%
Muude transpordivahendite tootmine	12 622	18 579	25 706	18 510	-28,0%
Tekstiilitootmine	13 197	15 030	17 310	17 558	1,4%
Nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	12 577	7815	14 999	17 400	16,0%
Rõivatootmine	13 840	11 700	12 999	17 301	33,1%
Joogitootmine	2623	18 274	20 332	-	-
Kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	28 714	36 797	69 849	-	-
Üldkokkuvõte	24 880	26 821	29 487	30 191	2,4%

Joonis 19.
Läänemaa Töötleva
tööstuse ettevõtete
lisandväärtus töötaja
kohta aastatel 2019–2022.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

2.

ETTEVÖTETE NÄITAJAD OMAVALITSUSTE KAUPA

2017. aasta haldusreformi järgselt on Lääne maakonnas kolm omavalitust: Haapsalu, Lääne-Nigula ja Vormsi. Perioodil 2019–2022 on üle 62% Läänemaa ettevõtetest tegutsemas Haapsalu vallas, 34% Lääne-Nigula vallas ja 4% Vormsi vallas. Sektorid Kutse, teadus ja tehnika, Ehitus ja Jae- ja hulgikaubandus on nii Haapsalus kui ka Lääne-Nigulas olulisel kohal. Lääne-Nigulat eristab teistest selgelt Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük, kus tegutsevate ettevõtete arv on kõikide valdade võrdluses suurim (keskmiselt 133 ettevõtet). Näiteks Haapsalus on neid keskmiselt 47 ja Vormsil 8. See on ka loogiline, sest põllumajandus tegutseb linnalistest piirkondadest kaugemal. Vormsi valla jaoks on kindlas-

Perioodil 2019–2022 on üle 62% Läänemaa ettevõtetest tegutsemas Haapsalu vallas, 34% Lääne-Nigula vallas ja 4% Vormsi vallas.

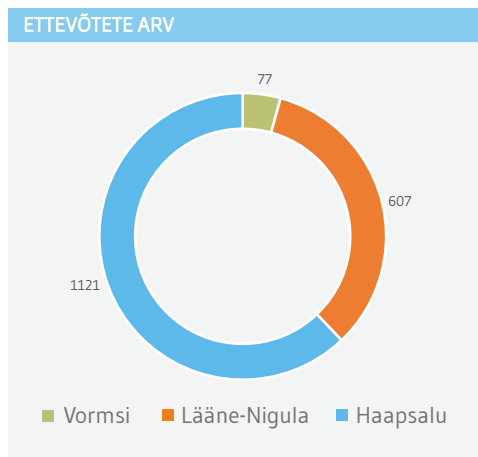
ti oluline sektor Majutus ja toitlustus, kus on kõige rohkem ettevõtteid registreeritud aastal 2022. Kuna Vormsi vallas on ettevõtlusaktiivsus üsna madal, siis erinevused sektorite vahel ei ole märkimisväärsed. Haapsalu kohta on huvitav välja tuua, et aastatel 2021 ja 2022 on Kinnisvara sektoris toimunud suur ettevõtete arvukuse kasv, vastavalt 20 ja 16 lisandunud ettevõtet.

2. ETTEVÖTETE NÄITAJAD
OMAVALITSUSTE KAUPA**Joonis 20.**

Läänemaa ettevõtete arv omavalitsuste lõikes 2022. Allikas: Äriregistri andmete analüüs

vad Jae- ja hulgikaubandus (keskmiselt 550 töötajat) ja Ehitus (keskmiselt 407 töötajat).

Lääne-Nigula vallas on samuti Töötlev tööstus kõige suuremaks tööandjaks keskmiselt 555 töökohaga. Sellele järgneb Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük 202 töökohaga ja Ehituses on keskmiselt 132 töötajat.

Vormsil on Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük kõige suurema keskmise töötajate arvuga 9, millele järgneb Jae- ja hulgikaubandus (8) ning Majutus ja toitlustus (8).

Ettevõtete arv suuresti dikteerib kogutulu kohaliku omavalitsuse piirides. Siinkohal samuti järjestustes muutusi ei ole (Tabel 13). Ainult Vormsi ei ole suutnud müügitulu kasvatada võrreldes 2019. aastaga.

Töötajate arvu poolest on Haapsalu vallas peaaegu kolm korda rohkem töötajaid kui Lääne-Nigula vallas. Haapsalu vallas on ettevõtetele registreeritud töötajate arv keskmiselt 3271, Lääne-Nigula vallas 1342 ja Vormsi vallas 50. Kõige suuremaks tööandjaks Haapsalu vallas on Töötlev tööstus (keskmiselt 1168 töötajat), millele järgne-

Tabel 12.

Läänemaa omavalitsustes registreeritud ettevõtete müügitulu ja selle muutumine aastatel 2019–2022. Allikas: Äriregistri andmete analüüs

MÜÜGITULU, €				
Omavalitsus	2019	2020	2021	2022
Haapsalu	286 413 631	294 042 461	326 255 811	364 304 499
Lääne-Nigula	123 719 223	128 332 125	148 010 760	159 899 564
Vormsi	5 757 726	3 979 779	5 522 869	5 461 371
Üldkokkuvõte	415 890 580	426 354 365	479 789 440	529 665 434

Ärikasumi kontekstis on üldjärjestus sama (Tabel 13). Siinkohal on huvitav see, et kuigi Lääne-Nigulas on ettevõtete arv ja nende kogutulu kaks korda väiksem kui Haapsalus, siis on Lääne-Nigula ettevõtted kasumliku-

mad – ärikasumi erinevus on muutunud peaaegu kahekordseks alles 2022. aastal peaaesjalikult Elekter, gaar, aur õhk 19 miljoni ärikasumi tõttu.

Tabel 13.

Läänemaa omavalitsustes registreeritud ettevõtete ärikasum ja selle muutumine aastatel 2019–2022. Allikas: Äriregistri andmete analüüs

ÄRIKASUM, €				
Omavalitsus	2019	2020	2021	2022
Haapsalu	19 144 642	18 729 042	29 157 512	41 579 878
Lääne-Nigula	11 629 271	15 462 542	18 991 462	21 769 151
Vormsi	630 015	52 200	534 440	160 960
Üldkokkuvõte	31 403 928	34 243 784	48 683 414	63 509 989

2. ETTEVÖTETE NÄITAJAD
OMAVALITSUSTE KAUPA

Ärikasumi tulemustest lähtuvalt on huvitav uurida lisandväärtus töötaja kohta andmeid. Haapsalu lisandväärtus töötaja kohta on olnud madalam kui Lääne-Nigula ja Vormsi valdades aastal 2019. Aastal 2020 oli samuti Haapsalu halvema tootlikkusega kui Lääne-Nigula ja 2021. aastal suutis enda tootlikkust kasvatada ning 2022. aastal kasvatas tootlikkust töötaja kohta veelgi 7000€ võrra. Kuid Lääne-Nigula vallas on samuti üks sektor, kus on erakordselt kõrge lisandväärtus töötaja kohta. See on Kinnisvara, kus näiteks

aastal 2022 oli nimetatud väärtus 288 000 eurot. Arvestades keskmisi on tegemist erilise hälbega.

Poliitikakujundatele on lisandväärtus töötaja kohta muutuste dünaamika oluline informatsioon, sest näitab milliste piirkondade ettevõtted suudavad oma ressursse kõige optimaalsemalt ära kasutada. Sellest tulevalt saab suunata kas toetusmeetmeid või koolitusi piirkonda, mis võib tulemust parandada.

Tabel 14.
Läänemaa omavalitsustes
registreeritud ettevõtete
lisandväärtus töötaja kohta
ja selle muutumine aastatel
2019–2022. Allikas:
Äriregistri andmete
analüüs

LISANDVÄÄRTUS TÖÖTAJA KOHTA, €				
Omavalitsus	2019	2020	2021	2022
Haapsalu	27 530	28 322	33 953	40 309
Lääne-Nigula	30 929	34 531	38 359	44 459
Vormsi	30 973	19 808	33 228	25 574
Üldkokkuvõte	28 553	30 021	35 237	41 306

2.1.

HAAPSALU

Tabelis 16 on kajastatud olulisemad majandusnäitajad Haapsalu omavalitsusse registreeritud ettevõtete kohta.

Töötlev tööstus on suurim sektor töötajate arvu (1225) ja müügitulu (103,7 miljonit) osas. Ärikasum on 4,2 miljonit eurot, mis teeb ärikasumi ja müügitulu suhte madalaks (umbes 4,1%). Keskmine ärikasumi ja müügitulu

suhe on Haapsalu ettevõtetes 11,4%, mis tähendab, et Töötlev tööstus on sellest näitajast märgatavalt madalam.

Jae- ja hulgikaubandus on Haapsalu majanduses samuti oluline, pakkudes tööd 560 inimesele. Müügitulu on 113,4 miljonit eurot ja ärikasum 5,7 miljonit eurot, näidates suhteliselt head kasumlikkust.

Tabel 15.
Haapsalu ettevõtete majandusnäitajad sektorite kaupa 2022. aastal. Allikas: Äriregistri andmete analüüs

ETTEVÖTETE MAJANDUSNÄITAJAD, €					
Valdkond	Ettevõtete arv	Tööjõukulud, tuhat €	Töötajate arv	Müügitulu, tuhat €	Ärikasum, tuhat €
Ehitus	153	8716	382	42 188	1966
Elekter, gaas, aur, õhk	5	181	3	19 741	19 804
Finants ja kindlustus	16	5271	107	12 335	-947
Haldus- ja abitegevused	61	1655	90	6996	337
Haridus	17	116	11	478	43
Info ja side	59	835	47	7116	884
Jae ja hulgikaubandus, mootorsõidukite remont	151	12 720	560	113 382	5706
Kinnisvara	115	887	63	6415	3540
Kunst, meelelahutus, vaba aeg	36	737	48	1615	-108
Kutse, teadus, tehnika	163	1 460	106	7613	868
Majutus ja toitlustus	70	3244	206	8993	1930
Muud teenindavad tegevused	58	689	49	1784	189
Mäetööstus	1	11	1	46	5
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	47	920	48	4025	1 222
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	22	1 753	53	3712	721
Töötlev tööstus	101	27 273	1225	103 785	4245
Veevarustus, kanalisatsioon, jäätmed, saastekäitlus	5	1023	42	3299	-553
Veondus ja laondus	41	5759	208	20 781	1728
Üldkokkuvõte	1121	73 273	3253	364 304	41 353

2.2.

LÄÄNE-NIGULA

Lääne-Nigula omavalitsusse registreeritud ettevõtluse statistika põhjal (Tabel 17) saab teha järgmisi järeldusi.

Keskmine ärikasumi ja müügitulu suhe Lääne-Nigula ettevõtetes on umbes 13,6%, mis tähendab, et Töötlev tööstus on sellest näitajast märgatavalt madalam.

Töötlev tööstus on suurim sektor töötajate arvu (538) ja müügitulu (71,4 miljonit) osas. Ärikasum on 3 miljonit eurot, mis teeb ärikasumi ja müügitulu suhte üsna madalaks (umbes 4,2%).

Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük sektor on silmapaistvalt kõrge ärikasumiga (8,6 miljonit) võrreldes suhteliselt väikese müügituluga (26,8 miljonit). Ärikasumi ja müügitulu suhe on umbes 32%.

Tabel 16.
Lääne-Nigula ettevõtete
majandusnäitajad
sektorite kaupa 2022.
aastal. Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

ETTEVÖTETE MAJANDUSNÄITAJAD, €					
Valdkond	Ettevõtete arv	Tööjõukulud, tuhat €	Töötajate arv	Müügitulu, tuhat €	Ärikasum, tuhat €
Ehitus	63	2809	141	9378	552
Elekter, gaas, aur, õhk	1	0	0	80	104
Finants ja kindlustus	5	0	0	25	-1
Haldus- ja abitegevused	30	450	23	1694	251
Haridus	11	27	4	116	16
Info ja side	16	125	6	537	205
Jae ja hulgikaubandus, mootorsõidukite remont	55	1479	77	20 447	2102
Kinnisvara	34	462	15	1 491	3584
Kunst, meelelahutus, vaba aeg	21	77	10	363	30
Kutse, teadus, tehnika	69	441	37	1959	1856
Majutus ja toitlustus	32	794	57	2 664	48
Muud teenindavad tegevused	39	274	26	1 546	275
Mäetööstus	4	141	6	315	-94
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	131	3717	195	26 804	8577
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	8	944	27	2 139	329
Töötlev tööstus	47	12 358	538	71 437	3002
Veevarustus, kanalisatsioon, jäätmed, saastekäitlus	1	60	4	562	-28
Veondus ja laondus	40	2639	115	18 341	963
Üldkokkuvõte	607	26 863	1286	159 900	21 207

2.3.

VORMSI

Vormsi ettevõtete majandusstatistika (Tabel 18) põhjal saab teha mitmeid järeldusi.

Majutus ja toitlustus sektori müügitulu on suhteliselt madal, kuid tööjõukulud on võrreldes teiste sektoritega kõrged, mis viitab madalale kasumlikkusele.

Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük müügitulu on suhteliselt kõrge, kuid ärikasum on negatiivne, mis viitab sektori ebastabiilsusele.

Kutse, teadus, tehnika sektori ärikasum ja müügitulu suhe on kõrge võrreldes teiste sektoritega, mis viitab kõrgemale kasumlikkusele.

Tabel 17.

Vormsi ettevõtete majandusnäitajad sektorite kaupa 2022. aastal. Allikas: Äriregistri andmete analüüs

ETTEVÖTETE MAJANDUSNÄITAJAD, €					
Valdkond	Ettevõtete arv	Tööjõukulud, tuhat €	Töötajate arv	Müügitulu tuhat €	Ärikasum tuhat €
Ehitus	8	108	7	616	-12
Info ja side	7	67	7	661	-64
Jae ja hulgikaubandus, mootorsõidukite remont	6	91	8	1220	83
Kutse, teadus, tehnika	12	89	5	722	99
Majutus ja toitlustus	14	65	11	461	-179
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	8	184	9	1397	-55
Muud sektorid	22	35	4	383	290
Üldkokkuvõte	77	638	51	5461	212

2.4.

KOKKUVÕTE JA ETTEPANEKUD

Töötleva tööstuse sektor on omavalitsustes üldiselt tugev, kuid selle kasumlikkus varieerub. Kuigi Töötlev tööstus võib tuua kõrge müügitulu, pole see alati seotud kõrge ärikasumiga.

Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük on eriti oluline Lääne-Nigulas ja Vormsis. Kuigi müügitulu võib olla kõrge, on ärikasum ebastabiilne, mis viitab võimalikele tootmisprobleemidele või tururiskidele.

Ettepanekud poliitikakujundajatele

Töötleva tööstuse investeeringute- ja koolitusprogrammide võiks olla omavalitsuste arenguplaanides. Arvestades selle sektori suurt potentsiaali marginaalide kasvades kohalikule elukvaliteedile, on tegemist suure võimalusega.

Põllumajanduse toetamine Lääne-Nigulas ja Vormsis

Arvestades sektori ebastabiilsust ja olulisust neis omavalitsustes, võiksid poliitikakujundajad kaaluda erinevaid toetusmehhanisme. Need võivad hõlmata riskijuhtimise programme, toetusi või koolitusi, mis aitavad stabiliseerida sektori tulusid.

Turismi ja majutuse arendamine

Vormsis ja Haapsalus võiks olla fookus turismisektoril. Kuna see sektor on tihti suhteliselt madala kasumlikkusega, võiksid omavalitsused kaaluda turunduskampaaniaid ja koostööd kohalike ettevõtete, et meelitada rohkem turiste ja suurendada sektori kasumlikkust.

3.

LÄÄNEMAA VÕRDCLUS TEISTE MAAKONDADEGA EESTIS

Eesti maakondade majandusliku olukorra mõistmine on oluline mitte ainult riiklikul, vaid ka kohalikul tasandil. See analüüs keskendub Läänemaa majandusnäitajate võrdlemisele teiste Eesti maakondadega aastatel 2019–2021. Eesmärk on anda Läänemaa poliitikakujundajatele ülevaade piirkonna majanduslikust seisundist ning võrdlusbaas otsuste tegemiseks.

Analüüsitud on järgmisi näitajaid:

- Ettevõtete arv;
- Hõivatute arv;
- Müügitulu;
- Ekspordi maht;
- Ärikasum;
- Lisandväärtus;
- Lisandväärtus töötaja kohta;
- Brutopalgade dünaamika;
- Tööjõu näitajad.

Maakondade omavaheline võrdlus põhineb Majandus- ja Komminakatsiooniministri poolt koostatud andmestikel ja Statistikaametist saadud andmetel. Kuna antud analüüsi koostajad ei oma täieliku informatsiooni algandmete analüüsimiseks kasutatud metoodikast, siis eksisteerivad mõningased erinevused eelmistes peatükkides kajastatud tulemustega, mis põhinevad Äriregistri andmetel.

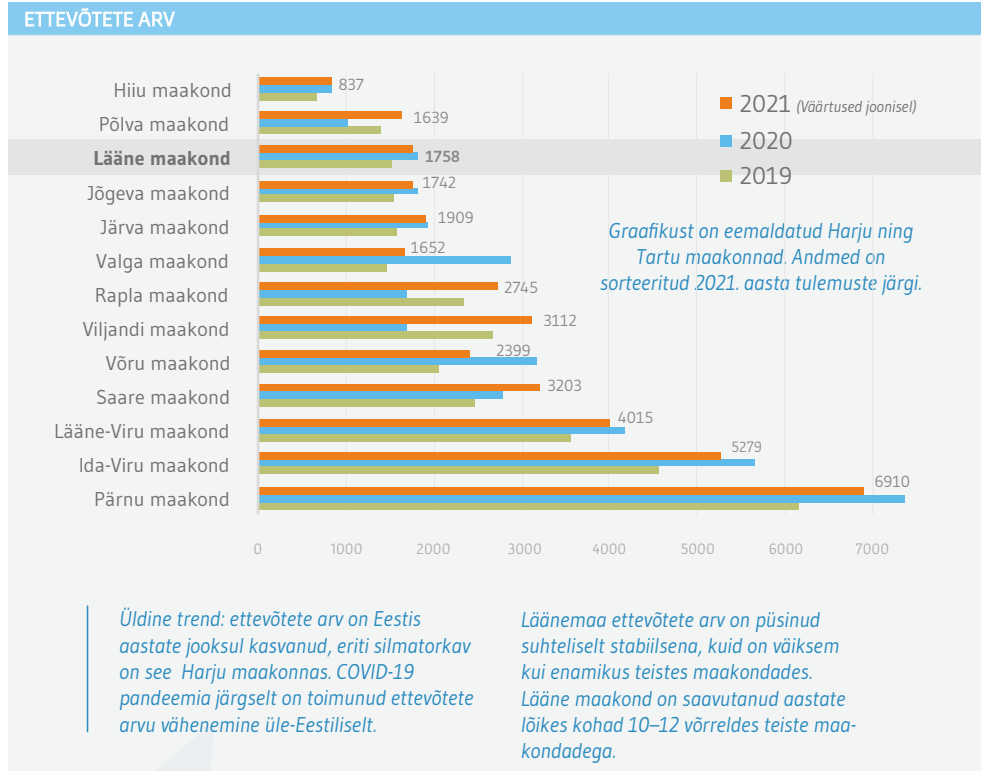
Esiteks tuleb kohe öelda, et Harju maakond on kõikide näitajate poolest ülejäänud maakondadest niivõrd oluliselt üle, et graafikute loetavuse nimel on mõistlik see maakond ja mõnel juhul ka Tartu maakond eemaldada. Lääne maakonna jaoks on kindlasti ka huvitavam, kuidas neil läheb võrdluses sarnaste maakondadega.

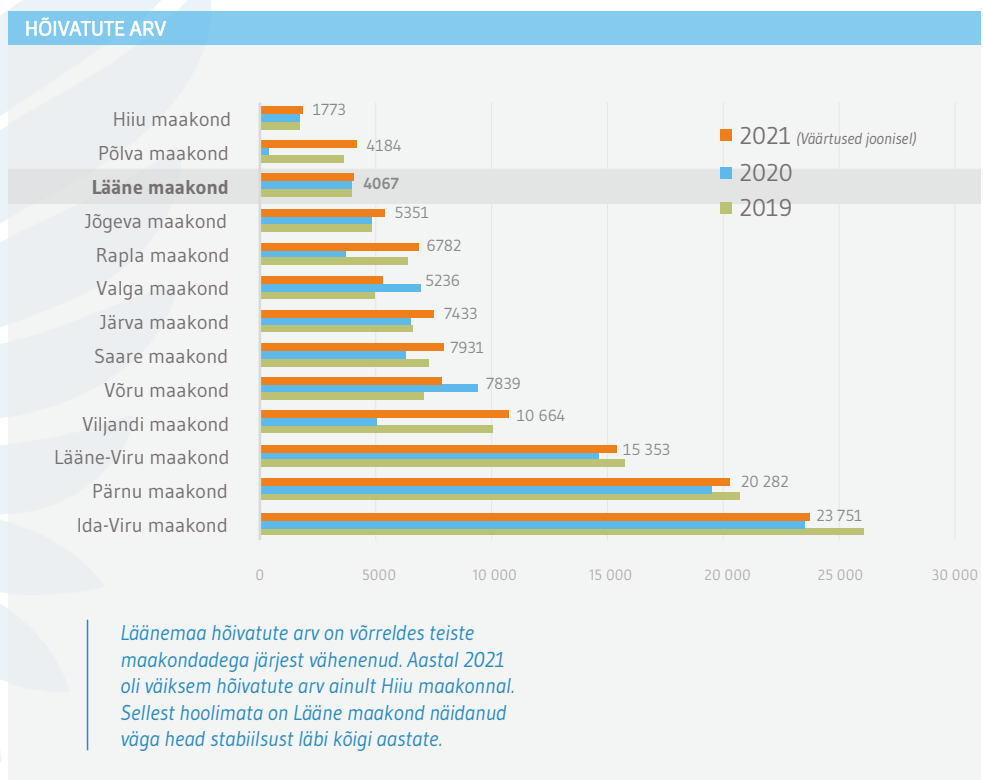
Joonis 21.

Eesti maakondadesse registreeritud ettevõtete arv 2019–2021. aastatel.
Allikas: Statistikaamet

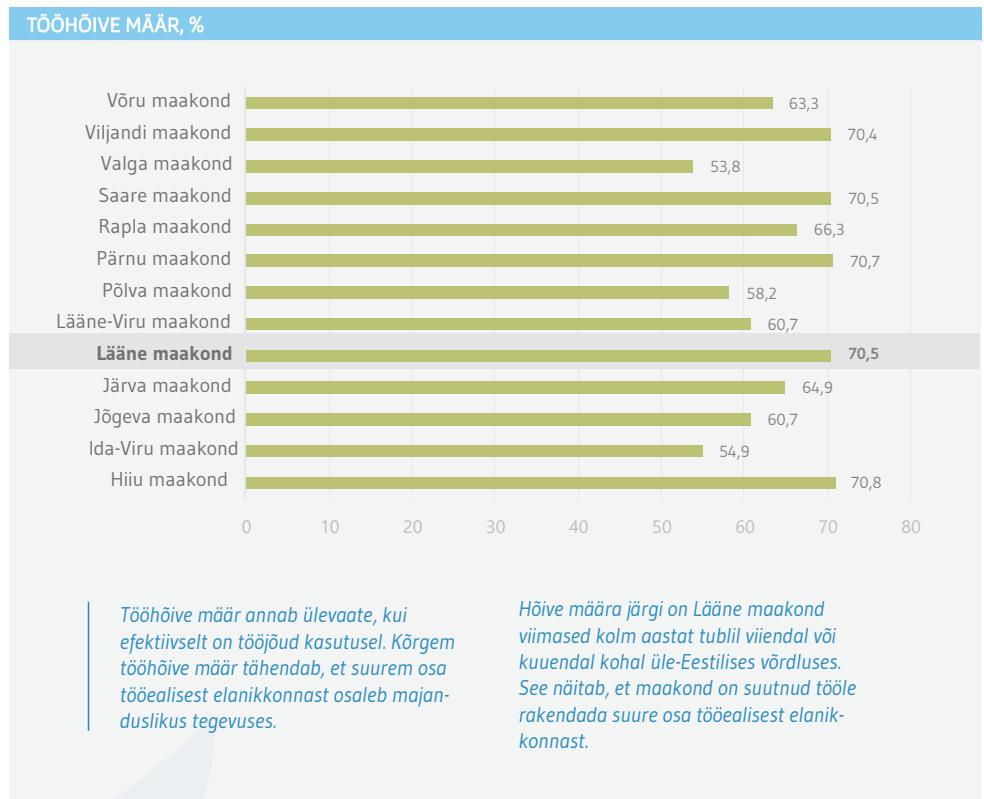
Joonis 22.

Hõivatute arv Eesti maakondadesse registreeritud ettevõtetes 2019–2021. aastatel. Allikas: Statistikaamet

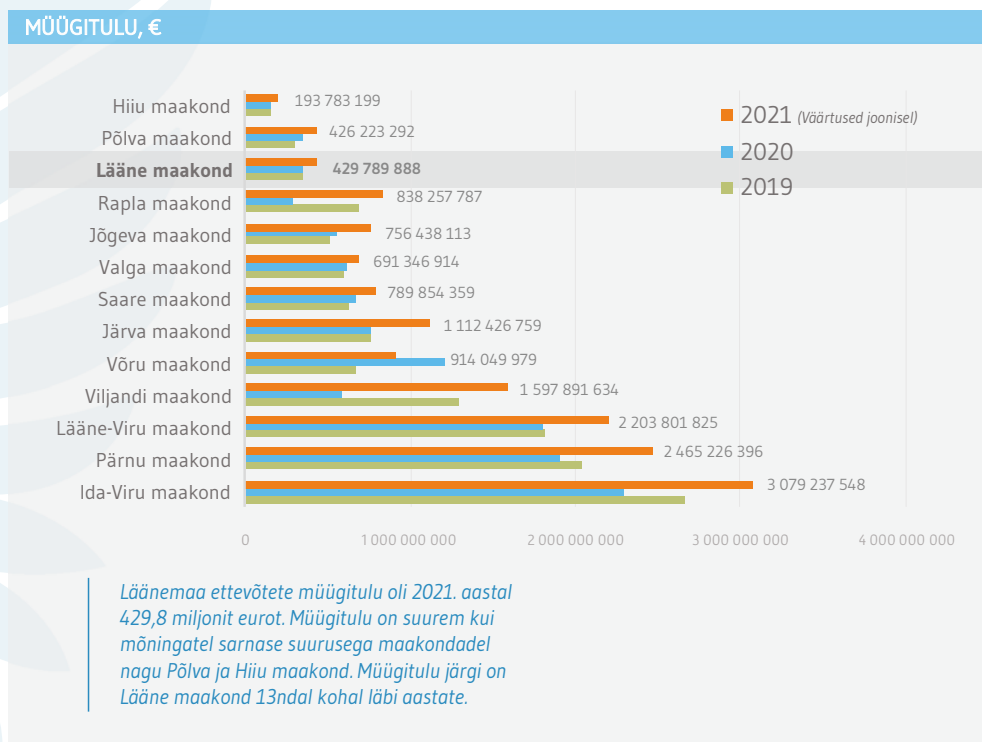

Joonis 23.
Eesti maakondade
tööhõive määr
2022. aastal. Allikas:
Statistikaamet

Joonis 24.
Eesti maakondadesse
registreeritud ettevõtete
müügitulu 2019–2021.
aastatel.
Allikas: Statistikaamet

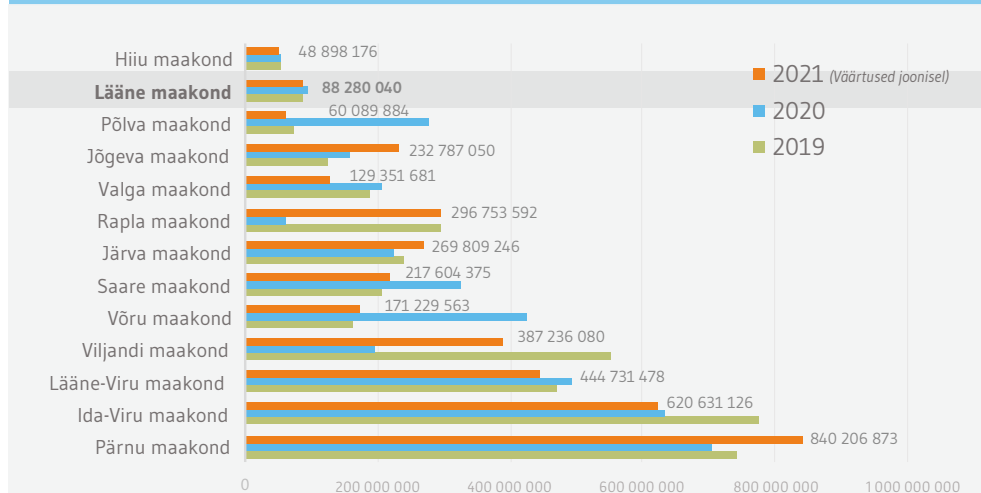

Joonis 25.

Eesti maakondadesse registreeritud ettevõtete ekspordimahud 2019–2021. aastatel. Allikas: Statistikaamet

EKSPORDI MAHT, €

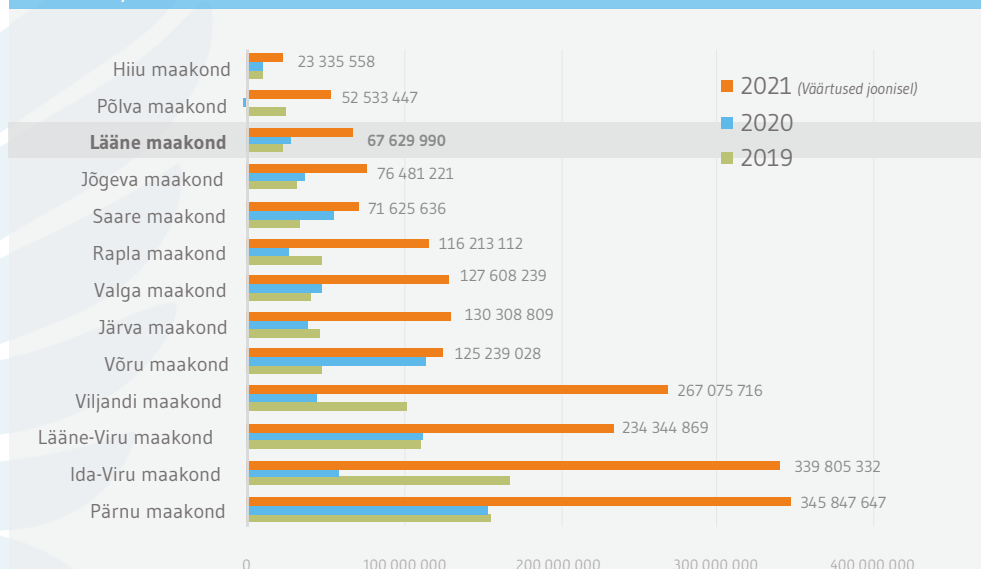

Läänemaa ettevõtete eksportimaht oli 2021. aastal 88,3 miljonit eurot. Võrreldes teiste väiksemate maakondadega nagu Jõgeva ja Põlva, on Läänemaa eksportimaht suurem. Ekspordi osas on Lääne maakond pigem tugev, saavutades võrdluses 13nda koha läbi aastate.

Joonis 26.

Eesti maakondadesse registreeritud ettevõtete ärikasum 2019–2021. aastatel. Allikas: Statistikaamet

ÄRIKASUM, €

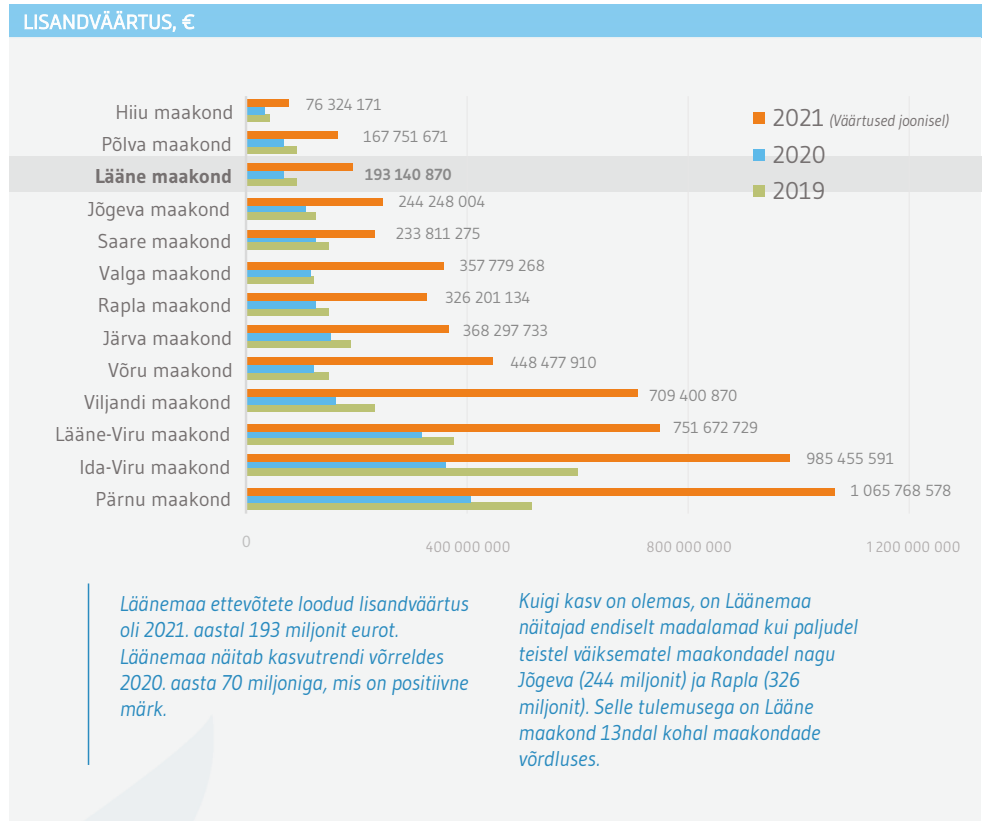

Läänemaa ettevõtete ärikasum 2021. aastal oli 67,6 miljonit eurot, mis on võrreldav teiste väiksemate maakondadega nagu Jõgeva (76,5 miljonit) ja Rapla (116,2 miljonit). Selle tulemusega on Lääne maakond 13ndal positsioonil.

Joonis 27.
Eesti maakondadesse
registreeritud ettevõtete
lisandväärtus 2019–2021.
aastatel. Allikas:
Statistikaamet

Tabel 18.
Eesti ettevõtete
majandusnäitajad
maakondade kaupa
2021. aastal.
Allikas: Äriregistri
andmete analüüs

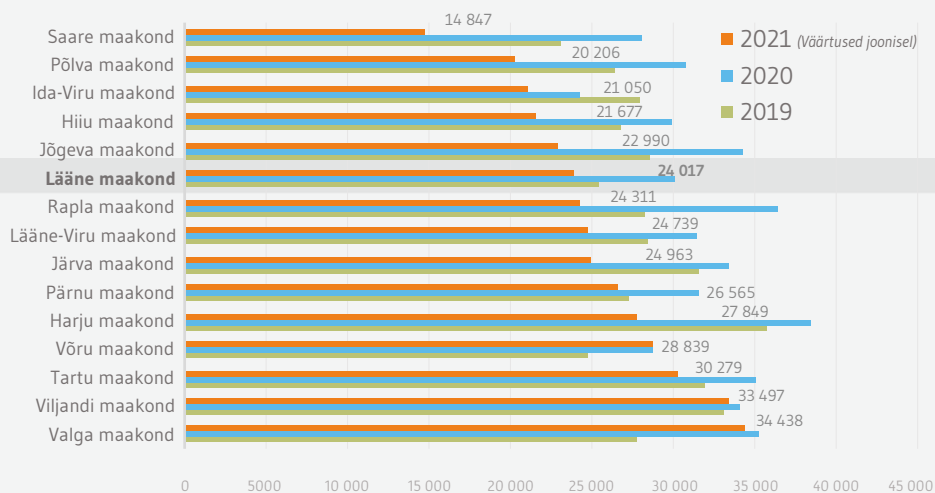
ETTEVÕTETE MAJANDUSNÄITAJAD MAAKONDADE KAUPA					
Maakond	Ettevõtete arv	Höivataute arv	Müügitulu, miljon €	Eksport, miljon €	Lisandväärtus, miljon €
Harju maakond	74 727	290 143	58 047	15 707	16 007
Hiiu maakond	837	1773	194	49	76
Ida-Viru maakond	5279	23 751	3079	621	985
Jõgeva maakond	1742	5351	756	233	244
Järva maakond	1909	7433	1112	270	368
Lääne maakond	1758	4067	430	88	193
Lääne-Viru maakond	4015	15 353	2 204	445	752
Põlva maakond	1639	4184	426	60	168
Pärnu maakond	6910	20 282	2465	840	1066
Rapla maakond	2745	6782	838	297	326
Saare maakond	3203	7931	790	218	234
Tartu maakond	14 136	42 259	7128	1314	2521
Valga maakond	1652	5236	691	129	358
Viljandi maakond	3112	10 664	1598	387	709
Võru maakond	2399	7839	914	171	448

Joonis 28.

Eesti ettevõtete
lisandväärtus hõivatu
kohta maakondade lõikes
2019–2021. aastatel.
Allikas: Statistikaamet

LISANDVÄÄRTUS TÖÖTAJA KOHTA, €

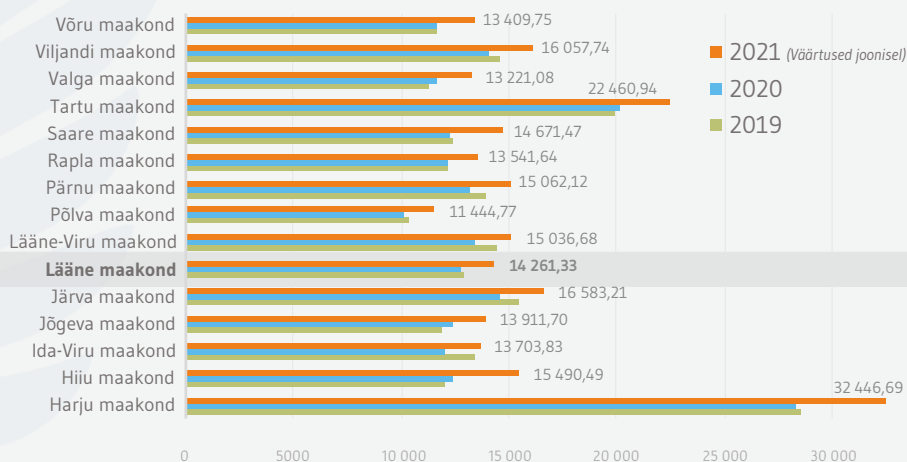

Lääne maakonna lisandväärtus töötaja kohta on aastatel 2019–2021 kõikunud. Aastal 2020 oli see 30 011 ja aastal 2021 oli see langenud 24 017 peale. Oluline on siinkohal see, et Lääne maakond on Eesti keskmisele tulemusele igal aastal alla jäänud.

Joonis 29.

Eesti maakondade SKP elaniku
kohta perioodil 2019– 2021.
aastal. Allikas: Statistikaamet

SKP ELANIKU KOHTA

SKP elaniku kohta kasv aastatel 2019–2021 viitab majandusliku aktiivsuse suurenemisele maakonnas. See võib olla tingitud erinevatest majanduslikest teguritest, sealhulgas ettevõtluse kasvust ja investeeringutest.

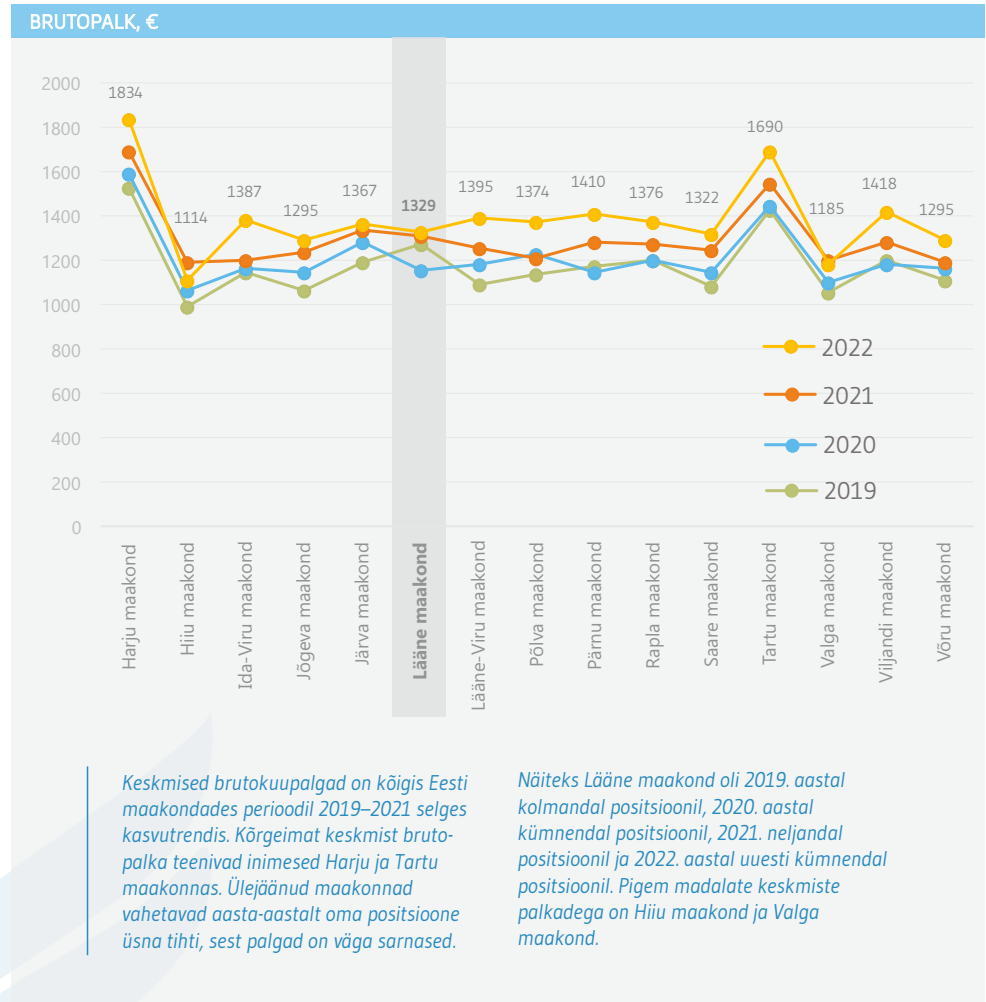
Kuigi Lääne maakonna SKP elaniku kohta on väiksem kui mõnedel teistel Eesti maakondadel, näitab selle suurenemine positiivset suundumust ja majanduse arengut.

3. LÄÄNEMAA VÕRDLUS TEISTE MAAKONDADEGA EESTIS

Joonis 30.
Eesti keskmised
brutokuupalgad
maakondades perioodil
2019–2022. aastal.
Allikas: Statistikaamet

4.

LÄÄNEMAA MAJANDUS- VALDKONDADE NÄITAJAD AASTATEL 2019–2022

4.1.

EHITUS

Ehitus hõlmab hoonete ja rajatiste üld- ja eriehitust. Jagu hõlmab uusehituse, juurde- ja ümberehituse, remondi, kokkupandavate hoonete jt ehitiste montaaži ehitusplatsil ning ajutiste ehitiste püstitamise. Üldehitus on terviklike hoonete (nt elamud, büroohooned, laohooned, talu- ja loomakasvatushooned jm elu-, ühiskondlikud või tootmishooned) ning rajatiste ehitus (nt kiir- ja maanteed, tänavad, sillad, tunnelid, raudteed, lennuväljad, sadamad jm vesiehitised, niisutus- ja kanalisatsioonisüsteemid, torujuhtmed, elektriliinid jm tehnorajatised, spordirajatised jne). Üldehitustöid tehakse kas oma kulul, projektijuhtimise või peatöövõtu korras.

Sektor on 2022. aastal sarnaselt üldise trendiga Eestis oluliselt kasvatanud müügikäivet, mille põhjuseks on tõenäoliselt ehitushindade ja tootmismahutude kasv.

Osa töödest või kogu ehitustöö võib tellida alltöövõtjatelt. Siia liigitatakse üksus, kes kannab üldvastutust ehitise valmimise eest. Ehituse alla kuulub ka hoonete ja rajatiste remont. Ehitusseadmete rentimine koos operaatoriga liigitatakse vastava seadmega tehtava eri-ehitustöö

Tabel 19.
Ehitus sektori näitajad
Läänemaal.
Allikas: Äriregistri
andmete töötlus

EHITUS	2019	2020	2021	2022	Muutus 2019–2022
Ettevõtete arv	203	223	232	224	-3,4%
Töötajate arv	552	547	552	530	-4,0%
Müügitulu, €	45 619 642	42 428 813	44 657 259	52 182 338	16,9%
Ärikasum, €	2 849 564	2 397 881	2 537 841	2 505 530	-1,3%
● Keskmise brutopalk, €	1193	1181	1118	1367	22,3%
● Lisandväärtus töötaja kohta, €	25 548	24 672	23 904	28 320	18,5%

alla. Siia kuulub ka hoonete ja rajatiste ehitusprojektide arendus, st rahaliste, tehniliste ja materiaalse vahendite koondamine kinnisvara projekti edasise müügi eesmärgil. Kui ehitusprojekti arendus toimub mitte müügi, vaid ehitise edasise kasutamise eesmärgil (nt ruumide väljajäätmine või tootmine), siis liigitatakse üksus vastavalt tegevusele (nt kinnisvara või töötleva tööstuse alla).⁵

Aastatel 2019 kuni 2021 näeme Ehitus sektoris ettevõtete arvu ja töötajate arvu suurenemist, kuid aastal 2022 on mõlemad näitajad mõnevõrra langenud (Tabel 19). Samas on sektor 2022. aastal sarnaselt üldise trendiga Eestis oluliselt kasvanud müügikäivet, mille põhjuseks on tõenäoliselt ehitushindade ja tootmismahutude kasv⁶. Selles valguses on põhjendatav ka keskmise brutopalgalaoline kasv 2022. aastal, mis kogu ülejäänud perioodi püsis suhteliselt stabiilsena.

Brutopalgala kasv mõjutas tõenäoliselt negatiivselt ka Ärikasumi kujunemist, mis perioodil 2021–2022 sisuliselt ei muutunud. See näitab, et ehitushindade kasvu taga oli tõenäoliselt oluline sisendhindade kasv ja seetõttu ei suutnud ettevõtted kasvava müügikäibe tingimustes ärikasumit suurendada. Kui Eestis kasvas 2022. aastal Ehitus sektori lisandväärtus möödunud aastaga võrreldes 0,2%, siis Läänemaal oli vastav näitaja koguni 13,8%.⁷

Üldiselt võib öelda, et Lääne maakonna ehitussektor on näidanud märke aktiivsusest ja kasvust, eriti 2022. aastal. Siiski on ärikasumi kõikumine ja töötajate arvu langus 2022. aastal mõningateks väljakutseteks, mida sektor võib tulevikus silmitsi seista.

Sektori suurimad ettevõtted (Tabel 20) tegelevad teede korrashoiu korraldamise ning elamute ja mitteeluhoonete ehitusega.

⁵ Registre ja Infosüsteemide Keskus, EMTAK 2008 selgitavad märkused.

⁶ 2022. aasta majandusülevaade. (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

⁷ 2022. aasta majandusülevaade. (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

Tabel 20.
Ehitus sektori suurimad ettevõtted Läänemaal 2022. Allikas: Äriregistri andmete töötlus

SUURIMAD ETTEVÕTTED			
Ettevõtte	Käive, €	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta, €
Lääne Teed OÜ	9 643 360	32	50 110
Raudviu OÜ	4 537 412	20	82 499
OÜ Rannavesi Ehitus	2 070 598	22	19 169
Osaühing EHTO	1 950 434	12	3703

4.2.

ELEKTRIENERGIA, GAASI, AURU JA KONDITSIONEERITUD ÕHUGA VARUSTAMINE

Sektor hõlmab elektrienergia, maagaasi, auru, kuuma vee jms edastamist ja jaotamist vastava püsiinfrastruktuuri (püsi võrgu/torustiku) kaudu. Siia kuulub nii tööstusüksuste kui ka korterelamute varustamine elektri, gaasi, auru ja kuuma veega, k.a konditsioneeritud õhuga. Seega hõlmab sektor elektrienergiat või gaasi tootvate, kontrollivate ja jaotavate elektrienergia- ja gaasiettevõtete tegevust.⁸

Sektoris võib täheldada märkimisväärset ettevõtete arvu langust. Töötajate arvu languse põhjuseks on töökorralduslikud muutused sektori suurimas ettevõttes – Imatra Elekter AS.

Alates 2020. aastast on päikeseparkide majandamiseks loodud usaldusühingute arv suurenenud märkimisväärselt, kuid selle majandusanalüüsi koostamise hetkeks ei olnud enamik neist veel esitanud oma 2022. aasta majandusaasta aruandeid. Seetõttu võib täheldada märkimisväärset ettevõtete arvu langust sektoris (Tabel 21). Töötajate

arvu languse põhjuseks on töökorralduslikud muutused sektori suurimas ettevõttes – Imatra Elekter AS. Nimelt viidi põhiosa töötajaid üle teistesse Eesti Energia üksustesse. Antud asjaolu tõttu langes sektori töötajate arv kümme korda ning mõjutas väga oluliselt kogu sektori lisandväärtuse töötaja kohta näitaja suurenemist, mis oli 2022. aastal 7,5 miljonit eurot.

⁸ Registre ja Infosüsteemide Keskus, EMTAK 2008 selgitavad märkused.

Tabel 21.
Elektrienergia jt. sektori
näitajad Läänemaal. Allikas:
Äriregistri andmete töötlus

ELEKTER, GAAS, AUR JA ÕHK					
	2019	2020	2021	2022	Muutus 2019–2022
Ettevõtete arv	5	15	40	6	-85,0%
Töötajate arv	50	49	43	3	-93,0%
Müügitulu, €	26 572 587	21 976 155	21 328 333	19 821 243	-7,1%
Ärikasum, €	1 334 788	1 827 617	4 608 757	19 908 696	332,0%
● Keskmise brutopalk, €	1970	2044	2347	3758	60,1%
● Lisandväärtus töötaja kohta, €	88 946	104 215	201 598	7 527 000	3633,7%

Lisandväärtuse kasvu mõjutas oluliselt ka sektori ärikasumi kasv, mille taga on peamiselt elektritootmisega tegelevad ettevõtted, kes teenisid 2022. aastal erakordselt suurt kasumit.

Enamus sektori ettevõtetest sh kõige suurem ettevõtte (Tabel 22) tegelevad elektrienergia tootmise ja müügiga.

Tabel 22.
Elektrienergia jt. sektori
suurimad ettevõtted
Läänemaal 2022. Allikas:
Äriregistri andmete töötlus

SUURIMAD ETTEVÕTTED			
Ettevõtte	Käive, €	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta, €
Imatra Elekter Aktsiaselts	13 177 000	30	790 000
Solar Light OÜ	6 525 391	0	-

4.3.

FINANTS- JA KINDLUSTUSTEGEVUS

Sektor hõlmab finantsteenuste osutamist, kindlustust, edasikindlustust, pensionifonde ning finantstegevust toetavaid tegevusi. Siia kuulub finantsvarade valdus, st valdusfirmade ning kontsernide, fondide jms finantsüksuste tegevus.⁹

Ärikasumi langus on eriti märkimisväärne, ulatudes 174%-ni, mis võib nõuda sektori ettevõtetest kohandusi või kulude optimeerimist.

Finants- ja kindlustustegevuse sektor Läänemaal on ettevõtete ja töötajate arvu poolest väga stabiilne (Tabel 23). Sektori lisandväärtus töötaja kohta ja palgatase on üks maakonna kõrgemaid. Samas on lisandväärtus töötaja kohta aastatel 2021–2022 vähenenud. See võib osaliselt olla seotud kasvava töötajate arvuga. Müügitulu ja ärikasum on märkimisväärselt langenud 2022. aastal. See on oluline negatiivne muutus, mis võib olla seotud erinevate teguritega, nagu äritegevuse volatiilsus või turutingimuste muutused. Ärikasumi langus on eriti märkimis-

väärne, ulatudes 174%-ni, mis võib nõuda sektori ettevõtetest kohandusi või kulude optimeerimist.

On oluline märkida, et selles analüüsis on kasutatud ainult Läänemaale registreeritud ettevõtete andmeid, mistõttu suurte pankade või kindlustusfirmade filiaalide Läänemaal näitajaid ei saa selles analüüsis arvesse võtta. Seega moodustab Lääne maakonnas antud sektoris peamise osa Holm Bank AS (Tabel 25).

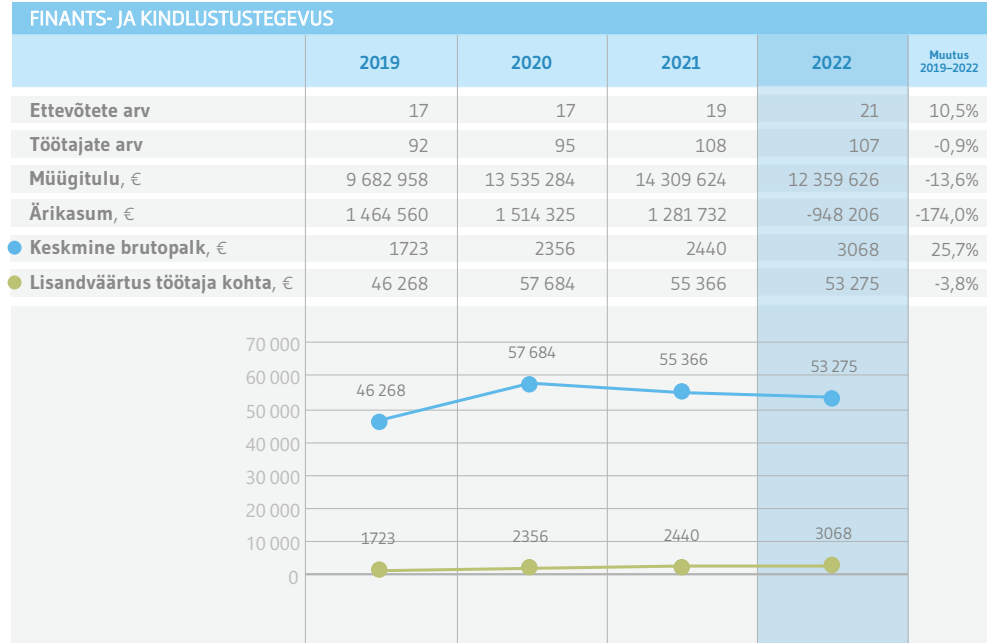
⁹ Registreeritud ja Infosüsteemide Keskus, EMTAK 2008 selgitavad märkused.

Tabel 23.
Finants ja kindlustus
sektori näitajad
Läänemaal.
Allikas: Äriregistri
andmete töötlus

Tabel 24.
Finants ja kindlustus sektori
suurimad ettevõtted
Läänemaal 2022. Allikas:
Äriregistri andmete töötlus

SUURIMAD ETTEVÕTTED			
Ettevõte	Käive, €	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta, €
Holm Bank AS	11 358 000	100	53 280
AS Rentacar	418 363	0	-
Aktsiaselts Eesti Lindsaw	169 800	2	63 375

4.4.

HALDUS- JA ABITEGEVUSED

Sektor hõlmab üksuseid, kes osutavad mitmesuguseid majandustegevust (ettevõtlust) toetavaid teenuseid.¹⁰

Haldus- ja abitegevuste sektori statistika Lääne maakonnas näitab, et kuigi müügitulu on sarnaselt sektori trendile Eestis tervikuna kasvanud, on ärikasum vähenenud ja lisandväärtus töötaja kohta on samuti langenud (Tabel 26)¹¹. See võib viidata sellele, et sektori ettevõtted seisavad silmitsi kasvavate kulude või muude väljakutsetega, mis mõjutavad nende tulemuslikkust.

Kuigi müügitulu on sarnaselt sektori trendile Eestis tervikuna kasvanud, on ärikasum vähenenud ja lisandväärtus töötaja kohta on samuti langenud.

Maakonnas tegutsevate sektori suurimate ettevõtete tegevusalad on väga mitmekesised (Tabel 26), ulatudes kaupade vahendamisest Euroopa turul kuni heakorratööde ja tänavate hoolduseni.

¹⁰ Registre ja Infosüsteemide Keskus, EMTAK 2008 selgitavad märkused.

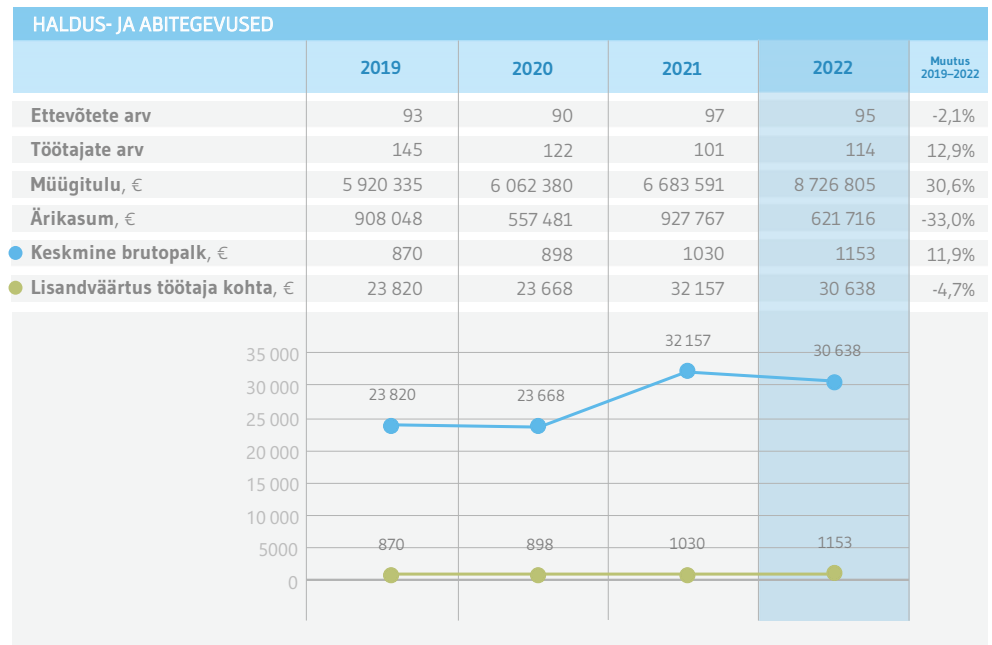
¹¹ 2022. aasta majandusülevaade (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

Tabel 25.

Haldus- ja abitegevused
sektori näitajad Läänemaal.
Allikas: Äriregistri andmete
töötlus

Tabel 26.

Haldus- ja abitegevused
sektori suurimad
ettevõtted Läänemaal
2022. Allikas: Äriregistri
andmete töötlus

SUURIMAD ETTEVÕTTED			
Ettevõte	Käive, €	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta, €
AM-Textiil OÜ	2 414 576	1	25 875
Harala OÜ	1 111 732	21	29 883
Osaühing Haapsalu Linnahooldus	1 069 666	21	32 881

4.5.

HARIDUS

Valdkond hõlmab koolitust mistahes tasemel ja erialadel. Koolitus võib olla suuline või kirjalik, toimuda raadio, televisiooni, Interneti või muude kommunikatsioonikanalite kaudu. Siia liigitatakse nii riikliku koolisüsteemi üksuste poolt pakutav erinevate tasemetega haridus kui ka täiskasvanute koolitus, kirjaoskamatuse likvideerimise programmid jms, sõjakoolid ja -akadeemiad, vanglakoolid jne oma vastavatel tasemetel. Sektor hõlmab nii riiklikku kui eraharidust. Siia kuulub ka spordi- ja vabaajakoolitus (nt tennise- või golfiõpetus) ning haridust abistavad tegevused.¹²

Haridus sektor on üks väiksemaid ettevõtlus-sektoreid Lääne maakonnas ja koosneb ai-

Ärikasumi langus on oluliselt vähendanud ka lisandväärtust töötaja kohta, mis on 2022. aastal üks madalamaid maakonnas.

nult mikroettevõtetest (Tabel 27 ja Tabel 28). Müügitulu, ärikasum ja brutopalk on kõik 2022. aastal langenud, mis võib näidata keerulist olukorda sektoris. Ärikasumi langus on oluliselt vähendanud ka lisandväärtust töötaja kohta, mis on 2022. aastal üks madalamaid maakonnas. Eestis tervikuna kasvas müügitulu Haridus sektoris üle 10%, mistõttu on Läänemaa langustrend üllatav.¹³

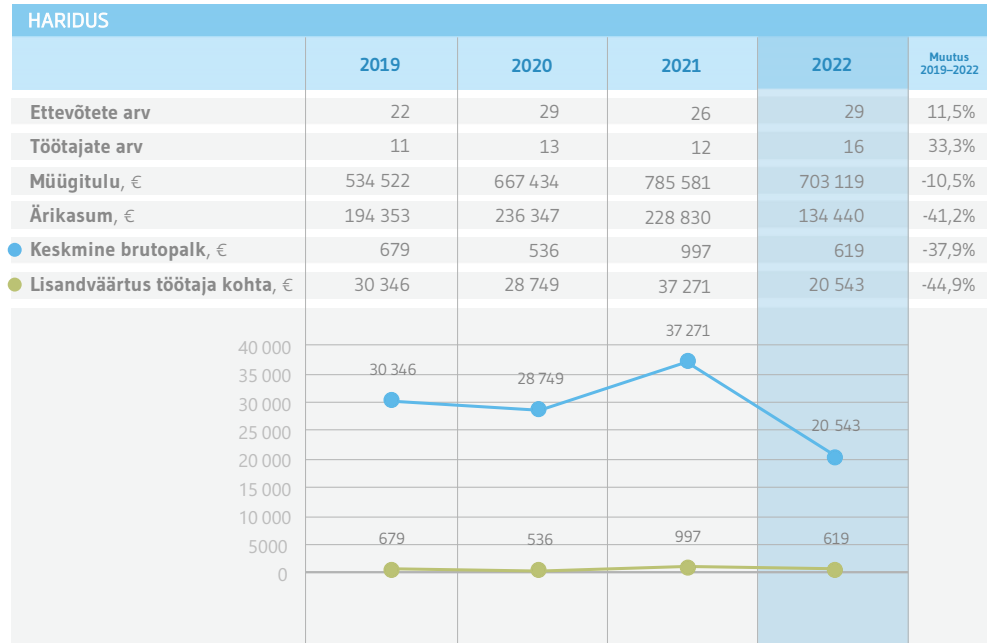
¹² Registre ja Infosüsteemide Keskus, EMTAK 2008 selgitavad märkused.

¹³ 2022. aasta majandusülevaade (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

Tabel 27.
Haridus sektori näitajad
Läänemaal. Allikas:
Äreregistri andmete
töötlus

Tabel 28.
Haridus sektori suurimad
ettevõtted Läänemaal 2022.
Allikas: Äreregistri andmete
töötlus

SUURIMAD ETTEVÕTTED			
Ettevõte	Käive, €	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta, €
OÜ Innowise	133 221	2	13 261
Generat Enterprises OÜ	108 826	1	94 126
Osaühing KLIMBERG	96 818	3	12 893

4.6.

INFO JA SIDE

Info ja side valdkond hõlmab info- ja kultuuri-
toodete tootmist, edastamist ning levitamist;
side ja infotehnoloogiaalast tegevust, andme-
töötlust jm infoalast tegevust. Siia kuulub kirjas-
tamine, k.a tarkvara kirjastamine, kinofilmide ja
helisalvestiste tootmine, raadio- ja teleprogram-
mide tootmine ja edastamisele suunamine, samu-
ti tellitavate audiovisuaalmeedia teenuste prog-
rammikataloogide koostamine ja pakkumine,
elektrooniline side, infotehnoloogia ja muu info-
alane tegevus.¹⁴

”
Sektori statistika Lääne
maakonnas näitab, et kuigi
ettevõtete arv ja töötajate
arv kahanesid, suurenes
müügitulu ja ärikasum
oluliselt, mis võib viidata
sektori tervise paranemisele
ja kasvule.

¹⁴ Registre ja Infosüsteemide Keskus,
EMTAK 2008 selgitavad märkused.

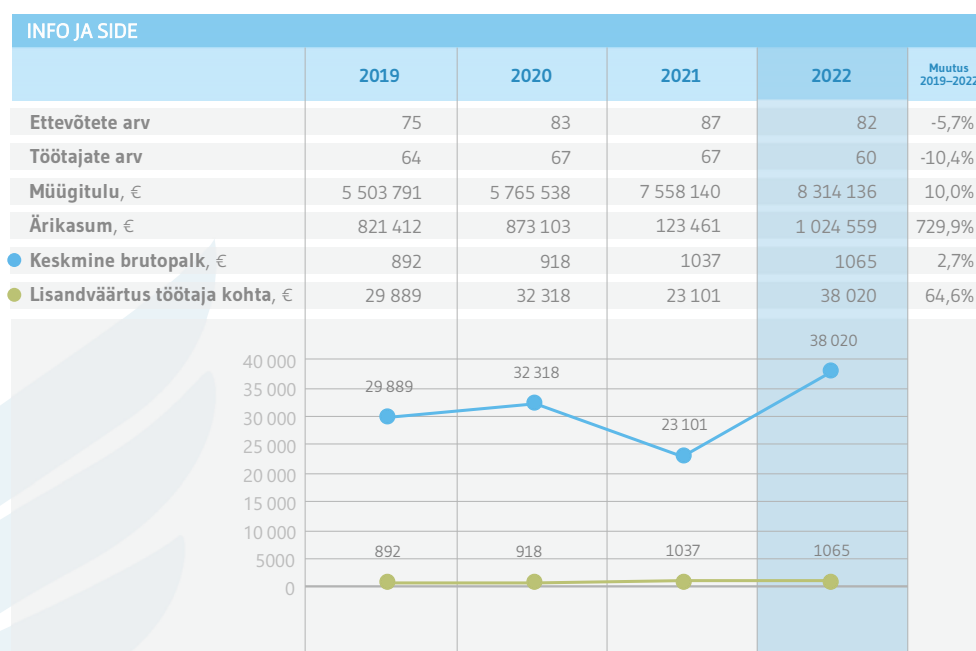
Info ja side sektori statistika Lääne maakonnas näitab, et kuigi ettevõtete arv ja töötajate arv kahanesid, suurenes müügitulu ja äri- kasum oluliselt, mis võib viidata sektori tervise paranemisele ja kasvule (Tabel 29). Ärikasumi ligi kaheksakordne kasv mõjutas oluliselt ka lisandväärtus töötaja kohta tõusu, mis oli 2022. aastal 38 020 eurot ja seega oluliselt üle maakonna keskmise. Võrreldes sektori trende Läänemaal ja ülejäänud maakondades võib järeldada, et Eestis tervikuna

kasvab sektori müügikäive ja keskmine brutopalk isegi veel kiiremini. Näiteks oli Info ja side valdkonna Eesti keskmine bruto- kuupalk oli 2022. aastal 180% Eesti keskmisest¹⁵.

Sektori suurimaks ettevõtteks on Sloboda OÜ, mis tegeleb programmeerimisega ning toodab ligi poole sektori müügitulust, mis läheb kõik täies ulatuses ekspordiks (Tabel 30).

¹⁵ 2022. aasta majandusülevaade (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

Tabel 29.
Info ja side sektori
näitajad Läänemaal.
Allikas: Äriregistri
andmete töötlus

Tabel 30.
Info ja side sektori
suurimad ettevõtted
Läänemaal 2022.
Allikas: Äriregistri
andmete töötlus

SUURIMAD ETTEVÕTTED	Käive, €	Ekspord, €	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta, €
Sloboda OÜ	3 857 659	3 857 659	0	-
Omaraha OÜ	556 465	0	4	89 480
POINT Productions OÜ	432 868	0	2	11 270
Osaühing LÄÄNE ELU	423 161	0	12	15 524

4.7.

JAE- JA HULGIKAUBANDUS, MOOTORSÕIDUKITE JA MOOTORRATASTE REMONT

Jae- ja hulgikaubandus hõlmab igat liiki kaupade jae- ja hulgimüüki ning müügiga kaasnevat teenuseid. Tegemist on kaupade turustamise viimaste etappidega. Jae- ja hulgimüügi käigus ei muudeta kauba omadusi, samas võib müügi juurde kuuluda kauba sortimine, liigitamine, komplekteerimine, segamine (nt liiv), villimine (sh pudelite pesemine), pakkimine, mahtkauba jagamine väiksemateks kogusteks ja ümberpakendamine, ladustamine (k.a jahutatult või külmutatult) jne. Siia liigitatakse ka mootorsõidukite ja mootorrataste müük ja remont.¹⁶

Sektori puhul väärivad positiivset tähelepanu töötajate arvu ja keskmise brutopalka kasv, mis näitab sektori atraktiivsust töötajate jaoks ning on kooskõlas üldiste sektori trendidega Eestis.

suurenes, ulatudes 135 miljoni euroni, vähenes samaaegselt ärikasum 15,3% (Tabel 31). See võib tähendada, et sektoris tegutsevad ettevõtted seisavad silmitsi väljakutsetega, mis mõjutavad nende kasum-

Jae- ja hulgikaubanduse sektori statistika näitab, et kuigi müügitulu 2022. aastal

¹⁶ Registre ja Infosüsteemide Keskus, EMTAK 2008 selgitavad märkused.

Tabel 31.
Jae- ja hulgikaubandus
sektori näitajad
Läänemaal.
Allikas: Äriregistri
andmete töötlus

JAE- JA HULGIKAUBANDUS					
	2019	2020	2021	2022	Muutus 2019–2022
Ettevõtete arv	225	227	230	212	-7,8%
Töötajate arv	615	625	624	645	3,4%
Müügitulu, €	92 314 158	106 277 614	129 411 040	135 048 946	4,4%
Ärikasum, €	7 848 360	5 836 935	9 317 138	7 890 630	-15,3%
● Keskmise brutopalk, €	1042	1150	1254	1380	10,0%
● Lisandväärtus töötaja kohta, €	32 003	30 507	38 048	37 350	-1,8%

¹⁷ 2022. aasta majandusülevaade (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

¹⁸ 2022. aasta majandusülevaade (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

likkust. Tõenäoliselt ei saanud sektori ettevõtted kanda sisendhindade kasvu üle oma klientidele ja seeläbi oma kasumlikkuse määra säilitada. Samas pole tõenäoliselt liigseks muretsemiseks põhjust, kuna võrdlusaasta 2021 oli sektorile väga edukas ja samavõrd kiire trendi jätkumine oligi keeruline. Eestis tervikuna kasvas sektori müügitulu 2022. aastal 28,8%¹⁷ ehk Lääne maakonna mahust oluliselt kiiremini. Sektori puhul väärrib positiivset tähelepanu töötajate arvu ja keskmise brutopalgaga kasv, mis näitab

sektori atraktiivsust töötajate jaoks ning on kooskõlas üldiste sektori trendidega Eestis¹⁸.

Sektori suurimaks ettevõtteks on HAAPSALU TARBIJATE ÜHISTU (Tabel 32). Oluline on märkida, et samamoodi nagu Finants ja kindlustus sektoris, ei saa selles analüüsis võtta arvesse suurte kettidega seotud ettevõtteid, kellel on maakonnas esindused (poed), kuid kes on enamasti registreeritud Harjumaal.

Tabel 32.
Jae- ja hulgikaubandus
sektori suurimad ettevõtted
Läänemaal 2022. Allikas:
Äriregistri andmete töötlus

SUURIMAD ETTEVÕTTED			
Ettevõte	Käive, €	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta, €
HAAPSALU TARBIJATE ÜHISTU	25 256 920	115	26 114
Aktsiaselts Swecon	12 437 739	42	58 050
AMR Apteegid OÜ	10 939 253	47	34 810
Aktsiaselts ORU ÄRI	7 322 950	19	46 294
KOPEIKA OÜ	6 570 008	1	37 885
Osühing AARDEMAA	6 064 197	49	17 776

4.8.

KINNISVARAALANE TEGEVUS

Kinnisvaraalne tegevus hõlmab kinnisvara üürileandjate, kinnisvarabüroode ja/või kinnisvaramaaklerite tegevust enda või renditud varaga tasu eest või lepingu alusel. Siia kuulub kinnisvara ost ja müük või üürileandmine, kinnisvara hindamine või tegutsemine kinnisvara depositaarina jm kinnisvarateenused. Siia kuulub ka kinnisvaraprojektide (hoonestusprojektide) arendus (sh hoonete ehitus ning nende hilisem üürileandmine või käitus) ning kinnisvarahaldurite tegevus.¹⁹

Kinnisvaraalne tegevus sektor on perioodil 2019–2022 olnud Läänemaal selgelt kasvutrendis, ehkki on tekkinud väiksemaid langusi müügitulus ja ärikasumis (Tabel 33).

Keskmine brutopalk on märkimisväärselt kasvanud, mis võib osaliselt seletada töötajate vähenemist, kuna efektiivsuse suurendamiseks võidakse rakendada tehnoloogilisi lahendusi.

Keskmine brutopalk on märkimisväärselt kasvanud, mis võib osaliselt seletada töötajate vähenemist, kuna efektiivsuse suurendamiseks võidakse rakendada tehnoloogilisi lahendusi. Lisandväärtus töötaja kohta suurenes sarnaselt sektori üldisele trendile

¹⁹ Registreeritud ja Infosüsteemide Keskus, EMTAK 2008 selgitavad märkused.

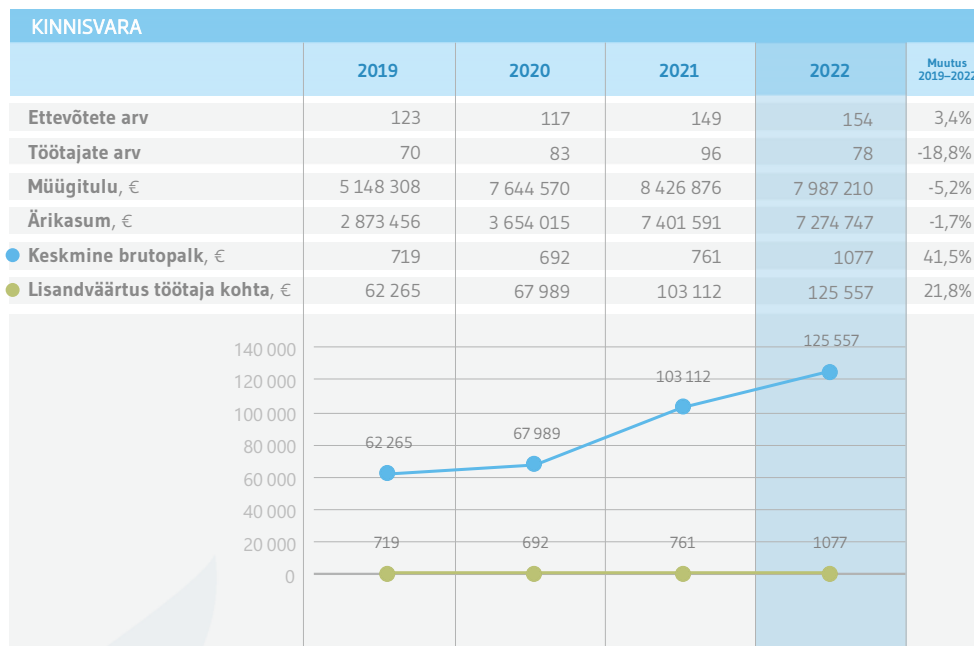

²⁰ 2022. aasta majandusülevaade
(Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

Eestis 2022. aastal oluliselt ja ulatus üle 125 000 euro, mis näitab kinnisvarasektori suuremat tootlikkust ja/või väärtuse loomist²⁰.

Sektori olulisemad ettevõtted on välja toodud Tabelis 34.

Tabel 33.
Kinnisvara sektori
näitajad Läänemaal.
Allikas: Äriregistri
andmete töötlus

Tabel 34.
Kinnisvara sektori
suurimad ettevõtted
Läänemaal 2022.
Allikas: Äriregistri
andmete töötlus

SUURIMAD ETTEVÕTTED			
Ettevõtte	Käive, €	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta, €
Osaühing Läänemaa Invest	677 908	6	325 223
OÜ KALASABA	523 000	8	20 183
Osaühing Finvestra	507 513	1	330 778
Haapsalu Linnamajanduse Aktsiaselts	435 223	9	33 265

4.9.

KUNST, MEELELAHUTUS JA VABA AEG

Sektor hõlmab elanikkonna kultuuriliste ja meelelahutuslike huvide ning vaba aja veetmisega seotud tegevusi, k.a. lavakunst, muuseumide tegevus, hasartmängud, sporditegevus jm vaba aja tegevused.²¹

Müügitulu ja ärikasum on langenud ning ettevõtete ja töötajate arv on samuti vähenenud.

Kunst, meelelahutus ja vaba aeg sektori majandusnäitajate järgi võib järeldada, et sektor oli Lääne maakonnas COVID-19 pandeemia tõttu märkimisväärse surve all ning ei ole sellest veel täielikult taastunud (Tabel 35). Müügitulu ja ärikasum on langenud ning ettevõtete ja töötajate arv on samuti vähenenud. Keskmine brutopalk on ainus näitaja,

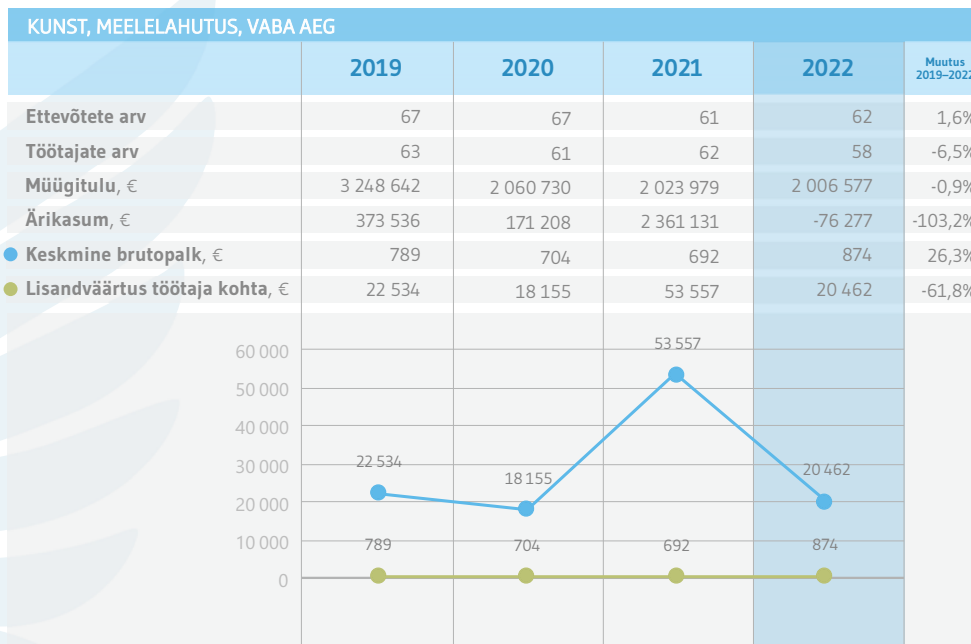
mis 2022. aastal tõusis, ulatudes 874 euroni. Eestis tervikuna on sektor pandeemiast kiiremini taastunud, kasvatades müügitulu 43,3%²². Sektori suurima ettevõtte (Tabel 36) erakordne ärikasum põhjustas kogu sektori ülisuure kasumlikkuse kasvu 2021. aastal, mis 2022. aastal taas langes.

²¹ Registre ja Infosüsteemide Keskus, EMTAK 2008 selgitavad märkused.

²² 2022. aasta majandusülevaade (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

Tabel 35.

Kunst, meelelahutus ja vaba aeg sektori näitajad Läänemaal. Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Tabel 36.

Kunst, meelelahutus ja vaba aeg sektori suurimad ettevõtted Läänemaal 2022. Allikas: Äriregistri andmete töötlus

SUURIMAD ETTEVÕTTED			
Ettevõte	Käive, €	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta, €
Osaühing Haapsalu Linna Spordibaasid	1 049 451	32	26 777
AUDIOTECH OÜ	119 866	1	29 742

4.10.

KUTSE-, TEADUS- JA TEHNIKAALANE TEGEVUS

Valdkond hõlmab kutse-, teadus- ja tehnikaalaseid tegevusi. Need on tegevused, mis nõuavad põhjalikku väljaõpet ning teevad erialateadmised ja -oskused tarbijatele kättesaadavaks.²³

Sektori ettevõtete arv, töötajate arv, müügitulu ja brutopalk on 2022. aastal kergelt langenud, kuid märkimisväärselt on kasvanud sektori ärikasum.

Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus on suurima ettevõtete arvuga sektor Lääne maakonnas. Kõik sektori ettevõtted on eranditult mikroettevõtted (töötajate arv kuni 9), mistõttu on sektori osakaal Läänemaa majanduses ettevõtete arvukusega võrreldes tagasihoidlik. Sektori ettevõtete arv, töötajate arv, müügitulu ja brutopalk on 2022. aastal kergelt langenud, kuid märkimisväärselt on kasvanud sektori ärikasum (Tabel 38). See võib viidata kulude paremale kontrollile või kasumlikkuse suurenemisele, mis aitas kompenseerida müügitulu langust.

Ärikasumi kasv on positiivselt mõjutanud ka lisandväärtus töötaja kohta näitajat, mis tõusis ligi 35 000 euron. Võrdluses ülejäänud Eestiga on sektori keskmine brutopalk Läänemaal ligi poole võrra väiksem ning oluliselt madalam on ka lisandväärtus töötaja kohta²⁴.

Sektori suurimad ettevõtted on välja toodud Tabelis 38.

²³ Registre ja Infosüsteemide Keskus, EMTAK 2008 selgitavad märkused.

²⁴ 2022. aasta majandusülevaade (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

Tabel 37.
Kutse, teadus, tehnika sektori näitajad Läänemaal.
Allikas: Äriregistri andmete töötlus

KUTSE, TEADUS, TEHNIKA	2019	2020	2021	2022	Muutus 2019–2022
Ettevõtete arv	239	270	272	244	-10,3%
Töötajate arv	155	168	161	148	-8,1%
Müügitulu, €	8 162 912	12 869 735	10 407 427	10 294 179	-1,1%
Ärikasum, €	1 392 752	1 726 336	1 408 605	2 823 235	100,4%
● Keskmine brutopalk, €	711	774	855	837	-2,1%
● Lisandväärtus töötaja kohta, €	22 095	25 038	25 981	34 984	34,7%

Tabel 38.

Kutse, teadus, tehnika sektori suurimad ettevõtted Läänemaal 2022. Allikas: Äriregistri andmete töötlus

SUURIMAD ETTEVÕTTED			
Ettevõte	Käive, €	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta, €
R-Insenerid OÜ	1 859 066	1	26 414
Osaühing Ollmann GR	673 609	4	37 440
Business WorkCenter OÜ	426 600	2	148 618
A. Reits OÜ	233 846	1	51 882

4.11.

MAJUTUS JA TOITLUSTUS

Majutus ja toitlustus hõlmab külalastajate ja reisijate lühiajalist majutust, toitlustust ja jookide valmistamist ja pakumist/müüki koheseks tarbimiseks ning majutus- ja toitlustusteenusega kaasnevat lisaväärtust.²⁵

2022. aastal on sektor vahepeal koondatud tööjõudu taas tagasi värvanud ja sektori atraktiivsust töötajate silmis on suurendanud ka keskmise palga kasv.

Pärast väga keerulisi aastaid 2020–2021 on Majutus ja toitlustus sektor 2022. aastal tänu välituristide arvukuse kasvule väga edukalt taastunud (Tabel 39). COVID-19 pandeemia tõttu oli inimeste liikumine aastatel 2020–2021 märkimisväärselt piiratud ja 2020. aastal pöördusid sektori seni pidevalt kasvanud

majandusnäitajad langusesse. 2022. aastal on sektor vahepeal koondatud tööjõudu taas tagasi värvanud ja sektori atraktiivsust töötajate silmis on suurendanud ka keskmise

²⁵ Registreite ja Infosüsteemide Keskus, EMTAK 2008 selgitavad märkused.

Tabel 39.

Majutus ja toitlustus sektori näitajad Läänemaal. Allikas: Äriregistri andmete töötlus

MAJUTUS JA TOITLUSTUS					
	2019	2020	2021	2022	Muutus 2019–2022
Ettevõtete arv	106	110	114	116	1,8%
Töötajate arv	368	325	242	274	13,2%
Müügitulu, €	12 961 627	9 680 636	8 286 473	12 118 514	46,2%
Ärikasum, €	543 457	-143 584	576 645	1 799 533	212,1%
● Keskmise brutopalk, €	813	760	841	933	10,9%
● Lisandväärtus töötaja kohta, €	16 641	14 481	18 260	23 492	28,7%

se palga kasv. Analüüsidest majutuste statistikat, siis taastus Läänemaa majutatute arv 2022. aastaks 87 121 majutuseni, mis ületab ka näiteks 2019. aasta näitajat ja on selge kasv võrreldes aastate 2020–2021 ligi 25% langusega²⁶.

Erilist tähelepanu väärib sektori ärikasumi 212% kasv 2022. aastal, mis võimaldas sek-

toril keerulisest pandeemia perioodist taastuda. Ülejäänud Eestis olid sektori ettevõtete 2022. aasta majandustulemused sarnaselt positiivsed²⁷.

Sektori suurimaid ettevõtteid (Tabel 40) tegelevad majutuse ja toitlustuse teenuste ning turistidele suunatud ravitegevuste pakkumisega.

²⁶ 2022. aasta majandusülevaade (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

²⁷ 2022. aasta majandusülevaade (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

Tabel 40.
Majutus ja toitlustus sektori
suurimad ettevõtted
Läänemaal 2022. Allikas:
Äriregistri andmete töötlus

SUURIMAD ETTEVÕTTED			
Ettevõte	Käive, €	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta, €
Aktsiaselts HEAL	2 722 418	38	39 162
Aktsiaselts SWEDEST MOTEL GROUP	1 394 092	28	26 126
Wiigi OÜ	653 836	12	20 291
Kohvikann OÜ	544 337	0	-
NURME BISTROO OÜ	401 218	4	15 380

4.12.

MUUD TEENINDAVAD TEGEVUSED

Sektor hõlmab organisatsioonide tegevusi ning arvutite, tarbeesemete ja kodutarvete parandust ja mitmesuguseid mujal liigitamata isikuteenuseid.²⁸

Muud teenindavad tegevused sektor on kõikide majandusnäitajate lõikes üks väiksemaid Lääne maakonnas (Tabel 41). Samas oli 2022. aasta sektorile edukas, sest oluliselt kasvasid nii müügitulu, brutopalk, ärikasum ja viimase kahe toel ka lisandväärtus töötaja kohta. Kuigi sektori ettevõtete arv on iseenesest märkimisväärne, siis näitab töötajate arv, et sektoris tegutsevad ainult mikroettevõtted ja väga paljudel ettevõtetel pole üldse töötajaid.

Kuigi sektori ettevõtete arv on iseenesest märkimisväärne, siis näitab töötajate arv, et sektoris tegutsevad ainult mikroettevõtted ja väga paljudel ettevõtetel pole üldse töötajaid.

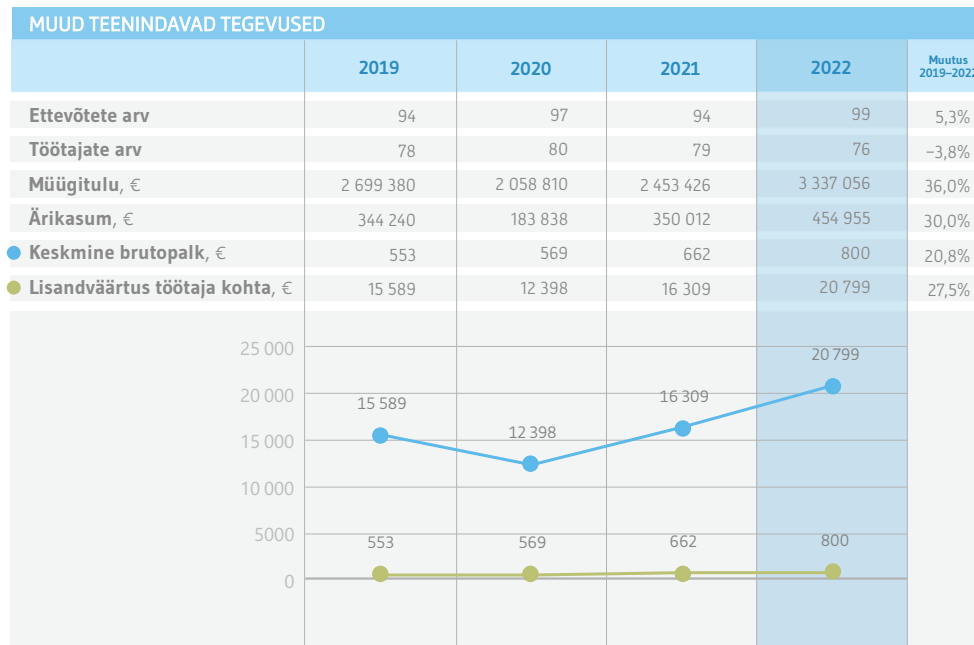
2022. aasta oli sektori olulisematele ettevõtetele (Tabel 42) samuti edukas, sest suudeti tõhusamalt majandada ja suurendada teenuste lisandväärtust, mis viitab majanduslikult paremale olukorrale selles valdkonnas.

²⁸ 2022. aasta majandusülevaade (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

Tabel 41.
Muud teenindavad
tegevused sektori näitajad
Läänemaal.
Allikas: Äriregistri
andmete töötlus

Tabel 42.
Muud teenindavad tegevused
sektori suurimad ettevõtted
Läänemaal 2022. Allikas:
Äriregistri andmete töötlus

SUURIMAD ETTEVÕTTED			
Ettevõte	Käive, €	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta, €
OÜ Linnutee Crema	339 249	4	38 331
Hiom Pesumaja OÜ	305 993	7	26 080
ELITE CLEAN OÜ	224 925	3	13 513
H&P Lember OÜ	188 330	3	51 108

4.13.

MÄETÖÖSTUS

Mäetööstus hõlmab looduses tahkel (kivisüsi, põlevkivi ja maagid), vedelal (nafta) või gaasilisel kujul (maagaas) esinevate mineraalide kaevandamist maa-alustes kaevandustes, lahtistes karjäärides, puuraukude kaudu, merepõhjast jms meetodil. Siia kuuluvad abitegevused toorme ettevalmistamiseks ja turustamiseks, nt purustamine, peenestamine, puhastamine, kuivatamine, sortimine, maagi rikastamine, maagaasi veeldamine ja tah-

”
Aastatel 2021–2022 oluliselt langenud majandusnäitajate põhjuseks on ühe sektori suurima ettevõtte andmete puudumine viimase kahe aasta kohta.

ke kütuse agglomerimine. Neid töid teevad maa-varade kaevandamisega tegelevad ja/või muud läheduses paiknevad üksused.²⁹

²⁹ Registreite ja Infosüsteemide Keskus, EMTAK 2008 selgitavad märkused.

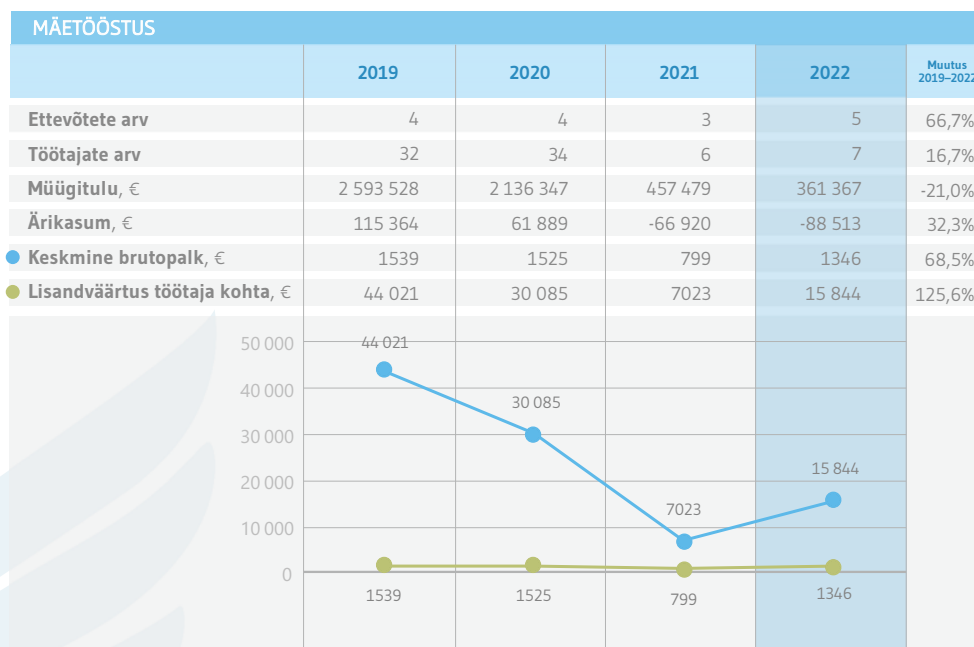

³⁰ 2022. aasta majandusülevaade
(Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

Mäetööstus on kõikide majandusnäitajate lõikes kõige väiksem ettevõtlussektor Lääne maakonnas (Tabel 43) ning sarnane on sektori olukord ka Eestis tervikuna³⁰. Aastatel 2021–2022 oluliselt langenud majandusnäitajate põhjuseks on ühe sektori suurima ettevõtte andmete puudumine viimase kahe aasta kohta. Seetõttu ei saa nimetatud langust esialgu liialt dramaatiliselt hinnata.

Üldiselt on tegemist väga stabiilse sektoriga, kuna sõltutakse väga otseselt erinevate maavarade asukohtadest ja seetõttu pole uute ettevõtete tekkimine lihtne. Läänemaal tegeleb sektor peamiselt freesturba tootmisega ja Tabelis 44 on toodud suurimate sektoris tegutsevate ettevõtete andmed, kes on 2022. aasta majandusaasta aruande esitanud.

Tabel 43.
Mäetööstus sektori
näitajad Läänemaal.
Allikas: Äriregistri
andmete töötlus

Tabel 44.
Mäetööstus sektori
suurimad ettevõtted
Läänemaal 2022. Allikas:
Äriregistri andmete
töötlus

SUURIMAD ETTEVÕTTED			
Ettevõtte	Käive, €	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta, €
Swallow OÜ	205 014	4	32 098
OÜ Variku Liiv	74 473	1	-62 717
Osaühing RAVIMUDA	45 913	1	20 989

4.14.

PÕLLUMAJANDUS, METSAMAJANDUS JA KALAPÜÜK

2022. aasta oli sektori ettevõtetele olulise kasvuga ja seda praktiliselt kõikide majandusnäitajate üleselt.

Sektor hõlmab taimsete ja loomsete loodusvarade kasutamist. Siia kuulub põllukultuuride kasvatamine, loomakasvatamine ja -aretus, metsasaaduste ning muude taimsete ja loomsete saaduste varumine talumajapidamises või looduskeskkonnas.³¹

2022. aasta oli sektori ettevõtetele olulise kasvuga ja seda praktiliselt kõikide majandusnäitajate üleselt (Tabel 45). Stabiliseerunud ettevõtete ja töötajate arvu juures suutis sektor kasvatada käivet 35,1% ja seejuures ärikasumit lausa 70,1%. Arvestades sektori absoluutmahtusid ja olulisust maakonna majanduses, on kindlasti tegemist erakordselt kiire kasvuga. See võib olla seotud põllumajandustoodete ja metsaressursside nõudluse suurenemisega, pare-

mate marginaalidega ja efektiivse kulude kontrollimisega. Eestis tervikuna kasvab sektori müügitulu samuti väga kiiresti ehk 29,3%³². Lisandväärtus töötaja kohta on samuti ärikasumi ja palgafondi olulise kasvu tulemusena kerkinud üheks Läänemaa kõrgemaks.

Eestis tervikuna on sektor müügimahtude osas jaotunud enam-vähem täpselt pooleks – üks pool metsamajandus ning teine pool

³¹ Registre ja Infosüsteemide Keskus, EMTAK 2008 selgitavad märkused.

³² 2022. aasta majandusülevaade (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

Tabel 45.
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük sektori näitajad Läänemaal. Allikas: Äriregistri andmete töötlus

PÕLLUMAJANDUS, METSAMAJANDUS JA KALAPÜÜK					
	2019	2020	2021	2022	Muutus 2019–2022
Ettevõtete arv	192	192	183	186	1,6%
Töötajate arv	284	258	253	252	-0,4%
Müügitulu, €	22 690 079	22 572 246	23 860 534	32 225 925	35,1%
Ärikasum, €	3 748 346	4 911 886	5 726 870	9 743 310	70,1%
● Keskmise brutopalk, €	924	1028	1086	1192	9,8%
● Lisandväärtus töötaja kohta, €	42 783	51 816	57 438	75 851	32,1%

³³ 2022. aasta majandusülevaade
(Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

Tabel 46.
Põllumajandus,
metsamajandus ja kalapüük
sektori suurimad ettevõtted
Läänemaal 2022. Allikas:
Äriregistri andmete töötlus

taime/loomakasvatuse ja kalapüük³³. Lääne maakonnas seevastu on sektori suurimad ettevõtted (Tabel 46) põllumajanduse valdkonnast ja tegelevad teraviljakasvatuse, piimakarjakasvatuse ja seakasvatusega.

Merekalapüügiga tegeleva OÜ Morobell majandusnäitajad on antud analüüsis kajastatud Toiduainete tootmise sektoris, sest see on antud ettevõtte põhitegevusalaks.

SUURIMAD ETTEVÕTTED			
Ettevõtte	Käive, €	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta, €
Ohtla Põld OÜ	3 980 797	11	116 932
OÜ Nigula Piim	2 805 767	28	40 590
REINU-EINARI OSAÜHING	2 278 411	9	101 398
Kärneri-Jõe osaühing	1 980 981	15	44 360
OÜ Linnamäe Peekon	1 970 063	8	28 487
ANKITER OÜ	1 282 597	5	143 527

4.15.

TERVISHOID JA SOTSIAALHOOLEKANNE

Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne hõlmab tervishoiu ja sotsiaaltöoga seotud tegevusi, nagu haiglaravi ja muud tervishoiuteenused, mida osutavad eriharidusega tervishoiutöötajad ning hooldekodude tegevus, mis sisaldab tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeleid tegevusi ilma tervishoiutöötajate osavõtuta.³⁴

Teiste näitajatega võrreldes oluliselt kiiremas tempos kasvas sektori keskmine palk, mis ulatus 2022. aastal 2074 euroni.

2022. aastal jätkus sektori Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne stabiilne kasv (Tabel 47). Teiste näitajatega võrreldes oluliselt kiiremas tempos kasvas sektori keskmine palk, mis ulatus 2022. aastal 2074 euroni. Viimase põhjuseks on suurenenud nõudlus kvalifitseeritud tervishoiutöötajate järele. Tegemist on ühega vähestest sektoritest, mille keskmine brutopalk Lääne maakonnas on kõrgem kui sektoril Eestis tervikuna kokku

(1884 eurot)³⁵. Palgataseme kiire kasv koos töötajate arvu vähenemisega kiirendas oluliselt ka sektori lisandväärtus töötaja kohta näitaja suurenemist, mis on üks kõrgemaid Lääne maakonnas.

Sektori suurimad ettevõtted (Tabel 48) on hoolekandeaasutused, perearstikeskused ja hambaravikliinikud.

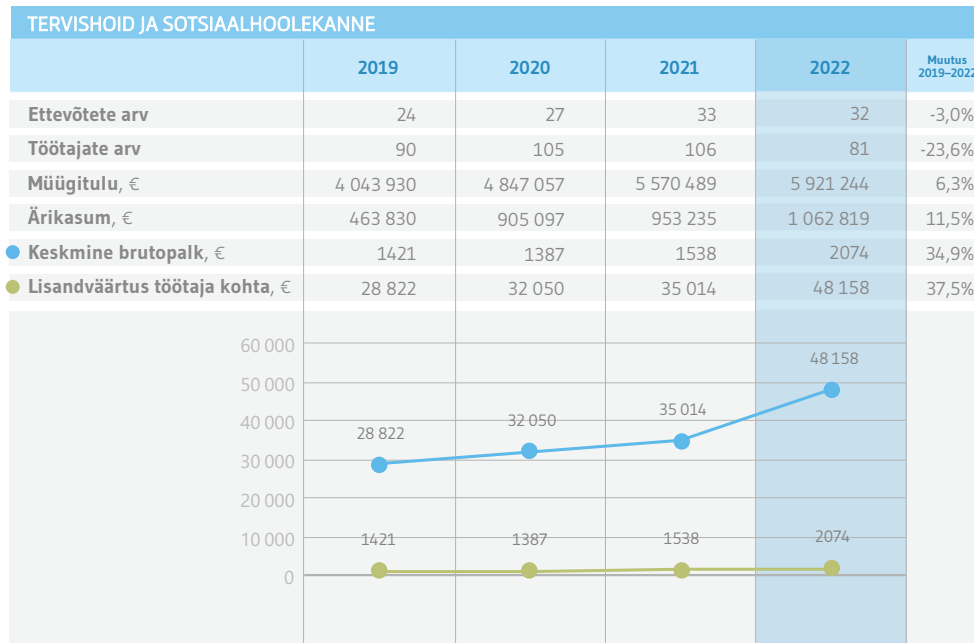
³⁴ Registre ja Infosüsteemide Keskus, EMTAK 2008 selgitavad märkused.

³⁵ 2022. aasta majandusülevaade (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

Tabel 47.
Tervishoid ja sotsiaalhoole-
kanne sektori näitajad
Läänemaal.
Allikas: Äriregistri
andmete töötlus

Tabel 48.
Tervishoid ja sotsiaalhoole-
kanne sektori suurimad
ettevõtted Läänemaal 2022.
Allikas: Äriregistri
andmete töötlus

SUURIMAD ETTEVÕTTED			
Ettevõte	Käive, €	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta, €
Maarjamaa Kodud OÜ	1 731 986	22	46 482
Osaühing MarDent Kesklinna Hambakliinik	737 886	9	57 755
Täisühing HAAPSALU PEREARST	704 883	7	73 584
Osaühing DENTISTA	469 839	10	32 117
Goldent Hambahooldus OÜ	403 873	10	23 865

4.16.

TÖÖTLEV TÖÖSTUS

Töötlev tööstus hõlmab materjalide, ainetete või komponentide mehaanilist/füüsikalist või keemilist muundamist/töötlemist uueks tooteks. Materjali või aine töötlemine/muundamine ei ole samas ainumäärav tingimus, mille alusel üksus liigitada töötleva tööstuse alla. Töödeldavaks materjaliks, aineks või komponendiks on põllumajanduses, metsanduses, kalanduses või mäetööstuses toodetud toore või töötleva tööstuse mõne teise tegevusala toode. Tavaliselt loetakse töötlemiseks kauba olulist muutmist, renoveerimist või rekonstruee-

Kogu Lääne maakonnas loodavast lisandväärtusest tuleb 28,2% Töötlevast tööstusest ning samuti annab Töötlev tööstus rakenduse 38,5%le maakonna ettevõtlussektori töötajatest.

rimist. Tootmisprotsessi väljundiks võib olla valmistoode (valmis kasutamiseks või tarbimiseks) või pooltoode, mis on edasise tootmise

sisendiks. Töötleva tööstuse osaks loetakse ka toodete kokkupanekut omavalmistatud või ostenud detailidest.³⁶

Töötlev tööstus on suurim tööandja, suurima müügituluga ja enim lisandväärtust loov sektor Lääne maakonnas (Tabel 49). Kogu Lääne maakonnas loodavast lisandväärtusest tuleb 28,2% Töötlevast tööstusest ning samuti annab Töötlev tööstus rakenduse 38,5%le maakonna ettevõtlussektori töötajatest. 2022. aastal jätkus müügitulu kiire kasv sektoris, kuid järele tuli anda kasumlikkuses. Antud

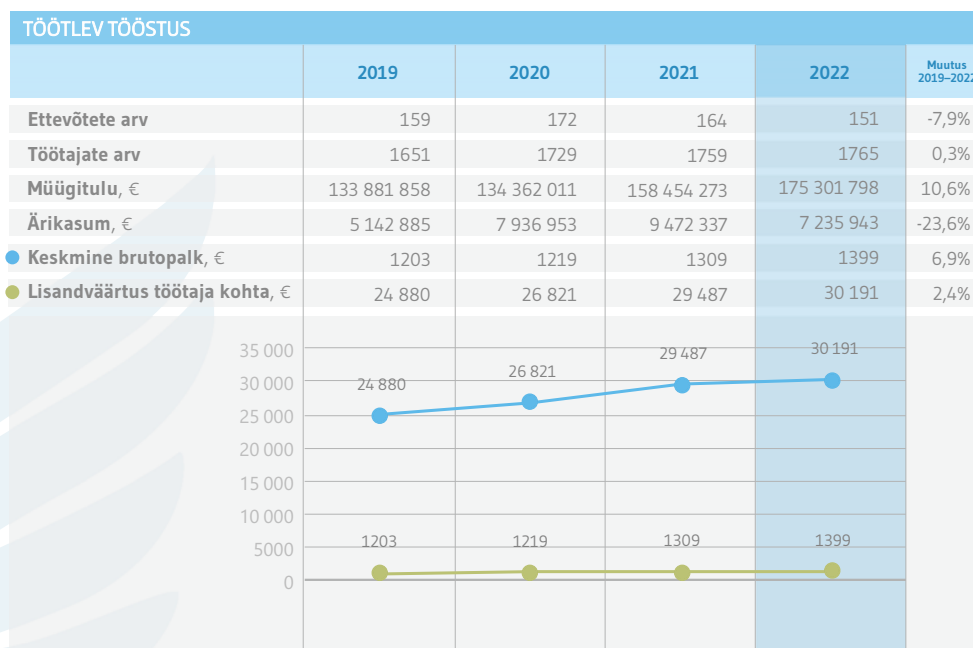
trendide põhjuseid on täpsemalt analüüsitud järgmistes osades, mis keskenduvad Töötleva tööstuse kolmele suurimale tegevusalale.

Eestis tervikuna kasvas Töötleva tööstuse müügitulu Läänemaaga võrreldes aeglasemalt (6,5% vs 10,6%), kuid samas suurenes üllataval kombel töötajate arv 15,4%³⁷. Antud asjaolu oli ka põhjuseks, miks Eestis tervikuna tööjõu tootlikkus langes 1,2%, kuid Läänemaal sama näitaja kasvas.

³⁶ Registreite ja Infosüsteemide Keskus, EMTAK 2008 selgitavad märkused.

³⁷ 2022. aasta majandusülevaade (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

Tabel 49.
Töötlev tööstus sektori
näitajad Läänemaal.
Allikas: Äriregistri andmete
töötlus

4.16.1.

KUMMI- JA PLASTTOODETE TOOTMINE

Sektor hõlmab kummi- ja plastitööstust, mida üldjuhul piiritletakse kasutatava tooraine järgi. Siiski ei liigitu siia kõik üksused, kes kasutavad toodete valmistamisel kummi ja plasti.³⁸

Kummi ja plasttoodete tootmine tegevusala on perioodi 2019–2022 jooksul pidevalt suurendanud oma töötajate arvu (Tabel 50). Samas tempos kasvanud müügitulu viitab suurenenud nõudlusele ja tootmismahudele. Brutopalk on sektoris püsinud kogu vaadeldava perioodi vältel stabiilne, mis võib viidata sellele, et palgatase on olnud pidevalt konkurentsivõimeline. Hoolimata müügitulu kasvust vähenes ärikasum aastal 2022 märkimisväärselt ehk 63,3%. See on seotud eelkõige materjalide ja energiahindade kallinemisega, mida polnud täies ulatuses võimalik müügihindadesse edasi kanda. Eestis tervi-

Brutopalk on sektoris püsinud kogu vaadeldava perioodi vältel stabiilne, mis võib viidata sellele, et palgatase on olnud pidevalt konkurentsivõimeline.

kuna olid tegevusala ettevõtete väljakutsed sarnased, kuid mõningate oluliste erinevustena võib välja tuua töötajate arvu 17,5% vähenemise ning lisandväärtuse 9,0% languse (Läänemaal võrdlusena 0,6% kasv)³⁹.

Kummi- ja plasttoodete tootmise tegevusala eksporditulu kasvas 2022. aastal 10,9% ja ulatus 35,7 miljoni euroni, millega ollakse Lääne maakonna olulisem eksportöör. Peamised ekspordi sihtturud on Soome ja Rootsi.

³⁸ Registreite ja Infosüsteemide Keskus, EMTAK 2008 selgitavad märkused.

³⁹ 2022. aasta majandusülevaade (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

Tabel 50.

Kummi- ja plasttoodete sektori näitajad Läänemaal.
Allikas: Äriregistri andmete töötlus

KUMMI- JA PLASTTOODED					
	2019	2020	2021	2022	Muutus 2019–2022
Ettevõtete arv	6	6	6	6	0,0%
Töötajate arv	341	337	384	419	9,1%
Müügitulu, €	33 169 028	33 136 911	41 276 388	47 564 909	15,2%
Ärikasum, €	13 086	1 025 182	1 629 624	598 571	-63,3%
● Keskmise brutopalk, €	1467	1476	1560	1564	0,3%
● Lisandväärtus töötaja kohta, €	26 399	29 756	31 766	29 300	-7,8%

99% sektori müüginahust moodustavad 3 suurimat ettevõtet (Tabel 51). Tegevusala suurim ja tervikuna üks maakonna suurimaid ettevõtteid (Plastone OÜ) on registreeritud

Harjumaal, kuid kuna ettevõtte põhitegevuskoht on Haapsalus, siis on antud analüüsis määratletud ettevõtte Läänemaal asuvaks.

Tabel 51.

Kummi- ja plasttoodete sektori suurimad ettevõtted Läänemaal 2022. Allikas: Äriregistri andmete töötlus

SUURIMAD ETTEVÕTTED				
Ettevõte	Käive, €	Eksport, €	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta, €
Plastone OÜ	27 206 466	15 748 749	171	27 482
Cipax Eesti AS	14 929 419	14 929 419	105	37 446
Navix OÜ	4 854 307	4 853 100	135	25 900

4.16.2.

PUIDUTÖÖTLEMINE NING PUIT- JA KORKTOODETE TOOTMINE

Sektor hõlmab puittoodete, nt saematerjali, vineeri, spooni, puitkonteinerite, puidust põrandamaterjali, puitsõrestiku ja kokkupandavate puitehitiste tootmist. Tootmisprotsessi kuulub palkide lõikamine propsideks või saematerjaliks, puidu tükeldamine ja saagimine, vormilõikamine, plaatideks lõhestamine jm töötlemine treipingil või muude töövahenditega, puidu hõõveldamine või lihvimine ning valmistooteks kokkupanemine.⁴⁰

Suurenenud toormehindade, mille peamiseks põhjuseks on Ukraina sõjaga seoses kehtestatud puidu impordikeelud, ja kasvavate energiahindade tingimustes sai tagasilöögi tegevusala kasumlikkus.

Puidutöötlemine ning puit- ja korktoodete tootmine on Eestis müügitulu osas konkurentsilt kõige olulisem Töötleva tööstuse tegevusala⁴¹. 2022. aastal pidurdus nii Eestis kui Lääne maakonnas tegevusala senine stabiilne kasvutempo (Tabel 52). Suurenenud toormehindade, mille peamiseks põhjuseks on Ukraina sõjaga seoses kehtestatud puidu impordikeelud, ja kasvavate energiahindade tingimustes sai tagasilöögi tegevusala kasumlikkus. Viimast mõjutas veel lisaks oluliselt ka lõpptarbivate kartlikkus ja võime-

kus kõrge inflatsiooni tingimustes suuri kulutusi teha. Puidutöötlemine on Kummi- ja plasttoodete tootmise tegevusala järel maakonna olulisuselt teine eksportija – 2022. aastal ekspordimaht oli 15,4 miljonit eurot, kuid eelmise aastaga võrreldes langes see 12,1%. Tegevusala peamised ekspordi sihturud on Soome ja Saksamaa.

Puidutöötlemise tegevusala suurimad ettevõtted (Tabel 53) tegelevad uste ja akende, saematerjali ja puitmajade tootmisega.

⁴⁰ Registre ja Infosüsteemide Keskus, EMTAK 2008 selgitavad märkused.

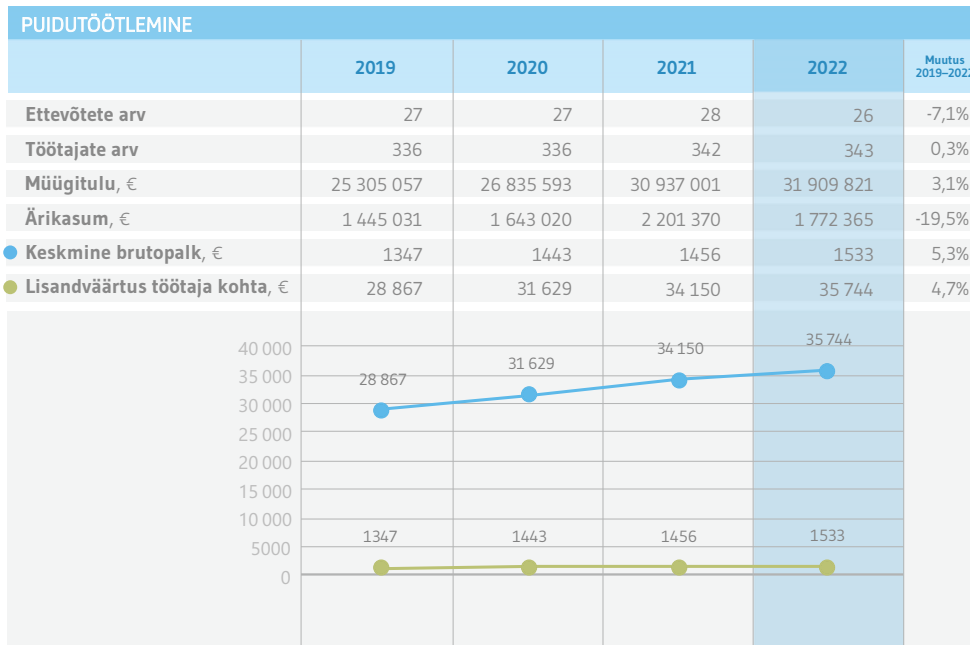
⁴¹ 2022. aasta majandusülevaade (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

Tabel 52.

Puidutöötlemine tegevusala
näitajad Läänemaal. Allikas:
Äriregistri andmete töötlus

Tabel 53.

Puidutöötlemine tegevusala
suurimad ettevõtted
Läänemaal 2022. Allikas:
Äriregistri andmete töötlus

SUURIMAD ETTEVÕTTED				
Ettevõte	Käive, €	Eksport, €	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta, €
Haapsalu Uksetehase Aktsiaselts	14 913 333	5 237 979	171	42 732
Tene Kaubandus OÜ	7 651 292	6 462 602	82	31 694
Aktsiaselts Nordic Lumber	5 564 158	1 719 788	27	30 677
Aikkon Est OÜ	1 762 602	1 594 048	20	37 368

4.16.3.

TOIDUAINETE TOOTMINE

Toiduainete tootmine hõlmab põllu-
majandus-, metsandus- ja kalapüügi-
saaduste ümbertöötlemist inim- ja
loomatoiduks ning mitmesuguste vahetoodete
tootmist. Sageli tekib tootmise käigus ka suurema
või väiksema väärtusega kõrvaltooteid (nt looma-
nahad tapamajadest ja õlikoogid õlitootmisest).
Toiduainete tootmine on jaotatud järgmisteks
gruppideks: liha, kala, puu- ja köögiviljad, rasvad
ja õlid, piimatooted, jahu ja tangained, pagari- ja
kondiitritooted, muud toiduained ja looma-
söödad. Toota võib oma tarbeks või kolmandatele
osapooltele, nt tapamajade tegevus lepingu

Tegevusala müügitulu
küündis 2022. aastal üle
50 miljoni euro ning
keskmise palgataseme
stabiilse kasvu tingimustes
suutsid tegevusala ette-
võtted edukalt ka uusi
töötajaid värvata.

alusel. Mõned omatoodangu müüjad, nt pagarid,
kondiitrid ja lihatoodete valmistajad, liigitatakse
tootmise alla, kuigi neile kuuluvad poed tegele-

vad jaemüügiga. Kui töötlemine on minimaalne (ei toimu muundamist uueks tooteks), liigitatakse üksus hulgi- ja jaekaubanduse alla.⁴²

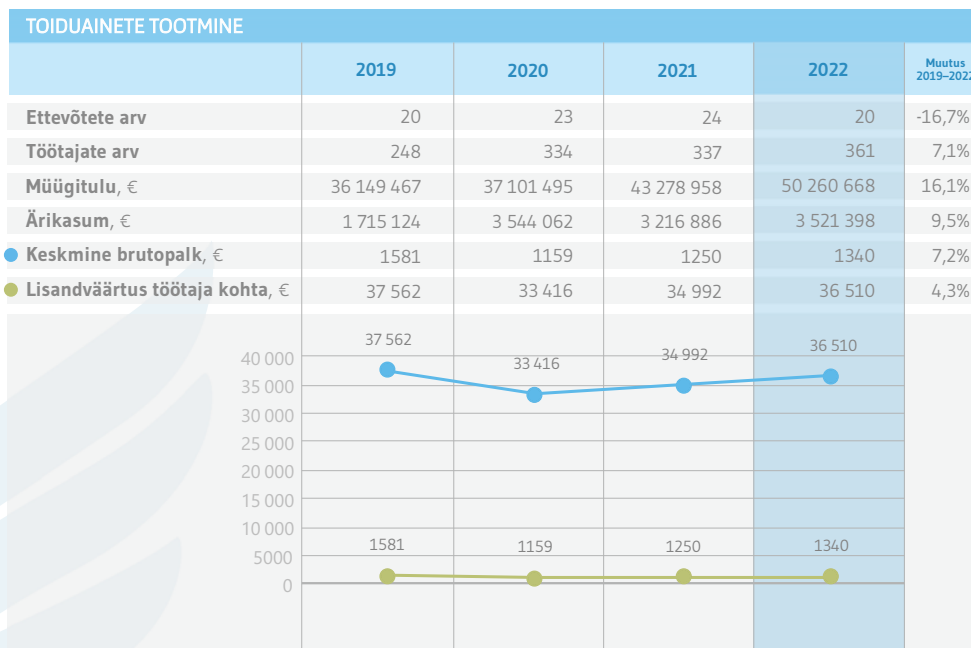
Toiduainete tootmise tegevusala jätkas 2022. aastal kasvutempos (Tabel 54). Tegevusala müügitulu küündis 2022. aastal üle 50 miljoni euro ning keskmise palgataseme stabiilse kasvu tingimustes suutsid tegevusala ettevõtted edukalt ka uusi töötajaid värvata. Keskmise palga ja hõivatute arvu kasv on

analoogne tegevusala üldise trendiga Eestis tervikuna. Toiduainete tootmise lisandväärtus on üks kõrgemaid Läänemaa Töötlevas tööstuses. Tegevusala ettevõtted (Tabel 55) on alati olnud pigem siseturule orienteeritud ning 2021. aastal toimunud ekspordimahute hüpe (146%) õnnestus ainult osaliselt 2022. aastasse edasi kanda. Positiivne on asjaolu, et kasvavate tooraine- ja energiahindadega keskkonnas suutis Toiduainete tootmine ärikasumit 9,5% kasvatada.

⁴² Registreeritud ja Infosüsteemide Keskus, EMTAK 2008 selgitavad märkused.

⁴³ 2022. aasta majandusülevaade (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

Tabel 54.
Toiduainete tootmine
sektori näitajad Läänemaal.
Allikas: Äriregistri
andmete töötlus

Tabel 55.
Toiduainete tootmine sektori
suurimad ettevõtted
Läänemaal.2022
Allikas: Äriregistri
andmete töötlus

SUURIMAD ETTEVÕTTED				
Ettevõtte	Käive, €	Ekspord, €	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta, €
AS Rannarootsi Lihatoöstus	24 763 567	1 874 382	170	31 922
Osaihing Morobell	13 443 745	0	97	47 903
Aktsiaselts Linnamäe Lihatoöstus	9 240 243	974 464	56	40 032

4.17.

VEEVARUSTUS, KANALISATSIOON, JÄÄTME- JA SAASTEKÄITLUS

Sektor hõlmab erinevate jäätmete, nt tahked ja vedelad tööstus- ja olmejäätmed ning saastunud maa-alad, käitlemisega (sh nende kogumine, töötus ja kõrvaldus) seotud tegevusi. Jäätmetöötus- või heitveekäitlusprotsessi väljund kõrvaldatakse või kasutatakse teiste tootmisprotsesside sisendina. Siia kuulub mitmesuguse päritoluga vee kogumine, töötlemine ning erinevate vahendite abil tarbijani (nt kodumajapidamised, tööstustarbijad) toimetamine ehk veega varustamine.⁴⁴

Veevarustus, kanalisatsioon, jäätmete ja saastekäitlus on Lääne maakonnas suhteliselt stabiilsete näitajatega sektor, kus ettevõtete ja töötajate arv ning müügitulu on perioodil 2019–2022 püsinud praktiliselt muutumatuna.

Veevarustus, kanalisatsioon, jäätmete ja saastekäitlus on Lääne maakonnas suhteliselt stabiilsete näitajatega sektor, kus ettevõtete ja töötajate arv ning müügitulu on perioodil 2019–2022 püsinud praktiliselt muutumatuna (Tabel 56). Olenemata suurenenud ärikahjumist on sektori lisandväärtus töötaja kohta märkimisväärselt üle maa-

konna keskmise, kuigi 2022. aastal selgelt languses. Seda mõjutasid infrastruktuuri investeeringud ja töötajate arvu kõikumised.

Sektori suurim ettevõtte (Tabel 57) on aktsiaselts Haapsalu Veevärk, mille põhiülesandeks on osutada ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniteenuseid.

⁴⁴ Registrate ja Infosüsteemide Keskus, EMTAK 2008 selgitavad märkused.

Tabel 56.
Veevarustusi jt. sektori näitajad Läänemaal.
Allikas: Äriregistri andmete töötlus

VESI, KANALISATSIOON, JÄÄTME					
	2019	2020	2021	2022	Muutus 2019–2022
Ettevõtete arv	7	8	7	6	-14,3%
Töötajate arv	36	43	39	46	17,9%
Müügitulu, €	3 141 450	3 341 422	3 619 687	3 861 516	6,7%
Ärikasum, €	-509 644	-377 891	-111 445	-581 245	-421,6%
● Keskmine brutopalk, €	1369	1303	1550	1466	-5,4%
● Lisandväärtus töötaja kohta, €	44 168	41 400	54 361	39 154	-28,0%

Tabel 57.
Veevarustus jt. sektori
olulisemad ettevõtted
Läänemaal 2022. Allikas:
Äriregistri andmete töötlus

SUURIMAD ETTEVÕTTED			
Ettevõte	Käive, €	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta, €
Aktsiaselts Haapsalu Veevärk	1 714 444	19	48 414
SA-Works OÜ	618 949	10	28 428
Osaühing SERVIK	562 082	4	18 055
OÜ Multilift UV	554 732	5	74 925

4.18.

VEONDUS JA LAONDUS

Veondus ja laondus hõlmab sõitjate/reisijate või kauba regulaar- ehk liinivedu ning juhuvedu raudtee-, maantee-, vee- või õhusõidukiga; torustransporti ning veondusega seotud terminali- ja parkimisteenuseid; kaubalasti/veose käitlemist, ladustamist, hoistamist jne. Siia liigitatakse ka transpordivahendite rentimine koos juhiga ning posti- ja kulleriteenused.⁴⁵

COVID-19 pandeemiast põhjustatud müügitulu langus 2020. aastal oli ajutine ning järgnevatel aastatel on sektor jätkanud kiiret kasvutempot.

Ettevõtete ja töötajate arv on Veondus ja laondus sektoris olnud perioodil 2019–2021 praktiliselt muutumatu (Tabel 58). COVID-19 pandeemiast põhjustatud müügitulu langus

2020. aastal oli ajutine ning järgnevatel aastatel on sektor jätkanud kiiret kasvutempot. Sektori konkurentsivõime kasv on 2022. aastal oluliselt suurendanud kasumlikkust ja keskmist palgataset ning seda on suudetud teha sektori Eesti keskmisest

⁴⁵ Registrate ja Infosüsteemide Keskus, EMTAK 2008 selgitavad märkused.

Tabel 58.
Veondus ja laondus sektori
näitajad Läänemaal.
Allikas: Äriregistri
andmete töötlus

VEONDUS JA LAONDUS					
	2019	2020	2021	2022	Muutus 2019–2022
Ettevõtete arv	79	79	79	82	3,8%
Töötajate arv	333	320	325	323	-0,6%
Müügitulu, €	31 443 088	28 098 070	31 617 751	39 144 393	23,8%
Ärikasum, €	1 535 867	1 925 432	1 573 822	2 703 173	71,8%
● Keskmise brutopalk, €	1269	1296	1400	1619	15,6%
● Lisandväärtus töötaja kohta, €	31 065	33 175	33 932	41 334	21,8%

kiiremini⁴⁶. Lisandväärtus töötaja kohta on samuti kasvanud aastatega, eriti 2022. aastal, suurenedes 21,8%. See näitab, et ettevõtted on suurendanud oma tootlikkust ja kasumlikkust töötaja kohta. Veondus ja laondus on suutnud 2022. aastal teiste oluliste sektorite nagu näiteks Töötlev tööstus ja Jae-

ja hulgikaubandus kasvavate mahtude tingimustes, mis vajavad logistika lahendusi, samuti väga edukalt oma käivet ja kasumlikkust suurendada.

Sektori suurimad ettevõtted on kajastatud Tabelis 59.

⁴⁶ 2022. aasta majandusülevaade (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium).

Tabel 59.
Veondus ja laondus sektori
olulisemad ettevõtted
Läänemaal 2022.
Allikas: Äriregistri
andmete töötlus

SUURIMAD ETTEVÕTTED				
Ettevõtte	Käive, €	Eksport, €	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta, €
AS Est-Trans Kaubaveod	13 513 235	1 071 038	130	52 530
AS Mullo Transport	9 832 030	9 821 479	66	37 724
Crown Logistics OÜ	2 980 925	2 980 925	1	605 037
Bulltrans OÜ	2 581 189	0	20	34 290

